

1993. évi XCIII. törvény

a munkavédelemről, egységes szerkezetben a végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelettel

[**Vastag betűvel** az 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: **Mvt.**), vékony betűvel az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet (a továbbiakban Vhr.) szövege]

E törvény célja, hogy az Alkotmányban foglalt elvek alapján szabályozza az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeit a szervezeten munkát végzők egészségének, munkavégző képességének megóvása és a munkakörülmények humanizálása érdekében, megelőzve ezzel a munkabaleseteket és a foglalkozással összefüggő megbetegedéseket. Ennek érdekében az Országgyűlés - az állam, a munkáltatók és a munkavállalók feladatait, jogait és kötelességeit meghatározva - a következő törvényt alkotja:

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvényben (a továbbiakban: Mvt.) kapott felhatalmazás alapján - az érintett munkáltatói és munkavállalói érdekképviselői szervezetekkel, illetőleg a 13. § (1) bekezdésének tekintetében a pénzügyminiszterrel egyetértésben - a következőket rendelem el:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Mvt. 1. § (1) E törvény alkalmazásában munkavédelem: a szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munka-egészségügyi követelmények, továbbá e törvény céljának megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere, valamint mindezek végrehajtása. A munkaegészségügy a munkahigiéne és a foglalkozás-egészségügy szakterületeit foglalja magában.

(2) A Magyar Köztársaság területén munkát végzőknek joguk van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez.

Alapelvek

Mvt. 2. § (1) Az állam - a munkavállalók és a munkáltatók érdekképviselői szerveivel egyeztetve - meghatározza az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető követelményeit, irányítási és ellenőrzési intézményeit, valamint kialakítja az egészség, a munkavégző képesség megóvására, a munkabiztonságra és a munkakörnyezetre vonatkozó országos programját, amelynek megvalósulását időszakonként felülvizsgálja.

(2) A munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. A munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei nem érintik a

munkáltató felelősségét. A munkáltatói feladatok teljesítésével összefüggésben keletkező költségeket és egyéb terheket nem szabad a munkavállalóra hárítani.

(3) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját - a jogszabályok és a szabványok keretein belül - a munkáltató határozza meg.

(4) A munkáltató felelős azért, hogy minden munkavállaló az általa értett nyelven ismerhesse meg az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés reá vonatkozó szabályait.

Mvt. 3. § Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartását az állam az erre a célra létrehozott felügyeleti szerveivel segíti és ellenőrzi.

Mvt. 4. § Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályokat úgy kell meghatározni, hogy végrehajtásuk megfelelő védelmet nyújtson a munkavállalókon túlmenően a munkavégzés hatókörében tartózkodónak és a szolgáltatást igénybe vevőnek is. A munkaeszközöket úgy kell kialakítani, hogy lehetőleg zárják ki a nem szervezett munkavégzés keretében történő rendeltetésszerű használat esetén is a balesetet, az egészségkárosodást.

Mvt. 5. § E törvény biztosítja a munkavédelemmel kapcsolatos érdekegyeztetést, valamint a munkavállalók munkavédelmi érdekvédelmét, meghatározva a munkavédelmi képviselők jogait és kötelezettségeit, nem érintve a munkavállalói érdekképviselőknek más jogszabályban - így különösen a Munka Törvénykönyvében, a köztisztviselők jogállásáról, illetve a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvényekben - szabályozott, munkavédelemmel kapcsolatos jogait.

Mvt. 6. § A munkáltatóknak és a munkavállalóknak, valamint az állami szerveknek e törvényben és a munkavédelemre vonatkozó más szabályokban meghatározott jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése során együtt kell működniük.

Mvt. 7. § A munkavédelemmel kapcsolatos minden eljárás során az adatok (személyes, különleges és közérdekű adatok, állami, szolgálati, üzemi és üzleti titkok) védelmét a vonatkozó jogszabályok szerint kell biztosítani. Az adatok statisztikai célra felhasználhatók és statisztikai felhasználás céljára személyazonosításra alkalmatlan módon átadhatók.

Mvt. 8. § Jogszabály egyes feladatokat munkabiztonsági szaktevékenységnek, illetve munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősíthet. A munkáltató a munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatokat csak külön jogszabályban meghatározott munkavédelmi - a bányászat területén bányászati -, a munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatokat pedig munka-egészségügyi [foglalkozás-orvostan (üzemorvostan), közegészségtan-járványtan, megelőző orvostan és népegészségtan] szakképesítéssel rendelkező személlyel végeztetheti.

BH2001. 7. *Megvalósítja a maradandó fogyatékoságot okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségét, aki mint az építkezés tényleges irányítója, tudatában van annak, hogy a munkálatot a biztonsági előírásokban levő rendelkezések alkalmazása nélkül végzik és ennek során a munkát végző személy az építményből lezuhanva egész életére kiható testi sérülést szenved [Btk. 171. § (2) bek. a) pont, 1993. évi XCIII. tv. 2. § (2) bek., 28. § (1) bek., 42. § a) és b) pont, 54. §, 60. § a), b) és c) pont, 32/1994. (XI. 10.) IKM r. 2.7 pont, 5.8 pont, 7.5 pont, 31.1 és 9 pont, Be. 61. § (2) bek.].*

A törvény hatálya

Mvt. 9. § (1) A törvény hatálya - a (2)-(3) bekezdésekben megállapított kivételekkel - kiterjed minden szervezett munkavégzésre, függetlenül attól, hogy az milyen szervezeti vagy tulajdoni formában történik.

(2) A törvény meghatározott rendelkezéseit (26/A., 28., 32., 40., 44. és 45. §-ok) alkalmazni kell a munkavégzés hatókörében tartózkodóra is (járóelő, látogató, szolgáltatást igénybe vevő stb.).

(3) Rendkívüli munkavégzési körülmények esetére (pl. mentési, katasztrófaelhárítási tevékenységek), illetve a fegyveres erőknél (a honvédelmi miniszter vezetése és irányítása, illetőleg felügyelete alá tartozó szervezetek, valamint a határőrség) és rendvédelmi szerveknél munkavégzésre irányuló jogviszonyban, büntetés-végrehajtási jogviszonyban kifejtett munkatevékenységre az illetékes miniszter által kiadott külön jogszabály e törvény figyelembevételével kivételesen indokolt esetben eltérő követelményeket, eljárási szabályokat állapíthat meg az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozóan.

Mvt. 10. § A 9. §-ban foglaltak a magyarországi - ideértve a vámszabadterületen történő - munkavégzésre vonatkoznak, kivéve, ha törvény, nemzetközi szerződés, ez utóbbi hiányában a nemzetközi magánjog szabálya másként rendeli.

A munkavédelemre vonatkozó szabályok

Mvt. 11. § A munkavédelem alapvető szabályait e törvény, a részletes szabályait e törvény felhatalmazása alapján a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi, az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter által kiadott és más külön jogszabályok, az egyes veszélyes tevékenységekre vonatkozóan az illetékes miniszter rendeletével hatályba léptetett szabályzatok (a továbbiakban: Szabályzat) tartalmazzák. Munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül a nemzeti szabványosításról szóló jogszabály figyelembevételével a munkavédelmi tartalmú nemzeti szabvány annyiban, hogy a magyar nyelvű nemzeti szabványtól különböző megoldás alkalmazása esetén a munkáltató köteles - vitás esetben - annak bizonyítására, hogy az általa alkalmazott megoldás munkavédelmi szempontból legalább egyenértékű a vonatkozó szabványban foglalt követelménnyel, megoldással.

A törvény törli a törvényből a technológiákra vonatkozó zárójeles utalást figyelemmel arra, hogy a „tevékenység” fogalmi körébe lényegében a technológia is beletartozik, így önálló nevesítése szükségtelen jogalkotási feladatot jelentene.

A nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény 2002. évben hatályba lépő módosítása értelmében a nemzeti szabványok alkalmazása önkéntes [6. § (1) bekezdés]. A törvény 6. § (2) bekezdése alapján műszaki tartalmú jogszabály hivatkozhat olyan nemzeti szabványra, amelynek alkalmazását úgy kell tekinteni, hogy az adott jogszabály vonatkozó követelményei is teljesülnek. Azonban teljesíti előírt munkavédelmi kötelezettségét a munkáltató akkor is, ha a szabvánnyal legalább egyenértékű más műszaki megoldást alkalmaz. Ezt az elvet az utóbbi években

kibocsátott munkavédelmi végrehajtási jogszabályok következetesen tükrözik előírásaikban. A hatályos szabályozás ezen új joggyakorlattal ellentétbe került, mivel a „munkavédelemre vonatkozó szabályok” jogi természetüket illetően a kötelező és államilag ellenőrizhető, kikényszeríthető előírások gyűjtőfogalmát jelentik. A szabványosítás új jogi helyzetével összhangban szükséges volt a törvény szerinti szabályozás, ideértve a munkavédelmi tartalmú szabványtól különböző megoldás alkalmazása esetén az alkalmazott műszaki megoldás megfelelősége tekintetében fennálló - a munkáltatót terhelő - bizonyítási kötelezettség megfogalmazása is. Ez lényegében a nem kötelező alkalmazás más oldalról történő biztosítását jelenti.

Mvt. 12. § Munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül a munkáltatónak a 2. § (3) bekezdése szerinti rendelkezése is.

II. Fejezet

AZ ÁLLAM MUNKAVÉDELMI FELADATAI ÉS A VÉGREHAJTÁSÉRT FELELŐS SZERVEK

Az állam feladatai

Mvt. 13. § Az állam feladata a munkavédelem irányításával, az ágazati és hatósági tevékenység ellátásával - szervei útján - a munkavédelem megszervezése.

Mvt. 14. § (1) A munkavédelem irányításának keretében állami feladat

- a) a munkavédelem országos programjának kialakítása;
- b) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető követelményeinek, továbbá az ehhez kapcsolódó jogoknak és kötelezettségeknek a meghatározása;
- c) a munkavédelmi előírások végrehajtásának elősegítése, különösen az e törvény céljait is szolgáló gazdasági szabályozással, az érdekeltség megteremtésével, a nemzetgazdasági jelentőségű munkavédelmi kutatások anyagi feltételeinek megteremtésével, tájékoztatással és felvilágosítással;
- d) a nevelés és az oktatás területén a biztonságos életvitelre, a szakmai oktatás területén az egészséget nem veszélyeztető és a biztonságos munkavégzés szabályaira vonatkozó ismeretanyag meghatározása;
- e) a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetének évenkénti áttekintése, a megállapítások nyilvánosságra hozatala, a munkavédelmi információs rendszer kialakítása és működtetése.

(2) Az állam részt vesz a munkavédelemben érintett nemzetközi szervezetek munkájában, együttműködik más államokkal a munkavédelmi feladatok összehangolása végett.

(3) Az állam az (1) és (2) bekezdésben foglalt feladatait a munkavállalók és munkáltatók érdekképviseleti szerveivel együttműködve valósítja meg.

Mvt. 15. § A munkavédelem ágazati tevékenységének keretében állami feladat

- a) Szabályzat kiadása;

b) a munkavédelem országos programjával összhangban az ágazati jellegű munkavédelmi kutatás, fejlesztés, továbbá a tájékoztatás, közreműködés a továbbképzés szervezésében.

Mvt. 16. § Az állam hatósági tevékenység keretében, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szerinti eljárási rendben - a VII. Fejezetben meghatározottak szerint -

a) elősegíti és ellenőrzi a munkavédelemre vonatkozó szabályok végrehajtását;

b) ellátja az e törvény, a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi, az egészségügyi miniszter rendelete és külön jogszabály szerinti engedélyezést és nyilvántartást.

Az állami feladatok végrehajtásáért felelős szervek

Mvt. 17. § (1) Az Országgyűlés, a Kormány, illetve a munkaügyi, a népjóléti, az ipari és kereskedelmi miniszter és az irányításuk, felügyeletük alatt működő központi államigazgatási szervek (Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség, Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat, Magyar Bányászati Hivatal) saját jogkörükben látják el a munkavédelem nemzetgazdasági szintű irányításával kapcsolatos feladatokat.

(2) Az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség (a továbbiakban: OMMF) a 14. §-ban meghatározott állami irányítási feladatok végrehajtásának - a munkabiztonság területén történő - kezdeményezésére, előkészítésére és elősegítésére, valamint az általános munkabiztonsági hatóságok ellátására létrehozott önálló központi hivatal, amelynek élén elnök áll.

(3) A területi felügyelőségek székhelyét és illetékességi területét az OMMF elnöke javaslatára a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter állapítja meg.

(4) A munkabaleseti információs rendszer működtetése az OMMF, valamint a külön jogszabályokban meghatározottak alapján más szervek feladata.

(5) A foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter nevezi ki és menti fel az OMMF elnökét, elnökhelyettesét, és - az OMMF elnöke véleményének kikérésével - az OMMF területi szerveinek igazgatóit, valamint jóváhagyja az OMMF szervezeti és működési szabályzatát. Az OMMF területi szervei az igazgató által irányított munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőségek, amelyek keretében munkabiztonsági és munkaügyi felügyelők működnek.

(6) Külön jogszabály szerint más felügyeletek [Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (a továbbiakban: ÁNTSZ), illetve a bányafelügyelet] is ellátnak munkavédelmi hatósági feladatokat.

(7) A munkavédelem irányításában, hatósági tevékenységében jogkörrel rendelkező állami szervek és felügyeletek feladataik ellátása során együttműködnek egymással, valamint a közigazgatási szervekkel, a munkáltatók és munkavállalók érdekképviselői szerveivel.

(8) A munkavédelem ágazati feladatait a tevékenység szerint illetékes miniszter látja el.

Az Európai Unió tagállamaiban elfogadott regionális szabályozás jövőbeni magyarországi bevezetése igényének megfelelően a hatályos törvényben meghatározott megyei (fővárosi) illetékességgel rendelkező munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőségek helyébe a törvény - azonos hatáskörrel és feladattal - a területi felügyelőségeket emeli be az Mvt. szabályozásába. Ez az általános kategória

magában foglalja a jelenlegi megyei, illetve lehetőségében a később bevezetendő regionális rendszert is. A regionális elv alapján működő felügyelőségek székhelyét és illetékességi területét szükség szerint FMM rendeletben kell meghatározni abban az esetben, amennyiben a területi közigazgatás ezen módosításáról döntés születik.

A törvény a hatályos szervezeti helyzetnek és szabályozásnak megfelelően pontosítja a § utolsó bekezdésében az OMMF vezetőinek kinevezésével, továbbá annak működésére vonatkozó szervezeti és működési szabályzattal kapcsolatos miniszteri jogszabályt. Az Mvt. jelenlegi megfogalmazásának egy része („az OMMF központi szakmai irányítási feladatai”) elavulttá vált arra tekintettel, hogy az 1997-1999. között fennállt szervezeti széttagoltság megszűnt, az OMMF újra egységes, központi és területi szerveket magában foglaló központi hivatal, ezért a szakmai irányítás helyett felettes szervi jogokat gyakorol.

III. Fejezet

AZ EGÉSZSÉGET NEM VESZÉLYEZTETŐ ÉS BIZTONSÁGOS MUNKAVÉGZÉS KÖVETELMÉNYEI

Általános követelmények

Mvt. 18. § (1) Munkahely, létesítmény, technológia tervezése, kivitelezése, használatba vétele és üzemeltetése, továbbá munkaeszköz, anyag, energia, egyéni védőeszköz előállítás, gyártása, tárolása, mozgatása, szállítása, felhasználása, forgalmazása, importálása, üzemeltetése a munkavédelemre vonatkozó szabályokban meghatározott, ezek hiányában a tudományos, technikai színvonal mellett elvárható követelmények megtartásával történhet.

(2) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítése helyett a munkáltató pénzbeli vagy egyéb megváltást a munkavállalónak nem adhat.

(3) Munkaeszközt üzembe helyezni, valamint használatba venni csak abban az esetben szabad, ha az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit kielégíti, és rendelkezik az adott munkaeszközre mint termékre, külön jogszabályban meghatározott megfelelőségi nyilatkozattal, illetve megfelelőségi tanúsítvánnyal.

(4) Egyéni védőeszközt forgalomba hozni, használatba venni akkor szabad, ha az rendelkezik megfelelőségi nyilatkozattal, illetve típusbizonyítvánnyal. Az egyéni védőeszközök megfelelőségének tanúsítását a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter rendeletében foglaltak szerint kell elvégezni.

(5) A foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter az egészségügyi, szociális és családügyi miniszterrel egyetértésben meghatározza az egyéni védőeszköz megfelelőségi nyilatkozata,

típusbizonyítványa kiadásának, valamint az egyéni védőeszközök minőségét biztosító rendszer, továbbá a gyártás minőségbiztosítási rendszere ellenőrzésének részletes szabályait.

(6) Amennyiben külön jogszabály egyes munkaeszközök üzembe helyezését hatósági engedélyhez köti, ez a hatósági engedély egyenértékű a (3) bekezdés szerinti megfelelőségi tanúsítvánnyal.

A létesítés követelményei

Mvt. 19. § (1) A létesítés során a munkavédelmi követelmények érvényre juttatása a létesítésben közreműködők feladata, amelynek teljesítésében együtt kell működniük.

(2) A létesítésben közreműködő (tervező, kivitelező) köteles írásban nyilatkozni, hogy a 18. § (1) bekezdésében foglaltakat megtartotta.

(3) A munkahelyek, munkaeszközök kialakítása, telepítése, továbbá a munka megszervezése során az ergonómiai szempontokat is figyelembe kell venni.

(4) Olyan munkahelyek létesítésénél, ahol mozgáskorlátozott vagy egyéb testi fogyatékos munkavállalókat foglalkoztatnak, a fizikai környezetnek illeszkednie kell az emberi test megváltozott tulajdonságaihoz.

Mvt. 20. §

Munkavédelmi üzembe helyezés

Mvt. 21. § (1) Az üzemeltető munkáltató a veszélyes létesítmény, munkahely, munkaeszköz, technológia üzemeltetését írásban elrendeli (a továbbiakban: munkavédelmi üzembe helyezés).

(2) A 21. § alkalmazásában veszélyes munkaeszköznek minősül a 87. § 11. pontja alapján, illetve a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter rendeletében meghatározott, valamint a hatósági felügyelet alá tartozó munkaeszköz.

Vhr. 1. § Az Mvt. 21. §-ának (2) bekezdése alá tartozó veszélyes munkaeszközök jegyzékét az 1/a. számú melléklet tartalmazza.

(3) A munkavédelmi üzembe helyezés feltétele a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat. E vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a létesítmény, a munkahely, a munkaeszköz, a technológia megfelel az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges tárgyi, személyi, szervezési, munkakörnyezeti feltételeknek, illetőleg teljesíti a 18. § (1) bekezdése szerinti követelményeket. A vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.

Az Mvt. 1. §-ának és 8. §-ának törvény szerinti módosításával összhangban a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat nemcsak munkabiztonsági, hanem munkaegészségügyi szaktevékenységnek is minősül. Az Mvt. 21. §-a (3) bekezdésének ilyen tartalmú módosításával a törvény a munkáltató egyébként is fennálló - a vizsgálat tényleges tartalmát kifejező, e két, egymást kiegészítő szaktevékenység együttes végzésére irányuló - kötelezettségét deklarálja, törvényi szinten hangsúlyozza ki. Az előzetes vizsgálatnak - a munkavállalók munkahelyi biztonsága hatékony megóvásának

érdekében - szükségszerűen ki kell terjednie a létesítmény, munkaeszköz, technológia, stb. munkabiztonsági (műszaki), illetve - egészségük védelme okán - a lehetséges munkahelyi ártalmak munkaegészségügyi (foglalkozás-egészségügyi) vizsgálatára. Ezen vizsgálatról nevezetesen a hatályos jogban a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatásról szóló 27/1995. (VII. 25.) NM rendelet szabályai [4. § (2) bekezdés] is rendelkeznek. A vizsgálat elvégzése keretében - a vizsgált munkahelytől, munkaeszköztől stb. függően - e két szaktevékenység egymástól eltérő mértékű, a vizsgálat tárgya (és a szakszerű, körültekintő munkáltatói döntés) által meghatározott dominanciájú lehet.

(4) Az előzetes vizsgálat során különösen vizsgálni kell, hogy rendelkezésre állnak-e a létesítést végzők (tervező, kivitelező) nyilatkozatai, a munkavédelmi követelmények kielégítését bizonyító mérési eredmények, a munkaeszközre vonatkozó megfelelőségi nyilatkozatok, tanúsítványok, a szükséges hatósági engedélyek, az üzemeltetéshez szükséges utasítások.

(5) A foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter rendeletében meghatározott egyes veszélyes munkaeszközök üzembe helyezésének feltétele, továbbá az adott munkaeszköz vizsgálatán alapuló megfelelőségi tanúsítvány.

Vhr. 2. § Az Mvt. 21. §-ának (5) bekezdése alá tartozó egyes veszélyes munkaeszközök jegyzékét az 1/b. számú melléklet tartalmazza.

(6) A megfelelőségi nyilatkozatra vonatkozó feltételt kivéve a (3)-(4) bekezdésekben előírt rendelkezéseket kell alkalmazni a veszélyes munkaeszköz és technológia újraindítása, áttelepítése esetén is.

(7) Veszélyes munkaeszközt, technológiát, annak munkavédelmi üzembe helyezéséig az üzemeltető munkáltató próba- vagy kísérleti jelleggel - kizáró jogszabályi rendelkezés hiányában - legfeljebb 180 nap időtartamra üzemeltetheti.

Mvt. 22. §

A munkavégzés tárgyi feltételei

Mvt. 23. § (1) A biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében időszakos biztonsági felülvizsgálat alá kell vonni a veszélyes technológiát és a 21. § (2) bekezdésében meghatározott veszélyes munkaeszközt, továbbá azt a munkaeszközt, amelynek felülvizsgálatát jogszabály, szabvány, vagy a rendeltetésszerű és biztonságos üzemeltetésre, használatra vonatkozó dokumentáció előírja. Az időszakos biztonsági felülvizsgálatot - kivéve a veszélyes technológia esetét - szakirányú képzettséggel és munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező személy (munkabiztonsági szaktevékenység) vagy külön jogszabályban erre feljogosított személy, illetve erre akkreditált intézmény végezheti. A veszélyes technológia vizsgálatát szakirányú munkabiztonsági szakértői engedéllyel rendelkező személy végezheti.

Szükséges biztosítani, hogy az alapvető jelentőségű munkáltatói feladatként jelentkező időszakos biztonsági felülvizsgálatot csak munkavédelmi szakképzettségű személy végezhesse el, figyelemmel arra, hogy ez a munkáltató egyik legfontosabb, a

munkavállalók egészségét és biztonságát óvó kötelezettsége. Ugyanakkor szakirányú munkabiztonsági szakértői engedélyhez kötni - amelyet a hatályos jog ír elő - a gyakorlati tapasztalatok alapján túlzott követelménynek bizonyult, hiszen egyrészt a feladat szakirányú alapképzettséggel, megfelelő gyakorlattal, munkavédelmi szakképzettséggel ellátható nem engedélyesek, azaz esetenként középfokú szakemberek révén is, másrészt nem áll rendelkezésre a nemzetgazdaságban elegendő szakértő e nagyszabású feladat elvégzésére. A törvény ezért e feladatot munkabiztonsági szaktevékenységgé minősíti, meghatározva egyúttal az ennek ellátásához szükséges képzettségi és szakképzettségi feltételeket.

Vhr. 3. § (1) Az időszakos biztonsági felülvizsgálatot az üzemeltetőnek ötévenként kell elvégeznie, ha jogszabály, szabvány vagy az üzemeltetési dokumentáció ennél gyakoribb felülvizsgálati időszakot nem ír elő.

(2) A felülvizsgálat eredményét a felülvizsgálatot végző személynek vagy szervezetnek vizsgálati jegyzőkönyvbe kell foglalnia és - ha a felülvizsgálatot nem az üzemeltető munkáltató végezte - annak egy példányát az üzemeltető munkáltató rendelkezésére kell bocsátania. Az üzemeltető munkáltató a felülvizsgálatot követő vizsgálatig köteles a vizsgálati jegyzőkönyvet megőrizni.

(3) Az Mvt. 23. §-ának (1) bekezdése szerinti munkaeszközt (gépet) a telephelyen kívül csak akkor szabad üzemeltetni, ha az azon elhelyezett jelzsről nyilvánvalóan megállapítható, hogy a felülvizsgálatot az (1) bekezdésben meghatározott időszaknak megfelelően elvégezték.

(2) A munkahelyet, az egyéni védőeszközt, a munkaeszközt, a technológiát az üzemeltető munkáltatónak soron kívül ellenőriznie kell, ha az a rendeltetészerű alkalmazás során közvetlenül veszélyeztette a munkavállaló egészségét és biztonságát, vagy ezzel összefüggésben munkabaleset következett be. Az ellenőrzés elvégzéséig annak üzemeltetését, illetve használatát meg kell tiltani. Az ellenőrzés elvégzése - a veszélyeztetés jellegétől függően - munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.

(3) A szociális és családügyi miniszter az egészségügyi miniszterrel egyetértésben meghatározza a munkaeszközökre, továbbá az egészségügyi miniszterrel együttesen a munkahelyekre vonatkozó munkavédelmi követelmények minimális szintjét, ideértve az ideiglenes vagy változó helyszínrű építkezésekre vonatkozó munkavédelmi szabályokat is.

Mvt. 24. § Minden munkavállaló részére biztosítani kell

- a) megfelelő mennyiségű, az egészségügyi előírásoknak megfelelő minőségű ivóvizet;
- b) a munkahely és a munka jellegének megfelelően az öltözködési, tisztálkodási, egészségügyi, étkezési, pihenési és melegedési lehetőséget.

Mvt. 25. § A munkahely és a munka jellegének megfelelően gondoskodni kell a rendről, tisztaságról, a keletkező szennyező anyagok, szennyvíz, hulladék kezeléséről oly módon, hogy veszélyt vagy egészségi ártalmat ne okozzanak és a környezetet ne károsítsák.

Mvt. 26. § A munkahelyen a dolgozók létszámának és a veszély jellegének megfelelő jelző- és riasztóberendezést kell biztosítani.

Mvt. 26/A. § Az olyan munkahelyen, ahol a veszély jellege indokolja, a munkavállalók és a munkavégzés hatókörében tartózkodók védelme érdekében biztonsági és egészségvédelmi jelzéseket kell alkalmazni. Ennek részletes szabályait a munkaügyi miniszter állapítja meg.

Mvt. 27. § A munkahelyen gondoskodni kell az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges mozgásterről.

Mvt. 28. § (1) Az olyan munkahelyen, ahol be- vagy leesési veszély van, vagy a munkavállalót és a munkavégzés hatókörében tartózkodókat leeső tárgyak veszélyeztetik, elkerítéssel, lefedéssel, vagy más alkalmas módon kell a védelemről gondoskodni.

(2) A munkahelyen alkalmazott munkaállás (állvány, pódium, kezelőjárda) kialakítása, elhelyezése, rögzítése feleljen meg a munkavégzés jellegének, a várható igénybevételnek, tegye lehetővé a biztonságos munkavégzést, a szükséges anyagok és eszközök tárolását, a biztonságos közlekedést, fel- és lejutást.

Mvt. 29. § A tárolóhelyeket a tárolt anyagok fizikai, kémiai és biológiai tulajdonságainak, egymásra hatásának, továbbá a környezetből eredő hatásoknak, illetőleg az anyag emberi egészségre, környezetre gyakorolt hatásának, a rakodás, szállítás és tárolás módjának figyelembevételével kell kialakítani.

Mvt. 30. § Az energia-, cső- és közműhálózatnak biztonságosan üzemeltethetőnek, kezelhetőnek, karbantarthatónak és azonosíthatónak kell lennie, a villamos szerelvényeknek meg kell felelniük a biztonsági (érintésvédelmi, robbanásbiztonsági stb.) követelményeknek.

Mvt. 31. § A munkahely természetes és mesterséges megvilágítása elégítse ki a munkavégzés jellegének megfelelő világításra vonatkozó követelményeket.

Mvt. 32. § A munkahelyen a zajhatások és a rezgések, a por és vegyi anyagok, valamint a sugárzások, az alacsonyabb vagy magasabb légköri nyomás nem károsíthatják a munkavállalókat és a munkavégzés hatókörében tartózkodókat, és nem veszélyeztethetik a munkavégzés biztonságát.

Mvt. 33. § (1) A munkahelyiségben a munkavállalók létszámát, a tevékenység jellegét és a veszélyforrásokat figyelembe véve elegendő mennyiségű és minőségű, egészséget nem károsító levegőt és klímát kell biztosítani.

(2) Ha az (1) bekezdésben előírt levegő vagy klíma biztosítása műszakilag megoldhatatlan, a munkavállalók egészségének megóvása érdekében szervezési intézkedéseket kell tenni, egyéni védőeszközt alkalmazni, illetőleg védőitalt juttatni.

Mvt. 34. § A szabadtéri munkahelyen - a munkavégzés jellegének és a munkakörülményeknek megfelelő műszaki megoldásokkal, munkaszervezéssel, egyéni védelemmel, melegedési lehetőséggel, védőitallal - gondoskodni kell a munkavállalók időjárás elleni védelméről.

Mvt. 35. § (1) Munkahely céljára csak olyan építmény alkalmazható, amely megfelelő szerkezetű és szilárdságú. Ilyen építményben az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés

követelményeinek és jellegének, az abból fakadó tisztítási feltételeknek megfelelő határoló felületeket, belmagasságot, légtér fogatot, mozgásteret, közlekedési útvonalakat kell kialakítani.

(2) Az ablakoknak, tetővilágításoknak és szellőző berendezéseknek biztonságos módon nyithatóknak, zárhatóknak, beállíthatóknak és rögzíthetőknak kell lenniük, nyitott állapotban nem lehetnek olyan helyzetben, ami veszélyt jelent a munkavállalókra nézve.

(3) Az átlátszó felületű ajtók, kapuk, falak kitörés elleni védelméről, a veszély felismerésére alkalmas megkülönböztető jelzéséről gondoskodni kell.

(4) A lengőajtókat és lengőkapukat átlátszó anyagból kell készíteni, vagy szemmagasságban átlátszó betétrel ellátni.

Mvt. 36. § (1) A munkahely padlózata és közlekedési útjai feleljenek meg a munkavégzés jellegének és az ebből fakadó tisztítási követelményeknek, a várható legnagyobb igénybevételnek, felületük csúszásmentes, egyenletes, botlás- és billenésmentes legyen. A közlekedési utak szélessége és a szabad magasság tegye lehetővé a gyalogosok és járművek biztonságos közlekedését, a közlekedési utak és pályák melletti biztonságos munkavégzést.

(2) Az olyan munka- és tárolóhelyiségekben, ahol gyalogos- és járműforgalom van, illetőleg rendszeresen anyagot szállítanak, a közlekedési, illetőleg az anyagmozgatási útvonalakat meg kell jelölni, vagy el kell választani egymástól.

(3) Az elsődlegesen gépjárműforgalom számára szolgáló kapu közvetlen közelében a gyalogosok számára külön ajtót kell biztosítani, ha a gyalogosok számára nem biztonságos az áthaladás.

Mvt. 37. § A kijáratokat és vészkijáratokat, a kijelölt menekülési utakat szabadon kell tartani. Számuk, méretük, elhelyezésük és megvilágításuk tegye lehetővé a munkahely, a veszélyes terület gyors és biztonságos elhagyását. Vészkijáratokhoz toló- vagy forgóajtók használata tilos. Vészkijáratot lezárni csak úgy szabad, hogy vészhelyzetben bárki által nyitható legyen.

Mvt. 38. § (1) Azokon a munkahelyeken, ahol az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés dohányzási tilalom elrendelését teszi szükségessé, külön dohányzóhelyet kell kijelölni.

(2) A nemdohányzók védelme érdekében - az (1) bekezdésben foglaltakat nem érintve - gondoskodni kell dohányzóhelyek, dohányzóhelyiségek kijelöléséről, illetőleg a zárt légtérű dohányzóhelyeken a folyamatos légcserét biztosító megfelelő műszaki megoldásról. Zárt légtérű, több munkavállaló egyidejű tartózkodására szolgáló munkahelyeken - a dohányzás számára kijelölt hely kivételével - nem szabad dohányozni.

(3) A 16. életévét be nem töltött munkavállaló a munkavégzésre irányuló jogviszonyából származó kötelezettség teljesítése, illetve a munkavégzéssel összefüggő bármely tevékenység során a munkahelyén még a dohányzásra kijelölt helyen sem dohányozhat. Ez a rendelkezés nem érinti a közoktatási intézmény tanulója esetében külön törvény szerint előírt dohányzási korlátozást.

Mvt. 39. § (1) A gép állandó tartozéka a biztonságos használatához szükséges magyar nyelvű üzemeltetési dokumentáció, amelyet a gyártó, import esetén az importáló, annak hiányában az üzemeltető köteles biztosítani.

(2) Amennyiben az adott munkahelyen magyarul nem tudó munkavállaló dolgozik, a munkáltató a munkavállaló által értett nyelven is köteles biztosítani az üzemeltetési dokumentációt, a veszélyt jelző, tiltó és tájékoztató feliratokat.

EBH2002. 696. *Ha a munkavállaló a balesetet a bérbeadó által üzemeltetett portán belépve, a közös használatú ingatlanrész területén a bérlő munkáltató által használt üzemcsarnok bejáratától néhány méterre szenvedte el, a baleset összefügg a munkáltató munkavédelmi szabályszegésével (1993. évi XCIII. tv. 36. §, 1997. évi LXXXII. tv. 67. §).*

A munkafolyamatra, a technológiára,
az anyagra vonatkozó követelmények

Mvt. 40. § (1) A munkafolyamatot, a technológiát, a munkaeszközt, az anyagot úgy kell megválasztani, hogy az sem a munkavállalók, sem a munkavégzés hatókörében tartózkodók egészségét és biztonságát ne veszélyeztesse.

(2) Olyan munkahelyen, ahol különböző munkáltatók alkalmazásában álló munkavállalókat egyidejűleg foglalkoztatnak, a munkavégzést úgy kell összehangolni, hogy az az ott dolgozókra és a munkavégzés hatókörében tartózkodókra veszélyt ne jelentsen. Az összehangolás magában foglalja az érintett munkavállalók és munkavédelmi képviselőik, illetőleg a munkavégzés hatókörében tartózkodók tájékoztatását az egészséget és biztonságot veszélyeztető kockázatokról és a megelőzési intézkedésekről. Az összehangolás megvalósításáért a felek által szerződésben megjelölt munkáltató, ilyen kikötés hiányában a fővállalkozó, vagy ha ilyen nincs, akkor az a felelős, akinek a területén a munkavégzés folyik.

Mvt. 41. § (1) Anyagot, terméket mozgatni csak az anyag, termék tulajdonságainak megfelelő, arra alkalmas eszközzel, a kijelölt helyen és módon, a súly- és mérethatárok megtartásával szabad.

(2) Szabályzat (11. §) eltérő rendelkezése hiányában

- a munkahelyen belüli közlekedés rendjét a közúti közlekedés szabályainak megfelelő alkalmazásával kell kialakítani, továbbá

- a munkahelyen belüli vasút üzemeltetésére a vasúti közlekedésre vonatkozó előírások az irányadók.

Az olyan járművekre, amelyek a közforgalomban nem vesznek részt, a járművek üzemben tartásának műszaki feltételeiről rendelkező előírásokat megfelelően kell alkalmazni.

Mvt. 42. § A veszélyes munkafolyamatoknál, technológiáknál a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében

a) a veszélyforrásokat és az ellenük való védekezés módját, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit az érintett munkavállalókkal - mind a munkahely egésze, mind az egyes munkafolyamatok tekintetében - meg kell ismertetni, ideértve a 40. § (2) bekezdésében foglaltakat is;

b) a veszélyforrások ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket meg kell határozni, azokkal a munkavállalókat el kell látni, és használatukat meg kell követelni;

c) a munkahely jellemzőitől, a munkaeszközöktől, az anyagok fizikai és kémiai tulajdonságaitól, a munkavállalók számától függően a munkahelyeket megfelelő eszközökkel kell felszerelni a tüzek leküzdésére, és szükség esetén tűzjelzőkkel és riasztó rendszerekkel is el kell látni ezeket; a veszélyforrások ellen védőberendezéseket és eszközöket, jelző-, tűzoltó, mentőkészülékeket, vészkapcsolókat, biztonsági megvilágítást (a továbbiakban: biztonsági berendezéseket) működőképes, a rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban kell tartani;

d) gondoskodni kell arról, hogy a munkavállalók egészségét vagy biztonságát fenyegető súlyos és közvetlen veszély esetén az érintett munkavállalók erről azonnal tájékoztatást kapjanak, a munkát beszüntessék és a munkahelyeket azonnal elhagyják, biztonságos helyre távozzanak;

e) a Szabályzatban (11. §) meghatározott vagy a veszélyeztetés által megkívánt időszakonként a mentést és a menekülést gyakorolni kell.

Mvt. 43. § Egyes munkafolyamatok végzését jogszabály engedélyhez kötheti.

Mvt. 44. § (1) Azoknál a munkafolyamatoknál, ahol a munkavállaló veszélyforrás hatásának lehet kitéve, a hatásos védelmet - amennyiben külön jogszabály eltérően nem rendelkezik - zárt technológia alkalmazásával, ha ez nem oldható meg, akkor biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök és szervezési intézkedések - szükség szerinti együttes - alkalmazásával kell megvalósítani.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell a munkavégzés hatókörében tartózkodókra is.

Mvt. 45. § (1) Rendellenes körülmények kialakulása esetére - amikor a szabályos üzemvitelre vonatkozó biztonsági előírások nem tarthatók be - a munkahely jellegére, helyzetére, kiterjedésére, valamint a veszélyforrások hatására, továbbá a munkavégzés hatókörében tartózkodókra is tekintettel mentési tervet kell készíteni, és a mentéshez szükséges személyeket ki kell jelölni. Jogszabály ezzel kapcsolatban kötelező előírásokat állapíthat meg.

(2) A mentési terv munkahelyre vonatkozó részét minden érintett munkavállalóval ismertetni kell.

Mvt. 46. § A munkahelyen - jellegének, elhelyezkedésének, a veszélyforrásoknak, a munkavállalók létszámának, a munka szervezésének megfelelően - biztosítani kell a munkahelyi elsősegélynyújtás tárgyi, személyi és szervezési feltételeit.

Mvt. 47. § A munkavégzésre, a munkafolyamatokra, a munkahelyre, a technológiára, a munkaeszközre, az egyéni védőeszközre és a védőitalra vonatkozó részletes előírásokat külön jogszabály, Szabályzat (11. §) és szabvány tartalmazza.

Mvt. 48. § A veszélyforrások elleni védekezés módját e törvény és a 47. §-ban meghatározott rendelkezések figyelembevételével a munkáltató köteles megállapítani.

EBH2004. 1151. *Több munkáltató által működtetett munkavégzési helyen az összehangolt munkavégzést előíró szabály nem mentesíti az egyes munkáltatókat az általuk használt munkaeszközök szabályszerűsége biztosításának kötelezettsége alól [1993. évi XCIII. törvény 40. § (1) és (2) bekezdés, 54. § (5) bekezdés b) pont; 1992. évi XXII. törvény 102. § (1) és (2) bekezdés].*

BH2005. 189. *A balesetet megelőző intézkedésekre az a munkáltató köteles, akinél a munkaeszközt használják [1993. évi XCIII. törvénynek az ügyn irányadó 40. §, 54. § (5) bekezdés b) pont, 84. §; 1992. évi XXII. törvény 102. §].*

BH2001. 449. *Munkahelyi baleset esetén a társadalombiztosítási szerv által a munkáltatóval szemben kibocsátott fizetési meghagyás megtámadása folytán indult perben a bíróságnak egyértelműen, szükség esetén szakértő bevonásával kell a munkáltatónak a baleset bekövetkezésében fennálló felelősségét megállapítania [1997. évi LXXXIII. tv. 67. §, 1993. évi XCIII. tv. 40. § (1) bek.].*

BH2001. 7. *Megvalósítja a maradandó fogyatékoságot okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségét, aki mint az építkezés tényleges irányítója, tudatában van annak, hogy a munkálatot a biztonsági előírásokban levő rendelkezések alkalmazása nélkül végzik és ennek során a munkát végző személy az építményből lezuhanva egész életére kiható testi sérülést szenved [Btk. 171. § (2) bek. a) pont, 1993. évi XCIII. tv. 2. § (2) bek., 28. § (1) bek., 42. § a) és b) pont, 54. §, 60. § a), b) és c) pont, 32/1994. (XI. 10.) IKM r. 2.7 pont, 5.8 pont, 7.5 pont, 31.1 és 9 pont, Be. 61. § (2) bek.].*

BH2000. 518. *A védőeszköz használatát a munkáltató folyamatosan köteles ellenőrizni. Ha a baleset e kötelezettség elmulasztásának következménye, a baleseti ellátás megtérítésére köteles [1975. évi II. tv. 108. §, 1993. évi XCIII. tv. 42. § b) pont, 54. § b) pont. 60. §, KK 25. sz.].*

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi feltételei

Mvt. 49. § (1) A munkavállaló csak olyan munkára és akkor alkalmazható, ha

- annak ellátásához megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik,
- foglalkoztatása az egészséget, testi épségét, illetőleg a fiatalokú egészséges fejlődését károsan nem befolyásolja,
- foglalkoztatása az utódaira veszélyt nem jelent,
- mások egészséget, testi épségét nem veszélyezteti, és a munkára - külön jogszabályokban meghatározottak szerint - alkalmasnak bizonyult.

Az egészségügyi megfelelőségről előzetes és - külön jogszabályban meghatározott munkakörökben - időszakos orvosi vizsgálat alapján kell dönten.

(2) A tevékenység szerinti miniszter meghatározott munkakörök (foglalkozások) tekintetében előírhatja, hogy az (1) bekezdésben foglaltakon túl pályaalakmassági vizsgálat is szükséges, továbbá a vizsgálat rendjét a népjóléti miniszterrel egyetértésben határozza meg.

Mvt. 50. § A munkavállaló csak olyan munkával bízható meg, amelynek ellátására egészségileg alkalmas, rendelkezik az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretekkel, készséggel és jártassággal.

Mvt. 50/A. § A sérülékeny csoportba tartozó munkavállalókat a külön jogszabályban foglaltak szerint óvni kell az őket különösen érintő egészségkárosító kockázatoktól.

Mvt. 51. § (1) A munka egészséget nem veszélyeztető és biztonságos elvégzéséhez megfelelő szakképzettségű és számú munkavállalót kell biztosítani.

(2) Ahol veszély fenyeget, egyedül munkát végezni nem szabad, és ilyen helyre csak erre is kiterjedő oktatásban (55. §) részesült munkavállalók léphetnek be.

(3) Ha a munka a munkavállaló testi épségére, egészségére veszéllyel járhat, a munkaügyi miniszter - a népjóléti miniszterrel és a tevékenység szerinti miniszterrel egyetértésben - előírhatja, hogy azt csak meghatározott szakképzettséggel (képzettséggel), illetőleg gyakorlattal rendelkező személy végezheti.

(4) Ha valamely munkát egyidejűleg két vagy több munkavállaló végez, a biztonságos munkavégzés érdekében az egyik munkavállalót meg kell bízni a munka irányításával, és ezt a többiek tudomására kell hozni.

Mvt. 52. § (1) Az iskolarendszerű oktatás, a nevelés keretében a tanulókat és a hallgatókat meg kell ismertetni a biztonságos életvitel, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető szabályaival.

(2) A szakmai képzés keretében kell gondoskodni arról, hogy a résztvevők elsajátítsák a képzettségük alapján betölthető munkakör egészségi és biztonsági követelményeit. A szükséges ismeretanyagot a szakirányítást végző miniszter a munkaügyi és a népjóléti miniszterrel egyetértésben határozza meg.

Mvt. 53. § A munkavédelmi szakképesítés feltételeit külön jogszabály határozza meg.

IV. Fejezet

A MUNKÁLTATÓK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK KÖTELESSÉGEI ÉS JOGAI AZ EGÉSZSÉGET NEM VESZÉLYEZTETŐ ÉS BIZTONSÁGOS MUNKAVÉGZÉS KÖVETELMÉNYEINEK MEGVALÓSÍTÁSÁBAN

Mvt. 54. § (1) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató köteles figyelembe venni a következő általános követelményeket:

- a) a veszélyek elkerülése;
- b) a nem elkerülhető veszélyek értékelése;
- c) a veszélyek keletkezési helyükön történő leküzdése;
- d) az emberi tényező figyelembevételével a munkahely kialakításánál, a munkaeszközök és munkafolyamat megválasztásánál, különös tekintettel az egyhangú vagy kötött ütemű munkavégzés időtartamának mérséklésére, illetve káros hatásának csökkentésére, a munkaidő beosztására;
- e) a műszaki fejlődés eredményeinek alkalmazása;
- f) a veszélyes helyettesítése veszélytelennel vagy kevésbé veszélyessel;

g) egységes és átfogó megelőzési stratégia kialakítása, amely kiterjed a munkafolyamatra, a technológiára, a munkaszervezésre, a munkafeltételekre, a szociális kapcsolatokra és a munkakörnyezeti tényezők hatására;

h) a kollektív műszaki védelem elsőbbsége az egyéni védelemhez képest;

i) a munkavállalók megfelelő utasításokkal történő ellátása.

(2) A munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és készítményekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására. Az értékelés alapján olyan megelőző intézkedéseket szükséges hozni, amelyek biztosítják a munkakörülmények javulását, beépülnek a munkáltató valamennyi irányítási szintjén végzett tevékenységbe. A kockázatértékelés elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül. A kockázatértékelést a kémiai biztonság területén a külön jogszabályban foglaltak szerint kell elvégezni.

(3) A munkáltató a (2) bekezdésben meghatározott kockázatértékelést és megelőző intézkedéseket első alkalommal legkésőbb a munkáltató tevékenységének megkezdésétől számított egy éven belül, azt követően indokolt esetben köteles elvégezni és azt évenként felülvizsgálni. Indokolt esetnek kell tekinteni különösen a kockázatok (munkakörülmények, az alkalmazott technológia, veszélyes anyag, készítmény, munkaeszköz, munkavégzés) lényeges megváltozását, illetőleg új technológia, veszélyes anyag, munkaeszköz, munkaszervezés bevezetését, alkalmazását. Soron kívül kell elvégezni, illetve felülvizsgálni a kockázatértékelést, ha a kockázatok lényeges megváltozásával munkabaleset, fokozott expozíció, illetve foglalkozási megbetegedés hozható összefüggésbe.

(4) A munkavédelmi hatósági ellenőrzés során a munkáltatónak kell bizonyítania a tevékenység megkezdésének tényét, időpontját.

(5) A kockázatértékelés eredményeként a munkáltató felelőssége legalább a következők dokumentálása:

a) a kockázatértékelés időpontja, helye és tárgya, az értékelést végző azonosító adatai;

b) a veszélyek azonosítása;

c) a veszélyeztetettek azonosítása, az érintettek száma;

d) a kockázatot súlyosbító tényezők;

e) a kockázatok minőségi, illetőleg mennyiségi értékelése, a fennálló helyzettel való összevetés alapján annak megállapítása, hogy a körülmények megfelelnek-e a munkavédelemre vonatkozó szabályoknak, illetve biztosított-e a kockázatok megfelelően alacsony szinten tartása;

f) a szükséges megelőző intézkedések, a határidő és a felelősök megjelölése;

g) a tervezett felülvizsgálat időpontja;

h) az előző kockázatértékelés időpontja.

A kockázatértékelés dokumentumát a munkáltató köteles a külön jogszabályban foglaltak szerint, de legalább 5 évig megőrizni.

(6) Az (1) bekezdés g) pontjában meghatározott megelőzési stratégia munkabiztonsági és munka-egészségügyi tartalmának kialakítása munkabiztonsági, illetve munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.

(7) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató köteles a munkabiztonsági szaktevékenység, a munka-egészségügyi szaktevékenység, illetőleg az 57-58. §-okban előírtak ellátására megfelelő képesítéssel rendelkező személyt biztosítani, valamint

- a) a szükséges utasításokat és tájékoztatást kellő időben a munkavállalónak megadni;
- b) rendszeresen meggyőződni arról, hogy a munkakörülmények megfelelnek-e a követelményeknek, a munkavállalók ismerik, illetve megtartják-e a rájuk vonatkozó rendelkezéseket;
- c) a munkavégzés körülményeihez igazodó, illetve az azzal összefüggő veszélyek figyelembevételével megfelelő munkaeszközöket biztosítani a munkavállalók részére;
- d) új technológiák bevezetése előtt kellő időben megtárgyalni a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőkkel bevezetésük egészségre és biztonságra kiható következményeit;
- e) a tudomására jutott rendellenességet, illetve a munka egészséget nem veszélyeztető és biztonságos végzésével kapcsolatos bejelentést haladéktalanul kivizsgálni, a szükséges intézkedéseket megtenni, az érintetteket értesíteni, és közvetlen veszély esetén a munkavégzést leállítani;
- f) a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések esetén az V. Fejezet rendelkezéseinek megfelelően eljárni;
- g) biztosítani a védőeszközök rendeltetésszerű használhatóságát, védőképességét, a kielégítő higiéniai állapotát, a szükséges tisztítását, karbantartását (javítását), pótlását;
- h) teljes felelősséggel megtenni minden szükséges intézkedést a munkavállalók biztonsága és egészségvédelme érdekében, figyelembe véve a változó körülményeket is, valamint törekedve a munkakörülmények folyamatos javítására.

A kockázatértékelés a munkáltató legáltalánosabb, további intézkedéseket megalapozó megelőzési, munkavédelmi jellegű feladata. Valamennyi tevékenységét lényegében erre alapozva kell megkezdenie és folytatnia. A munkabiztonsági szaktevékenység jogi kategória, azt jelenti, hogy az adott feladat csak munkavédelmi, munkaegészségügyi szakképesítésű személlyel végezhető el. Logikus tehát annak kimondása, hogy az alapvető feladat csak ilyen szakképzettségű személy által legyen elvégezhető, függetlenül attól, hogy ez a személy munkavállaló-e vagy külső vállalkozás, szolgáltatás szakembere.

A törvény a fentieknek megfelelően a kockázatértékelés elvégzését munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősíti.

A kémiai biztonság területén - annak speciális jellege és ennek megfelelően eltérő szabályozása okán - a kockázatértékelést a törvényben jelölt külön jogszabályban foglaltak szerint kell elvégezni.

A kockázatértékelés dokumentálásával kapcsolatban az Európai Unió tagállamai saját hatáskörben határozzák meg az általuk fontosnak ítélt speciális munkáltatói

kötelezettségeket. A magyar szabályozás jelenleg nem tér ki az értékelés írásbeli rögzítésének tartalmi kérdéseire, jöllehet ezek fontos szakmai szempontokat ölelnek át, közvetve utalnak a vizsgálandó, értékelendő tényezőkre is. Mindezek szerint elengedhetetlen, hogy a szabályozás erre is kitérjen.

A törvény értelmében tehát tovább bővülnek, egyben szigorodnak a munkáltatók kockázatértékeléssel összefüggő kötelezettségei, annak a célnak alárendelten, hogy mélyrehatóbban és körültekintőbben kerüljenek feltárásra a munkavállalókat fenyegető kockázatok.

A javasolt szabályozás szerint immár nem elegendő a kockázatértékelés szempontjait megadni, hanem a munkáltatónak írásban kell rögzítenie azok közül a legfontosabbakat (a kockázatot súlyosbító tényezők, a fennálló helyzettel való összevetés alapján annak megállapítása, hogy a körülmények megfelelnek-e a munkavédelemre vonatkozó szabályoknak, illetve megfelelően alacsony szinten tartják-e a kockázatokat, stb.), lényegében orientációt nyújtva az elengedhetetlenül fontos vizsgálódási és következtetési tényezőkhöz. Bár a törvény részletkérdésekre nem tér ki, de nyilvánvalóan a dokumentumnak tartalmaznia kell a szükséges aláírásokat, és azt a munkáltatónál kialakult rend szerint kell nyilvántartani, legalább 5 évig megőrizni, a hatósági ellenőrzéskor bemutatni. A kockázatértékelés dokumentuma minimális megőrzési idejének rögzítése a munkavállalók érdekeit szolgáló garanciális szabályként jelenik meg. Ezen előírás rögzítését indokolja továbbá az is, hogy a különböző egészségügyi jogszabályok is tartalmazzanak erre vonatkozóan előírást.

A törvény e §-ának következő bekezdése ismét a munkabiztonsági szaktevékenység garanciális jellegű kiegészítésével foglalkozik. Minden munkáltatónak biztosítania kell a veszélyektől és ártalmaktól mentes munkavégzést. E kötelezettség teljesítésének módját a jogi szabályozás minden speciális szakértelmet igénylő esetben nem bízhatja kizárólag a munkáltatóra, ezért az Mvt. meghatározza a biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításához szükséges munkavédelmi eljárásokat (munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat, súlyos foglalkozási baleset kivizsgálása stb.). E feladatok ellátása - amelyeket az Mvt. munkabiztonsági szaktevékenységgé minősít - speciális munkavédelmi felkészültséget igényel. A munkáltató munkavédelemmel kapcsolatos kötelezettségeinek szigorítását jelenti, hogy a törvény az átfogó munkavédelmi tevékenység kulcsfeladatát jelentő megelőzési stratégia munkabiztonsági és munkaegészségügyi tartalmának kialakítását garanciális szabályként munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységgé minősíti. A szaktevékenységet ellátó, munkavédelmi, munkaegészségügyi szakképesítéssel rendelkező szakembert szakmai képzése és képzettsége alapján jogosítja fel a törvény szerinti új szabályozás az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos

munkavégzés feltételeit megteremtő és azt folyamatosan biztosító megelőzési stratégia munkabiztonsági tartalmának kialakítására.

EBH2004. 1151. Több munkáltató által működtetett munkavégzési helyen az összehangolt munkavégzést előíró szabály nem mentesíti az egyes munkáltatókat az általuk használt munkaeszközök szabályszerűsége biztosításának kötelezettsége alól [1993. évi XCIII. törvény 40. § (1) és (2) bekezdés, 54. § (5) bekezdés b) pont; 1992. évi XXII. törvény 102. § (1) és (2) bekezdés].

BH2005. 189. A balesetet megelőző intézkedésekre az a munkáltató köteles, akinél a munkaeszközt használják [1993. évi XCIII. törvénynek az ügyn irányadó 40. §, 54. § (5) bekezdés b) pont, 84. §; 1992. évi XXII. törvény 102. §].

BH2004. 391. Ha a bíróság a megtérítési kötelezettség jogalapjaként megjelölt munkavédelmi szabálysértésekre vonatkozó tényállást a perben megállapítja, a fizetési meghagyást hiányzó tényállás miatt nem helyezheti hatályon kívül [KK 31.; 1993. évi XCIII. törvény 54. §; Ebtv. 67. §].

BH2004. 389. A munkáltatónak - különösen a munkavédelmi szempontból veszélyesnek minősülő munkáknál - a végzett munka jellegéhez igazodóan részletes utasítást kell adnia [Mt. 102. § (3) bekezdés; 1993. évi XCIII. törvény 54. §].

BH2004. 206. A munkatársának - tilalom hiányában - segítséget nyújtó munkavállaló a munkáltató megtérítési kötelezettsége szempontjából a munkáltató megbízottjának minősül [1993. évi XCIII. törvény - Mvt. - 54. § (1) bekezdés a) pont, Ebtv. 67. §].

BH2001. 501. A munkavédelmi bírság - célját tekintve - a veszélyeztetés mértékét szankcionálja, és a mulasztás személyi és tárgyi körülményeinek mérlegelését írja elő. A fokozatosság elvéről a jogszabály nem tartalmaz rendelkezést [1993. évi XCIII. tv. 54. § (1) bek., 82. §]

BH2001. 7. Megvalósítja a maradandó fogyatékoságot okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségét, aki mint az építkezés tényleges irányítója, tudatában van annak, hogy a munkálatot a biztonsági előírásokban levő rendelkezések alkalmazása nélkül végzik és ennek során a munkát végző személy az építményből lezuhanva egész életére kiható testi sérülést szenved [Btk. 171. § (2) bek. a) pont, 1993. évi XCIII. tv. 2. § (2) bek., 28. § (1) bek., 42. § a) és b) pont, 54. §, 60. § a), b) és c) pont, 32/1994. (XI. 10.) IKM r. 2.7 pont, 5.8 pont, 7.5 pont, 31.1 és 9 pont, Be. 61. § (2) bek.].

BH2000. 518. A védőeszköz használatát a munkáltató folyamatosan köteles ellenőrizni. Ha a baleset e kötelezettség elmulasztásának következménye, a baleseti ellátás megtérítésére köteles [1975. évi II. tv. 108. §, 1993. évi XCIII. tv. 42. § b) pont, 54. § b) pont. 60. §, KK 25. sz.].

E § következő bekezdése az Mvt. 1. §-ának törvény szerinti módosításával összhangban, a törvény szövegében végigvezetett változásokból (3. §, 6. §, 7. §) következően írja elő a munkáltató kötelezettségeként a hatályos szövegben szereplő

munkabiztonsági szaktevékenység mellett a munkaegészségügyi szaktevékenység ellátásához megfelelő képzéssel rendelkező személy biztosítását.

E § utolsó bekezdése szerint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében teljesítendő munkáltatói kötelezettségeket szigorító, generális szabályként emeli be a módosítás a törvény szabályozásába a munkavállalók biztonsága és egészségvédelme érdekében történő - a változó munkahelyi körülményeket figyelembe vevő - intézkedési, illetve a munkakörülmények folyamatos javítására irányuló általános követelményt. Ez utóbbi azt jelenti, hogy a munkáltató az alapvető munkavédelmi követelmények teljesítésén túl minden lehető eszközzel törekedjen a magasabb szintű biztonság elérésére, munkáltatói döntését, terveit, intézkedéseit ez a cél motiválja.

Mvt. 54/A. § (1) A munkáltató megfelelő intézkedésekkel biztosítja, hogy szükség esetén az elsősegély, az orvosi sürgősségi ellátás, a mentési és a tűzvédelmi feladatok ellátása érdekében haladéktalanul fel lehessen venni a kapcsolatot a külső szolgálatokkal, szervekkel.

(2) A munkáltató a külön jogszabályok figyelembevételével köteles megtenni minden indokolt intézkedést veszély esetére a munkahely kiürítésének, továbbá a tűzvédelmi, katasztrófavédelmi feladatok végrehajtásához szükséges, arra alkalmas munkavállalók kijelölése, létszámuk meghatározása, felkészítésük és megfelelő egyéni védőeszközzel való ellátásuk érdekében.

Az Európai Unió munkavédelemmel kapcsolatos rendelkezéseinek sarokpontja a munkavállalók egészségének megóvása és a biztonságos munkavégzés feltételeinek a megteremtése. Mindezek okán a munkáltatónak minden szükséges intézkedést meg kell tennie annak érdekében, hogy a munkabalesetek sérültjei, továbbá a munkahelyi kockázatok által veszélyeztetett munkavállalók haladéktalanul juthassanak a szükségessé váló egészségügyi sürgősségi ellátáshoz, illetve a veszélyek jellege szerinti szervezetek (mentőszolgálat, tűzoltóság, katasztrófavédelem, stb.) mentési, kiürítési feladataikat késedelem nélkül elvégezhesék. A munkáltató e mellett meghatározott további személyi, szervezési intézkedési kötelezettsége magában foglalja veszély esetére a munkahely kiürítéséhez, tűzvédelmi, katasztrófavédelmi feladatok elvégzéséhez szükséges munkavállaló előzetes kijelölését, felkészítését, illetve megfelelő védőeszközzel való ellátását is. Mindezen - a gyakorlati tapasztalatok alapján meghatározható - munkáltatói kötelezettséget szabályozza a törvény, harmonizálva az Irányelv ezen tárgykörre vonatkozó rendelkezéseit. Természetesen e kötelezettséget - tekintve, hogy az nem a kifejezetten a munkavédelmi jogszabályok szabályozási tárgya alá tartozó kérdéseket öleli fel - részletesen az érintett jogterületek törvényei, végrehajtási szabályai határozzák meg (pl. a tűzvédelem területén az 1996. évi XXXI. törvény és végrehajtási rendeletei).

Mvt. 55. § (1) A munkáltatónak oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló
a) munkába álláskor,

b) munkahely vagy munkakör megváltozásakor, valamint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek változásakor,

c) munkaeszköz átalakításakor vagy új munkaeszköz üzembe helyezésékor,

d) új technológia bevezetésekor

elsajátítsa és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat és információkat. Az oktatást rendes munkaidőben kell megtartani, és szükség esetén időszakonként - a megváltozott vagy új kockázatokat, megelőzési intézkedéseket is figyelembe véve - meg kell ismételni. Az oktatás elvégzését a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni.

(2) Az (1) bekezdésben előírt ismeretek megszerzéséig a munkavállaló önállóan nem foglalkoztatható.

Mvt. 56. § Az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét a munkáltató írásban határozza meg. E feladat ellátása munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.

Az egyéni védőeszközök juttatása belső rendjének meghatározása a korábban az indokolásban előadottaknak (6. §, 7. §, 11. §) megfelelően minősül a törvény szerint munkaegészségügyi szaktevékenységnek is. Az Mvt. 56. §-ának módosítását - a már hivatkozott terminológiai összhang megteremtésén túlmenően - a 6. §-nál kifejtettek indokolják. E feladat ellátása a gyakorlatban mindkét szaktevékenységet felöleli, ezen együttes tartalmat foglalja össze, hangsúlyozza ki a törvény. A munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről szóló 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet a foglalkozás-egészségügyi szolgálatnak a védőeszközök juttatásának rendje meghatározásába történő bevonását munkáltatói kötelezettségként írja elő. Ezen jogszabályilag előírt, a gyakorlatban létező feladatot deklarálja - törvényi szintre emelésével - a törvény.

Mvt. 57. § (1) A munkáltató az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés munkáltatói feladatainak teljesítése érdekében a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter rendeletében meghatározott veszélyességi osztályhoz, munkavállalói létszámhoz igazodóan elegendő, de legalább a rendeletben megjelölt időtartamra és szakképesítési feltételekkel köteles munkavállalót kijelölni vagy foglalkoztatni, e személy részére valamennyi munkavédelemmel összefüggő információt megadni, és a szükséges tárgyi, szervezési feltételeket biztosítani.

(2) Az (1) bekezdés szerinti foglalkoztatás - ideértve a 8. §-ban előírtak végrehajtását is - az előírt alkalmassági feltételekkel rendelkező munkavállaló hiányában polgári jogi szerződés alapján külső szolgáltatás útján is megvalósítható. E foglalkoztatás - függetlenül a formájától - nem mentesíti a munkáltatót az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért e törvényben meghatározott felelőssége alól.

(3) Az előző bekezdésekben meghatározott személy feladata különösen

a) a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat elvégzése [21. § (3) bekezdés];

- b) az időszakos biztonsági felülvizsgálat elvégzése [23. § (1) bekezdés];
- c) közreműködés a munkahely, egyéni védőeszköz, munkaeszköz, technológia soron kívüli ellenőrzésében [23. § (2) bekezdés];
- d) közreműködés mentési terv készítésében [45. § (1) bekezdés];
- e) a megelőzési stratégia munkabiztonsági tartalmának kidolgozása [54. § (1) bekezdésének g) pontja];
- f) közreműködés a kockázatértékelés elvégzésében [54. § (2) bekezdés], a munkavédelmi oktatásban (55. §);
- g) az egyéni védőeszköz juttatása belső rendjének meghatározása (56. §);
- h) a munkabalesetek kivizsgálása (64. §);
- i) a külön jogszabályban munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatok teljesítésében való közreműködés.

Az Irányelv szabályai szerint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés munkáltatói feladatai teljesítése érdekében - mintegy kiegészítve azt - a munkáltató köteles kijelölni a munkavállalók közül egy vagy több személyt a munkahelyi kockázatok elleni védelem és megelőzés érdekében végzett tevékenység ellátására, egyúttal biztosítania kell az ezen tevékenységhez szükséges elegendő személyi, képzettségi, időbeli, valamint tárgyi feltételeket.

A hatályos Mvt.-beli és végrehajtási rendeleti szabályozás az ötvennél kevesebb munkavállalót foglalkoztató munkaadó esetében nem ír elő kijelölési vagy alkalmazási kötelezettséget. E fölött a munkáltató - külön rendeletben meghatározott feltételek esetén - köteles a munkavédelmi kötelezettségek teljesítésében kulcsszerepet ellátó, munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező szakembert foglalkoztatni.

A törvény átvenni rendeli az Irányelvben megfogalmazott általános munkaadói kötelezettséget, azaz biztosítja annak az elvnek az érvényesülését, hogy minden munkáltatónál legyen kijelölt vagy szerződött munkavédelemért felelős személy, azonban a kevésbé veszélyes tevékenységet folytató alacsonyabb létszámú munkáltatók esetében - a végrehajtási rendelete útján - él az Irányelv azon kitételével, hogy meghatározott feltételek esetén a munkáltató magára vállalhatja a kijelölt személyek funkcióját. (A Rendelet módosítási tervezete szerint ez az ötven fő alatti, II-III. veszélyességi osztály esetén lenne lehetséges.) A hatályos Mvt. és a törvény szerinti módosítás is összességében az Irányelv szellemében, de annál szigorúbb feltétel alapján szabályoz, érvényesítve a Római Szerződés 137. Cikkely (5) bekezdésében adott felhatalmazást. Ez abban mutatkozik meg, hogy az elegendő létszám, az elegendő idő, és megfelelő alkalmasság körében egy garanciális minimumot határoz meg, annál kevesebb mértéket és szintet a munkaadó nem tarthat elegendőnek.

A törvény a már hivatkozott Rendeletben meghatározott veszélyességi osztályhoz, munkavállalói létszámhoz kötve állapítja meg ezen munkáltatói - foglalkoztatási - kötelezettség részletes szabályait azzal, hogy e foglalkoztatás - az előírt alkalmassági feltételekkel rendelkező munkavállaló hiányában - külső szolgáltatás útján, polgári jogi szerződés alapján is megvalósítható.

Fontos, garanciális rendelkezésként - a hatályos szabályozást megerősítve - mondja ki a törvény azt, hogy a foglalkoztatás az Mvt.-ben meghatározott felelőssége alól a munkáltatót nem mentesíti.

Az eltelt évek jogalkalmazási tapasztalatai alapján, figyelemmel az európai szabályozásra is, szükségessé vált a munkáltató munkavédelmi szakembere legfontosabb - mintegy törvényi minimumként előírt - feladatainak meghatározása. Ezen alapvető - az Mvt. szabályozásában indirekt módon szereplő - feladatok meghatározását sem lehetett kizárólag a munkáltatóra (elsősorban a piaci szervezetekre), illetve a munkavédelmi szakember (aki szervezett munkavégzés keretében, de polgári jogi szerződés alapján is végezheti tevékenységét) döntésére bízni, hanem azokat garanciális szabályként szükséges beemelni a módosítással az Mvt. szabályozásába. A feladat felsorolás lényegében munkaköri vagy szerződési kellék minimumként is szolgál a szakember megbízásakor, egyben összeköti a folyamatosan tevékenykedő szakember feladatait az eseti feladatként megjelenő munkabiztonsági szaktevékenység ellátásával.

Vhr. 4. § A 2. számú mellékletben meghatározott tevékenységet folytató és veszélyességi osztályba sorolt munkáltató a mellékletben megállapított munkavállalói létszámhoz és képesítési feltételekhez igazodóan köteles a tevékenységhez elegendő létszámot és időt biztosítani, de legalább az előírt időtartamokra munkavédelmi (munkabiztonsági) szakképesítéssel rendelkező elegendő, de legalább az előírt létszámú szakembert foglalkoztatni.

Mvt. 58. § (1) A munkáltató az 57. § (1) bekezdésében előírt kötelezettségén túl, az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter rendeletében meghatározottak szerint és valamennyi munkavállalójára kiterjedően a 21. § (3) bekezdésében - ide nem értve a munkaeszközöket -, a 23. § (2) bekezdésében, a 40. § (1) bekezdésében, a 42. §-ban, a 44. § (1) bekezdésében, a 46. §-ban, a 49. § (1) bekezdésében, az 54. § (1) bekezdés b), d)-g) pontjaiban, (2) bekezdésében, (7) bekezdésének b) pontjában és az 56. §-ban előírt feladatainak ellátásához a rendeletben megjelölt szakképesítéssel rendelkező személyeket (a továbbiakban: foglalkozás-egészségügyi szolgálat) köteles biztosítani.

(2) A foglalkozás-egészségügyi szolgálat a munkáltató felelősségének érintetlenül hagyásával közreműködik az egészséges munkakörnyezet kialakításában, az egészségkárosodások megelőzésében.

(3) A munkáltatónak biztosítani kell, hogy a munkavállalói és azok munkavédelmi képviselői a munkakörülményeikkel kapcsolatban, így különösen a 61. §-ban biztosított jogaik gyakorlása során a szükséges felvilágosítást a foglalkozás-egészségügyi szolgálattól megkaphassák.

(4) A foglalkozás-egészségügyi szolgálat szakmai irányítását az ÁNTSZ illetékes szervei látják el, ebben a körben a munkáltató a foglalkozás-egészségügyi szolgálatnál foglalkoztatottaknak utasítást nem adhat.

(5)

Mvt. 59. § (1) A munkáltatónak tájékoztatnia kell a munkavállalókat és a munkavédelmi képviselőt (bizottságot) arról, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos őt terhelő feladatait ki látja el.

(2) A munkáltató köteles tájékoztatni a 8. §-ban, illetőleg az 57-58. §-okban meghatározott személyt, továbbá a munkavédelmi képviselőt (bizottságot), annak hiányában a munkavállalókat a kockázatértékelés [54. § (2) bekezdés] és a munkavédelmi intézkedések tapasztalatairól, a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések nyilvántartásáról és bejelentéséről, a 81. § szerinti felügyeletektől kapott munkavédelmi információkról, különösen a munkáltatónál végzett ellenőrzések megállapításairól.

Fontos követelmény, hogy a munkáltató munkavédelemmel kapcsolatos kötelezettsége teljesítésének feladataiban közreműködők (munkavédelmi szakember, kijelölt vagy foglalkoztatott munkavállaló, foglalkozás-egészségügyi szolgálat, munkavédelmi képviselő), illetve maguk a munkavállalók az egészség és biztonság megőrzésével kapcsolatos legfontosabb információkról folyamatosan tájékoztatást kapjanak. Választott képviselő esetén a munkavállalók rajtuk keresztül értesülnek az adatokról, megállapításokról. A törvény ezen tájékoztatási kört (kockázatértékelés, munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések) bővíti ki - az Irányelv rendelkezéseivel összhangban - a munkavédelem hatósági felügyeletét ellátó szervektől (OMMF, ÁNTSZ, bányafelügyelet) kapott általános munkavédelmi információkkal, illetve ezen belül speciális tájékoztatási tárgyként a munkavédelmi ellenőrzések adott munkáltatóra vonatkozó megállapításaival. Ezen információk és az ellenőrzés eredményét összegző megállapítások munkáltató általi tanulmányozása, feldolgozása és hasznosítása fontos és hatékony eszköz lehet a munkavédelmi követelmények teljesítése során.

Mvt. 60. § (1) A munkavállaló csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát. A munkavállaló köteles munkatársaival együttműködni, és munkáját úgy végezni, hogy ez saját vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse. Így különösen köteles

a) a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról a tőle elvárható módon meggyőződni, azt rendeltetésének megfelelően és a munkáltató utasítása szerint használni, a számára meghatározott karbantartási feladatokat elvégezni;

b) az egyéni védőeszközt rendeltetésének megfelelően használni és a tőle elvárható tisztításáról gondoskodni;

c) a munkavégzéshez az egészséget és a testi épséget nem veszélyeztető ruházatot viselni;

- d) munkaterületén a fegyelmet, a rendet és a tisztaságot megtartani;
- e) a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges ismereteket elsajátítani és azokat a munkavégzés során alkalmazni;
- f) a részére előírt orvosi - meghatározott körben pályaalkalmassági - vizsgálaton részt venni;
- g) a veszélyt jelentő rendellenességről, üzemzavarról a munkáltatót azonnal tájékoztatni, a rendellenességet, üzemzavart tőle elvárhatóan megszüntetni, vagy erre intézkedést kérni a felettesétől;
- h) a balesetet, sérülést, rosszulletet azonnal jelenteni.

(2) A munkavállaló önkényesen nem kapcsolhatja ki, nem távolíthatja el és nem alakíthatja át a biztonsági berendezéseket.

(3) A munkavállaló köteles együttműködni a munkáltatóval, illetve a 8., 57-58. és a 70/A. §-ban meghatározott személyekkel az egészséges és biztonságos munkakörnyezet megőrzése érdekében hozott hatósági intézkedések teljesítése, illetőleg a munkáltató veszélyt megszüntető intézkedéseinek végrehajtása során is.

Az Mvt. szabályozása nem tér ki a saját, illetve más egészségét, testi épségét veszélyeztető munkavállalói magatartás tételes tilalmára. E követelményt biztosító együttműködési kötelezettséget emeli be - garanciális rendelkezésként - a módosítás a törvény szabályozásába, meghatározva egyúttal annak pontosító, kiegészítő szövegét, tartalmát is.

A munkahelyen keletkező veszélyekről való azonnali tájékoztatási kötelezettség nemcsak a munkáltatót terheli [8. §, 9. §, (Mvt. 42. § d) pontja], hanem a munkavállaló által is teljesítendő követelményként jelenik meg. Amennyiben e kötelezettség nem terhelne kölcsönösen a munkahelyen tevékenykedő valamennyi felet, úgy a veszélyről, ártalomról, üzemzavarról stb. történő - az intézkedésre jogosultat vagy a veszélyeztetettet illető - tájékoztatás elmaradása, késedelve a szükséges munkavédelmi intézkedések késedelmével, hatékonysága csökkenésével és így az egészség és biztonság követelménye csorbulásával járna. Mindezek okán - harmonizálva az Irányelv rendelkezéseit is - a törvény részletesen meghatározza a munkavállaló azonnali tájékoztatásra vonatkozó kötelezettségét.

A módosítás a fentiekkel azonos okból emeli be a törvény szabályozásába a munkavállalónak a rendellenesség, üzemzavar megszüntetésére irányuló kötelezettségét. Az ilyen kötelezettség teljesítése mindig konkrét esetben, nevesített - a rendellenesség keletkezési helyén tartózkodó - adott munkavállalót terheli, azonban az egyes munkavállalók szakképesítése, szakmai felkészültsége, életkora, testi-lelki adottságai, stb. természetesen egymástól lényegesen eltérő lehet. Ezen - az előírt feladat teljesítésének minőségére és eredményére kiható - eltéréseket veszi figyelembe a törvény a kötelezettségnek az ilyen helyzetben eljárni köteles munkavállalótól elvárható teljesítése előírásával.

Az Mvt. direkt (6. §) és indirekt módon eddig is szabályozta a munkavállalónak munkáltatója irányába teljesítendő együttműködési kötelezettségét. Az együttműködési kötelezettség tartalma a munkavállaló szakképesítése, szakmai gyakorlata alapján objektíve meghatározható. A törvény ezért ezen együttműködési kötelezettséget részletesen - a rendellenesség, üzemzavar megszüntetésére irányuló munkavállalói kötelezettségtől hangsúlyosan megkülönböztetve -, az atipikus helyzetekhez igazodóan (hatósági vagy munkáltatói rendkívüli intézkedések, stb.) határozza meg.

Mvt. 61. § A munkavállaló jogosult megkövetelni a munkáltatójától

- a) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit, a veszélyes tevékenységhez a munkavédelemre vonatkozó szabályokban előírt védőintézkedések megvalósítását;
- b) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges ismeretek rendelkezésére bocsátását, a betanuláshoz való lehetőség biztosítását;
- c) a munkavégzéshez munkavédelmi szempontból szükséges felszerelések, munka- és védőeszközök, az előírt védőital, valamint tisztálkodószerek és tisztálkodási lehetőség biztosítását.

Mvt. 62. § A munkavállalót nem érheti hátrány az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása érdekében történő fellépéséért, illetve a munkáltató vélt mulasztása miatt jóhiszeműen tett bejelentéséért. E védelem megilleti a munkabiztonsági, illetve munka-egészségügyi szaktevékenységet, továbbá az 57-58. §-okban előírt feladatokat ellátó munkavállalókat is.

Mvt. 63. § (1) A munkavállaló jogosult megtagadni a munkavégzést, ha azzal életét, egészségét vagy testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné. Ha a munkáltató utasításának teljesítésével másokat veszélyeztetne közvetlenül és súlyosan, a teljesítését meg kell tagadnia.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott veszélyeztetésnek minősül különösen a szükséges védőberendezések, az egyéni védőeszközök működésképtelensége, illetve hiánya.

BH2001. 7. *Megvalósítja a maradandó fogyatékoságot okozó, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségét, aki mint az építkezés tényleges irányítója, tudatában van annak, hogy a munkálatot a biztonsági előírásokban levő rendelkezések alkalmazása nélkül végzik és ennek során a munkát végző személy az építményből lezuhanva egész életére kiható testi sérülést szenved [Btk. 171. § (2) bek. a) pont, 1993. évi XCIII. tv. 2. § (2) bek., 28. § (1) bek., 42. § a) és b) pont, 54. §, 60. § a), b) és c) pont, 32/1994. (XI. 10.) IKM r. 2.7 pont, 5.8 pont, 7.5 pont, 31.1 és 9 pont, Be. 61. § (2) bek.].*

BH2000. 518. *A védőeszköz használatát a munkáltató folyamatosan köteles ellenőrizni. Ha a baleset e kötelezettség elmulasztásának következménye, a baleseti ellátás megtérítésére köteles [1975. évi II. tv. 108. §, 1993. évi XCIII. tv. 42. § b) pont, 54. § b) pont. 60. §, KK 25. sz.].*

V. Fejezet

A MUNKABALESETEK ÉS A FOGLALKOZÁSI
MEGBETEGEDÉSEK BEJELENTÉSE,
KIVIZSGÁLÁSA ÉS NYILVÁNTARTÁSA

Mvt. 64. § (1) A munkabalesetet és a foglalkozási megbetegedést - ideértve a fokozott expozíciós eseteket - be kell jelenteni, ki kell vizsgálni, és nyilvántartásba kell venni.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakat a munkabaleset esetén - eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában - a munkáltató, foglalkozási megbetegedés esetén a népjóléti miniszter rendeletében meghatározott szerv (személy) teljesíti.

(3) A munkáltató a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések bejelentése, kivizsgálása és nyilvántartása során a sérült (megbetegedett) következő személyes adatait rögzíti: név (ideértve a születési nevet is), anyja neve, társadalombiztosítási azonosító jele (taj-száma), születési hely és időpont, nem, állampolgárság, lakóhely (lakcím).

(4) A munkáltatónak a munkaképtelenséggel járó munkabalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálnia, és a kivizsgálás eredményét munkabaleseti jegyzőkönyvben kell rögzítenie. A munkaképtelenséget nem eredményező munkabaleset körülményeit is tisztázni kell, és annak eredményét nyilvántartásba kell venni.

(5) A munkáltató köteles a súlyos munkabalesetet a baleseti helyszín szerint illetékes felügyeletnek [84. § (2) bekezdés] azonnal bejelenteni.

(6) A bejelentéssel, kivizsgálással és nyilvántartással kapcsolatos részletes előírásokat a munkabalesetek tekintetében e törvény és a munkaügyi miniszter rendelete, a foglalkozási megbetegedések tekintetében a népjóléti miniszter által kiadott rendelet határozza meg.

Az Mvt. egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) módosításáról szóló 11/2002. (XII. 28.) FMM rendelet - 2004. január 1-jei hatállyal - módosította annak 4. számú (munkabaleseti jegyzőkönyv) mellékletét. Az Mvt. 64. §-ának (3) bekezdése szerinti adatkezelési felhatalmazás, és e rendeleti mellékletben a sérültnek a korábbi szabályozáshoz képest kibővített személyes adatköre tekintetében a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény rendelkezéseivel történő összhangot teremti meg - azonos hatálybalépéssel - a törvény szerinti szabályozás.

Fontos, tartós szabályozást tartalmazó garanciális rendelkezésként indokolt volt a munkaképtelenséggel járó munkabalesethez fűződő, a munkáltatót terhelő kivizsgálási, a munkaképtelenséggel nem járó tényfeltárási, illetőleg a jegyzőkönyv-készítési, továbbá a - súlyos munkabalesetek esetén teljesítendő - azonnali bejelentési kötelezettség egyes, fontos és alapvető szabályának átemelése törvényi szintre a Rendeletből. Az értelmező rendelkezések közé ennek okán veszi át a törvény a Rendeletből a „munkaképtelenség” jogi kategóriáját.

Vhr. 5. § (1) A munkáltató minden munkabalesetet, ideértve a bányászati munkabalesetet is (a továbbiakban együttesen: munkabaleset), a bekövetkezését követően köteles haladéktalanul nyilvántartásba (a továbbiakban: munkabaleseti nyilvántartás) venni.

(2) A munkabaleseti nyilvántartás - az Mvt. 64. § (3) bekezdésében megjelöltekén túlmenően - az alábbi adatokat tartalmazza:

- a) a munkabaleset - minden évben 1-es sorszámmal kezdődő - számát;**
- b) a sérült munkakörét;**
- c) a sérülés időpontját, helyszínét, jellegét, rövid tényállását;**
- d) a sérült ellátására tett intézkedést;**
- e) annak tényét, hogy a sérült folytatta-e a munkáját.**

(3) A munkabaleseti nyilvántartást a munkáltató székhelyén vagy a munkáltató nyilvántartását vezető szervezeténél (irodánál) összesítve, és minden területileg elkülönült szervezeti egységénél külön-külön vezetni kell.

Vhr. 6. § (1) A munkaképtelenséget okozó munkabalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálni. A vizsgálat megállapításait a 3. számú mellékletben foglaltak szerint olyan részletesen kell rögzíteni (pl. tanúk meghallgatásáról készült jegyzőkönyvvel, helyszínrajzzal, fényképpel), hogy az alkalmas legyen a baleset okainak felderítésére és vita esetén a tényállás tisztázására.

(2) Az (1) bekezdésben leírt vizsgálat dokumentációját a munkabaleseti nyilvántartásban szereplő sorszámmal kell ellátni. Ezt a sorszámot a munkabaleseti jegyzőkönyvön is fel kell tüntetni.

Vhr. 7. § A súlyos munkabalesetet (ide nem értve a bányászati munkabalesetet) a munkáltatónak - telefonon, telexen, telefaxon vagy személyesen - azonnal be kell jelentenie a rendelkezésre álló adatok közlésével a területi munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőség baleset helyszíne szerint illetékes területi szervének. A bányászati munkabalesetet a bányatörvényben és végrehajtási jogszabályaiban előírtak szerint kell bejelenteni.

Vhr. 8. § (1) A kivizsgálás során nyert adatokat, tényeket a 4/a. számú melléklet szerinti „munkabaleseti jegyzőkönyv”-ben, a munkabalesetből eredő munkaképtelenségnek a beküldési határidőt követően megállapított időtartamát a 4/b. számú melléklet szerinti „módosító munkabaleseti jegyzőkönyv”-ben (a továbbiakban együtt: jegyzőkönyv) kell rögzíteni. Ha a sérült állapota vagy a baleset jellege miatt a vizsgálatot az adatszolgáltatás időpontjáig nem lehet befejezni, akkor azt a jegyzőkönyvben meg kell indokolni.

(2) A jegyzőkönyvet minden sérültről külön-külön, az 5. számú mellékletben foglaltak alapján kell kiállítani.

Vhr. 9. § A munkáltató köteles a kivizsgálás befejezésekor, de legkésőbb a tárgyhót követő hónap 8. napjáig megküldeni a jegyzőkönyvet

- a) a sérültnek, halála esetén közvetlen hozzátartozójának;**

b) a halált, illetve a három napot meghaladó munkaképtelenséget okozó munkabalesetről a területi munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőség, illetve a Magyar Bányászati Hivatal (a továbbiakban: MBH) baleset helyszíne szerint illetékes területi szervének;

c) külföldi kiküldetés, külszolgálat esetén a magyarországi székhelyű munkáltató magyar munkavállalójának a b) pont szerinti munkabalesetéről a területi munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőség, illetve az MBH - munkáltató székhelye szerint illetékes - területi szervének;

d) a társadalombiztosítási kifizetőhelynek, ennek hiányában az illetékes egészségbiztosítási pénztárnak (kirendeltségnek).

Vhr. 10. § (1) Az a munkáltató köteles a munkabaleset kivizsgálására, bejelentésére és nyilvántartására vonatkozó előírásokat teljesíteni, amely (aki) a sérültt szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatja.

(2) Ha a munkabaleset tanulót, hallgatót a szakképesítése megszerzéséhez szükséges gyakorlati képzés során nem a nevelési, oktatási intézményben éri, munkáltatón az őt foglalkoztatót kell érteni. Ettől az intézmény és a foglalkoztató szerződésben eltérhet. A foglalkoztató munkáltató minden munkabaleset esetén köteles erről a nevelési, oktatási intézményt értesíteni, és annak a kivizsgálásban való részvételét lehetővé tenni.

(3) Belföldön más munkáltatóhoz történő kirendelés (kiküldetés) esetén a munkabaleset kivizsgálásával, bejelentésével és nyilvántartásával kapcsolatos kötelezettségek teljesítéséért - a kirendelő (kiküldő) munkáltató értesítése mellett - a sérült munkáját közvetlenül irányító munkáltató a felelős.

Mvt. 65. § (1) A munkabaleset és a foglalkozási megbetegedés kivizsgálása során fel kell tárnani a kiváltó és közreható tárgyi, szervezési és személyi okokat, és ennek alapján intézkedéseket kell tenni a munkabalesetek és a foglalkozási megbetegedések megelőzésére.

(2) Munkabiztonsági szaktevékenységnek minősül a súlyos munkabaleset, valamint az olyan - munkaeszköz, illetve technológia által okozott - munkabaleset kivizsgálása, amely kettőnél több személy egyszerre (egy időben), azonos helyen történő sérülését vagy más egészségkárosodását okozta.

Mvt. 66. § (1) A sérült, illetőleg a balesetet észlelő személy köteles a balesetet a munkát közvetlenül irányító személynek haladéktalanul jelenteni.

(2) A munkáltatónak minden bejelentett, illetve tudomására jutott balesetről meg kell állapítania, hogy munkabalesetnek tekinti-e. Ha nem tekinti munkabalesetnek, akkor erről és a jogorvoslat lehetőségéről (68. §) a sérültet, halálos baleset esetén a hozzátartozót értesítenie kell.

(3) A munkáltatónak lehetővé kell tennie a munkavédelmi képviselő részvételét a munkabaleset kivizsgálásában.

Mvt. 67. § A munkabaleset bekövetkezésétől számított 3 év után a munkáltató a törvényben foglaltak alapján nem köteles a munkabalesetet bejelenteni, kivizsgálni és nyilvántartásba venni.

Mvt. 68. § (1) Ha a sérült a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását sérelmezi, úgy a területileg illetékes munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőséghez, bányászati munkabaleset esetén az illetékes bányakapitánysághoz kérelemmel fordulhat.

(2) Ha a sérült meghalt vagy egészségi állapota miatt jogainak érvényesítésére nem képes, az (1) bekezdésben meghatározott jogokat a sérült hozzátartozója gyakorolhatja. A kérelemben a hozzátartozói minőséget valószínűsíteni kell.

A törvény kiterjeszti a sérült jogait hozzátartozójára is oly módon, hogy a sérült mellett a hozzátartozó számára - a sérült halála bekövetkezésének hiányában is - biztosítja a munkabaleset munkáltató általi bejelentésének, kivizsgálásának sérelmezésére irányuló kérelemhez való jogot, összhangban a Ket. felhatalmazásával [15. § (3) bekezdés]. Az ellenőrzési tapasztalatok szerint a munkabaleset körülményei hosszabb idő elteltével már nem rekonstruálhatók, vagyis nem rögzíthető pontosan a helyszín, illetve nem vizsgálhatóak a balesettel összefüggésben használt munkaeszközök. Mindezt sokszor megghiúsul a munkabalesetek kivizsgálása olyan esetekben, amikor a sérült a balesetből adódó állapota miatt - érdekvérvényesítési képessége hiánya vagy korlátozottsága okán - nem tudja a munkáltató intézkedésével kapcsolatos kifogásait előterjeszteni. Erre az esetre indokolt - a törvény szabályozása szerint - hozzátartozója eljárési jogosultságát biztosítani. A Ket. 16. §-a meghatározza az általános jogutódlás rendjét, azonban a munkavédelmi törvény 12. éve hatályban levő, bevált szabályozásának (a sérült halála esetén hozzátartozója járhat el) megtartása mellett szükséges volt a munkabiztonsági eljárásra kiterjesztett Ket. 172. §-a g) pontjában meghatározott - cselekvőképes - hozzátartozói kör jogosultságát biztosítani arra az esetre is, ha a sérült egészségi állapota miatt nem képes jogait gyakorolni. A törvény a hozzátartozói minőség igazolására elegendő módnak határozza meg a valószínűsítést, vagyis a tény, körülmény, adat egyszerű igazolását. A példa egy életszerű esetet említ az egyértelmű alkalmazásra, miszerint az azonosításra alkalmas bármely, személyes adatot tartalmazó irat bemutatása (a kérelem szóbeli előterjesztése esetén), illetve egyszerű másolatának megküldése (írásos kérelem esetén) elegendő a hozzátartozói minőség fennállásának hatóság előtti valószínűsítésére.

Mvt. 69. § Ha a magyarországi székhelyű munkáltató magyar állampolgárságú munkavállalóját külföldi kiküldetés (külszolgálat) során éri munkabaleset, a munkáltató köteles a munkaügyi miniszter rendeletében meghatározott rendben a bejelentési és nyilvántartási kötelezettséget teljesíteni.

VI. Fejezet

A MUNKAVÉDELMI ÉRDEKKÉPVISELET,
ÉRDEKEGYEZTETÉS

A munkavállalókkal folytatott tanácskozás

Mvt. 70. § (1) A munkáltató az egészséges és biztonságos munkavégzés érdekében köteles a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőkkel tanácskozni, valamint biztosítani részükre a lehetőséget, hogy részt vehessenek az egészségre és biztonságra vonatkozó munkáltatói intézkedés kellő időben történő előzetes megvitatásában.

(2) A munkavállalók közvetlenül vagy munkavédelmi képviselők útján - az (1) bekezdésben meghatározottak mellett - különösen a következő munkáltatói kötelezettségek tekintetében jogosultak tanácskozást folytatni:

a) a munkavédelmi feladatok elvégzésében érintett személyek kijelölése, foglalkoztatása, tevékenysége (8. §, 54/A. §, 57-58. §-ok);

b) a munkavédelmi tartalmú információk biztosítása [különösen a 40. § (2) bekezdésében, a 42. § a) pontjában, a 45. § (2) bekezdésében, az 54. § (1) bekezdése i) pontjában, az 54. § (7) bekezdése a) pontjában, az 58. § (3) bekezdésében, az 59. § (2) bekezdésében, a 81. § (3) bekezdésében foglaltak alapján];

c) a munkavédelmi oktatás (55. §) megtervezése és megszervezése.

(3) A tanácskozás során biztosítani kell a kiegyensúlyozott részvételt, a munkavállalók, illetve munkavédelmi képviselők javaslattételi jogát.

(4) A kiegyensúlyozott részvétel érdekében a munkáltató köteles a munkavédelmi kérdésben intézkedési jogkörrel bíró személlyel képviseltetni magát a tanácskozáson.

A munkavédelmi képviselő, a munkahelyi munkavédelmi bizottság, a paritásos munkavédelmi testület

Mvt. 70/A. § (1) A munkavállalók az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő jogaik és érdekeik képviselétére jogosultak maguk közül - a következők szerint - képviselőt vagy képviselőket (a továbbiakban: munkavédelmi képviselő) választani:

a) munkavédelmi képviselő választást kell tartani minden olyan munkáltatónál, ahol a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó munkavállalók létszáma legalább ötven fő. A választás megtartásának lebonyolítása, a feltételek biztosítása a munkáltató kötelezettsége;

b) az ötven főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztató munkáltatónál - amennyiben nem kerül sor munkavédelmi képviselő választásra - a munkáltatónak a 70. §-ban meghatározottak szerint kell a munkavállalókkal tanácskoznia;

c) a munkáltató önálló telephelyén, részlegénél akkor lehet munkavédelmi képviselőt választani, ha az 54-56. §-okban meghatározott munkáltatói munkavédelmi jogosítványok az önálló telephely, részleg vezetőjét részben vagy egészben megilletik.

(2) Munkavédelmi képviselővé az a cselekvőképes munkavállaló választható, aki legalább 6 hónapja a munkáltatóval szervezett munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll. Az újonnan alakult munkáltatónál a munkavédelmi képviselő ilyen jogviszonya időtartamát feltételként nem kell figyelembe venni.

(3) A munkavédelmi képviselőt egyenlő, titkos és közvetlen szavazással négy évre választják. A munkavédelmi képviselők megválasztásának, megbízatása megszűnésének, visszahívásának rendjére,

működési területére a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvénynek (Mt.) az üzemi tanács tagjaira, illetve az üzemi megbízottra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni, ideértve a központi munkavédelmi bizottság megalakításának lehetőségét is.

(4) Amennyiben a munkavédelmi képviselők száma eléri a hármat, úgy munkahelyi munkavédelmi bizottságot (a továbbiakban: bizottság) hozhatnak létre. Bizottság létrehozása esetén a munkavédelmi képviselőt megillető jogokat - ha azok a munkavállalók összességét érintik - a bizottság gyakorolja.

(5) A bizottság tárgyalásán - a bizottság kezdeményezésére - a munkáltató vagy hatáskörrel rendelkező megbízottja köteles részt venni.

Mvt. 70/B. § (1) Annál a munkáltatónál, ahol a foglalkoztatottak száma legalább ötven fő, és munkavédelmi képviselők működnek, össz munkáltatói szinten paritásos munkavédelmi testület (a továbbiakban: testület) működik, amelyben egyenlő számban vesznek részt a munkavállalók és a munkáltató képviselői.

(2) A testületnek a munkavállalói és munkáltatói oldalán azonos számú rendes, valamint póttagjai vannak. A póttag meghatalmazás alapján helyettesíti a rendes tagot, illetve a rendes tag megbízatásának valamilyen ok miatti megszűnése esetén helyére lép.

(3) A testületbe a munkavállalók képviselőit (rendes és póttagot) a 70/A. § (1) bekezdése a) pontja szerint megválasztott munkavédelmi képviselők maguk közül titkos szavazás útján jelölik. A munkáltató kezdeményezi a testület létrehozását, biztosítja a szavazás lebonyolításának feltételeit.

(4) A munkáltató köteles a testületbe döntésre jogosult vezető állású munkavállalót (Mt. 188. §), továbbá munkáltatói munkavédelmi feladatokat részben vagy egészben ellátó személyt (intézkedésre jogosult munkairányítót, illetve a munkáltatóval szervezett munkavégzésre irányuló jogviszonyban lévő munkavédelmi szakembert) kijelölni. A munkáltató számára rendszeres munkavédelmi szolgáltatást nyújtó szakemberek meghívottként vesznek részt a testület munkájában.

(5) A testület rendes és póttagjainak megbízatása négy évre szól.

(6) A testület elnöki tisztét a munkavállalók, illetve a munkáltatók képviselői felváltva gyakorolják. A testület rendes és póttagjainak számában, a tagok megbízatásának megszűnése, valamint a visszahívás feltételeiben, elnöklési és működési rendjében, ügyrendjében, egyéb, a testület tevékenységével összefüggő eljárási kérdésekben a munkavállalók képviselői és a munkáltató állapotnak meg. A testület működésének feltételeit a munkáltató biztosítja.

(7) A testület az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó érdekegyeztető tevékenysége keretében:

a) rendszeresen, de évente legalább egy alkalommal értékeli a munkahelyi munkavédelmi helyzet és tevékenység alakulását, és az ezzel összefüggő lehetséges intézkedéseket;

b) megvitatja a munkahelyi munkavédelmi programot, figyelemmel kíséri annak megvalósítását;

c) állást foglal a munkavédelmet érintő belső szabályok tervezetéről.

(8) A testület működése nem érinti a munkavédelmi képviselő, a munkahelyi munkavédelmi bizottság jogállását, valamint a munkáltatónak a munkavédelmi követelmények megvalósításáért e törvényben meghatározott felelősségét.

Mvt. 71. § A munkavállalónak, a munkavédelmi képviselőnek (bizottságnak) és a munkáltatónak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében együtt kell működniük, jogukat és kötelezettségeiket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolniuk, illetve teljesíteniük, így különösen a szükséges információt (tájékoztatást) a kellő időben egymás részére megadniuk.

Mvt. 72. § (1) A munkavédelmi képviselő - a 70. §-ban leírtakat is figyelembe véve - jogosult meggyőződni a munkahelyeken az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek érvényesüléséről, így különösen

- a munkahelyek, a munkaeszközök és egyéni védőeszközök biztonságos állapotáról;
- az egészség megóvására és a munkabalesetek megelőzésére tett intézkedések végrehajtásáról;
- a munkavállalóknak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre történő felkészítéséről és felkészültségéről.

(2) A munkavédelmi képviselő az (1) bekezdésben meghatározott jogának gyakorlása keretében

a) működési területén a munkahelyekre munkaidőben beléphet, tájékozódhat az ott dolgozó munkavállalóktól;

b) részt vehet a munkáltató azon döntései előkészítésében, amelyek hatással lehetnek a munkavállalók egészségére és biztonságára, ideértve a szakemberek előírt foglalkoztatására (8. §, 57-58. §-ok), a munkavédelmi oktatás (55. §) megtervezésére és megszervezésére, az új munkahelyek létesítésére vonatkozó döntéseket is;

c) tájékoztatást kérhet a munkáltatótól minden kérdésben, amely érinti az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzést;

d) véleményt nyilváníthat, kezdeményezheti a munkáltatónál a szükséges intézkedés megtételét;

e) részt vehet a munkabalesetek kivizsgálásában, az arra jogosult kezdeményezésére közreműködhet a foglalkozási megbetegedés körülményeinek feltárásában;

f) indokolt esetben a hatáskörrel rendelkező munkavédelmi felügyelethez fordulhat;

g) a hatósági ellenőrzés során az ellenőrzést végző személlyel közölheti észrevételeit.

(3) A munkavédelmi képviselő (bizottság) jogosult az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő kérdésekben a munkáltatóval történő előzetes megállapodás alapján szakértőt igénybe venni, továbbá ilyen kérdésekben megbeszélést folytatni a felügyeltekkel.

(4) Amennyiben a munkáltató a 2. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettsége keretében munkavédelmi szabályzatban határozza meg a követelmények megvalósításának módját, úgy e szabályzat kiadásához a munkavédelmi képviselő (bizottság) egyetértése szükséges.

Mvt. 73. § (1) A munkavédelmi képviselőnek (bizottságnak) a 72. § (2) bekezdés c)-e) pontjaiban meghatározott kezdeményezésére a munkáltatónak intézkednie vagy 8 napon belül válaszolnia kell.

(2) Amennyiben a kezdeményezéssel a munkáltató nem ért egyet, álláspontjának indokait - kivéve az azonnali intézkedést követő esetben - írásban köteles közölni.

Mvt. 74. § A munkavédelmi képviselő (bizottság) munkahelyi munkavédelmi program elkészítésére tehet javaslatot a munkáltató részére. Amennyiben a munkaügyi miniszter rendeletében meghatározott

munkáltató ezzel nem ért egyet, a munkavédelmi képviselő (bizottság) a Munka Törvénykönyvében szabályozott kollektív munkaügyi vitát kezdeményezhet.

Vhr. 11. § A munkahelyi munkavédelmi program elkészítésére vonatkozó javaslat munkáltató részéről történő elutasítása esetén kollektív munkaügyi vita kezdeményezhető a 2. számú mellékletben meghatározott I. veszélyességi osztályba tartozó és 50 főnél több munkavállalót foglalkoztató, valamint a II. veszélyességi osztályba tartozó és 300 főnél több munkavállalót foglalkoztató munkáltatóval szemben.

Mvt. 75. § (1) A munkáltatónak biztosítania kell a feltételeket annak érdekében, hogy a munkavédelmi képviselő a jogait gyakorolhassa, így különösen

a) a feladatai elvégzéséhez szükséges, átlagkeresettel fizetett munkaidő-kedvezményt, amely a munkavédelmi képviselő, a testület tagja esetében a havi munkaideje legalább tíz százaléka;

b) a szükséges eszközöket, így különösen a működési, technikai, anyagi feltételeket, továbbá a vonatkozó szakmai előírásokat;

c) egy választási ciklusban, a képviselő megválasztását követő egy éven belül legalább 16 órás képzésben, ezt követően évente legalább 8 órás továbbképzésben való részvétel lehetőségét.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt költségei a munkáltatót terhelik, illetve a c) pont szerinti képzés csak rendes munkaidőben történhet, szükség szerint külső helyszínen is megtartható.

Mvt. 76. § (1) A munkavédelmi képviselőt (bizottságot) jogai gyakorlása miatt hátrány nem érheti.

(2) A munkavédelmi képviselő (bizottság) a működése során tudomására jutott adatok, tények nyilvánosságra hozatala tekintetében az üzemi tanács tagjára (üzemi megbízottra) megállapított munkajogi szabályoknak megfelelően köteles eljárni.

(3) A munkavédelmi képviselő munkajogi védelmére a választott szakszervezeti tisztségviselőre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a közvetlen felsőbb szakszervezeti szervezen a bizottságot, annak hiányában a munkavédelmi képviselőt megválasztó munkavállalókat kell érteni.

Mvt. 77. § E törvény 70-76. §-ainak alkalmazásában nem munkavállaló a büntetés-végrehajtási jogviszonyban munkát végző személy.

Munkavédelmi Bizottság

Mvt. 78. § Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos országos érdekegyeztetést a munkavállalók, a munkáltatók érdek-képviselői szervezetei és a Kormány képviselőiből (a továbbiakban: tárgyaló csoportok) álló, az Országos Érdekegyeztető Tanács keretében, saját ügyrend szerint működő Munkavédelmi Bizottság látja el.

Mvt. 79. § (1) A Munkavédelmi Bizottság az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó érdekegyeztető tevékenysége keretében

a) előzetesen véleményezi a 11. §-ban megjelölt jogszabályok és egyéb előírások, intézkedések tervezeteit, a beszámolókat (jelentéseket) és az időszakos programokat azzal, hogy egyhangú állásfoglalását vagy a tárgyaló csoportok eltérő véleményét az előterjesztéseken fel kell tüntetni;

b) részt vesz a munkavédelem országos programjának, annak végrehajtását szolgáló éves intézkedési és ütemterveknek a kialakításában, értékelésében és felülvizsgálatában;

c) tárgyal és állást foglal, illetve ajánlást alakít ki a tárgyaló csoportok által előterjesztett, továbbá az Országos Érdekegyeztető Tanács által hozzá utalt munkavédelmi kérdésekről;

d) ajánlásokat alakít ki a munkavédelemre vonatkozó szabályokban rögzítetteket meghaladó munkavédelmi követelményekről;

e) munkájáról a közvéleményt tájékoztatja;

f) a 80. §-ban meghatározott keretben javaslatot tesz a felügyeltek által kiszabott pénzbírságok pályázat útján történő felhasználására, továbbá saját adataival, megállapításaival szükség szerint segíti a munkavédelmi információs rendszer működését.

(2) A Munkavédelmi Bizottság működésével kapcsolatos titkársági, adminisztratív teendőket az OMMF látja el.

A munkavédelmi képviselő intézményének átfogó felülvizsgálata, az Európai Unió vonatkozó szabályai, valamint a hazai tapasztalatok alapján a törvény a munkavállalók és a munkáltató közötti együttműködés új, illetve korszerűsített formáit teremti meg a 20-28. §-okban.

Az Irányelv rendelkezései biztosítják a munkavállalónak, illetve azok képviselőinek a munkáltató munkavédelemmel kapcsolatos intézkedései előzetes megvitatására, az ilyen céllal tartott tanácskozáson történő részvételére vonatkozó legfontosabb jogosultságait. A 11. Cikkely részben a tanácskozás általános elvét, részben a munkáltató azon kötelezettségét rögzíti, hogy biztosítania kell a részvételt a munkavédelemre vonatkozó minden kérdés megvitatásában. A részvétel a javaslattételi jogosultságon és a kiegyensúlyozott tanácskozási gyakorlaton nyugszik. A cikkely továbbá felsorol néhány főbb tárgykört, amelyben kötelező az előzetes tanácskozás: munkavédelmi kihatású munkáltatói intézkedés, kijelölt vagy szerződéses munkavédelmi feladatot végző személy kijelölése, tevékenysége, munkavédelmi információk biztosítása, munkavédelmi képzés (oktatás) megszervezése. Az Irányelv fontos garanciális elvként deklarálja, hogy a munkavállalót és képviselőjét nem érheti hátrány a cikkelyben leírt feladatok ellátásával összefüggésben, illetve a munkavédelmi hatósághoz fordulhatnak a hiányosságok megszüntetésének mellőzése miatt. A cikkely végül csak a munkavédelmi képviselők vonatkozásában leszögezi, hogy intézkedés-kezdeményszerzési, javaslattételi joggal bírnak a munkáltató irányában, illetve a helyszínen ellenőrző hatósággal kapcsolatba léphetnek, továbbá azt, hogy joguk van a fizetett szabadidőre, a munkájukhoz szükséges eszközökhöz.

A hatályos szabályozás nagy részben biztosítja a fent említett jogokat, ugyanakkor néhány, a munkavállalók önálló jogaként megfogalmazott terület nem szerepel az Mvt.-ben, ezért a törvény szerinti kiegészítés feltétlenül szükséges.

A törvény tehát tekintettel van arra, hogy az Mvt. számos helyen foglalkozik a munkavállalói jogokkal, pl. az együttműködés (6. §, 71. §), döntés-előkészítésben közreműködés [54. § (5) bekezdés d) pont], jogi védelem - a bejelentési jogra is kiterjedően - (62. §), az információhoz való jog [42. § a) pontja, 54. § (5) bekezdés a) pontja, 58. § (3) bekezdése] területén, illetve arra is, hogy a választott munkavédelmi képviselő (bizottság) esetén a magyar törvény azonos jogokat biztosít, mint az Irányelv, tehát a harmonizáció lényegében teljes. Ez utóbbi mellett belső korszerűsítési igények természetesen indokolnak módosításokat, kiegészítéseket, amelyeket a törvény a 22. §-ában és 24. §-ában megtesz.

A fentiekből kiindulva a 20. §-sal a törvény az Mvt.-beli VI. „Munkavédelmi érdekképviselő, érdekegyeztetés” fejezetet kiegészíteni rendeli a munkavállalók részére biztosított tanácskozási jogokkal, megjelölve a konkrét tárgyköröket is az Irányelv szerint. Ezzel lényegében a munkavállalók - képviselő hiányában is - a konzultációs jogok teljességét megkapják, azokat a munkáltató együttműködésével gyakorolhatják. Ez utóbbi azt jelenti, hogy a munkáltatónak előre értesítenie kell a munkavállalókat a tanácskozás, vita esedékességéről, biztosítania kell a fizikai részvétel lehetőségét. A kiegyensúlyozott részvétel feltételeit a felek határozhatják meg a helyben szokásos módon, de egy minimális, egyenlő kompetenciára vonatkozó feltételt minden esetben érvényesíteniük kell, azaz a munkáltató csak intézkedési joggal bír („szakmailag kompetens”) személlyel vehet részt a tanácskozáson. Így biztosítható, hogy ne váljon végtelenségig elnyúló, meddő társalgássá a konzultációs jog gyakorlása.

A törvény megelőzni kívánja a párhuzamos joggyakorlást, amikor meghatározott feladatok esetében - az Irányelv megoldására is alapozva - szóhasználatában kifejezi a munkavédelmi képviselő elsődlegességének elvét, nevezetesen a munkavállalók közvetlenül vagy képviselőik útján tanácskoznak szakmai kérdésekben [törvény 20. §-ával beiktatandó új 70. § (2) bekezdése], illetve képviselő hiányában gyakorolnak bizonyos jogokat [pl a 16. §-sal módosított 59. § (2) bekezdése], egyébként maguk döntenek arról, hogy képviselő működése esetén is a közvetlen joggyakorlás eseteivel élni kívánnak-e. Ezt fejezi ki a 25. § (1) bekezdésével módosított 72. § (1) bekezdésének beiktatott utalása („A munkavédelmi képviselő - a 70. §-ban leírtakat is figyelembe véve - jogosult...”), illetve az új 70/A. § (1) bekezdésének b) pontja, amely egyértelműen rögzíti képviselő hiányában a 70. § alkalmazását.

A tanácskozási, részvételi, képviselői jogok egy önálló alcím alatti, jogintézményként történő rendezésének van egy olyan „olvasata” is, amely a pozíciók összevetéséből azt a logikus következtetést vonja le, hogy igazán ésszerű módja a munkavállalói jogok gyakorlásának a megválasztott képviselő (bizottság) útján lehetséges, ezért a jogilag

jól „körülbástyázott”, felépített képviseleti intézmény alkalmazása, a képviselők minél több munkaadónál történő megválasztása lehet a leghatékonyabb részvétel.

A törvény 22. §-a részletesen meghatározza a munkavédelmi képviselő választásának szabályait. A gyakorlatban merült fel az igény a munkavédelmi képviselők választhatóságára, választására irányadó, illetve a központi munkavédelmi bizottság jogi helyzetének tisztázására is kiterjedő szabályozás korszerűsítésére, kiegészítésére. A képviselőkre vonatkozó néhány, a munkavédelmi törvényben deklarálandó új választási szabály meghatározza a választásra vonatkozó legfontosabb, garanciális feltételeket (egyenlő, titkos, közvetlen szavazás). Döntően fontos változásként jelenik meg a törvény azon előírása, mely szerint - az alanyi jogosultságtól eltérően - a legalább ötven főt foglalkoztató munkáltatónál kötelező munkavédelmi képviselő választást tartani. Tekintve, hogy a választás eredményességét, illetve érvényességét a törvény nem tudja garantálni, csak a választás megtartását írja elő. A törvény szerint a választás szabályait illetően az Mt. üzemi tanácsra vonatkozó rendelkezései az irányadók [Mvt. 70/A. § (3) bekezdése]. Ebből következik, hogy a választás eredménytelensége, illetve érvénytelensége esetén a választást - az Mt. szabályai szerint - kötelező megismételni. A választás megtartásának szabályos lebonyolításáért a munkáltató felelős. Új elemként jelenik meg a törvényben azon szabály, mely szerint a munkavédelmi képviselőt négy évre választják. Ezáltal a törvény feloldja az üzemi tanács tagjainak működési idejéhez való merev kötődést. A választhatóság előfeltételével kapcsolatosan külön fontos eleme a törvény szerinti új szabályozásnak, hogy az újonnan alakult munkáltatónál a munkavédelmi képviselő munkaviszonya időtartamát feltételként nem kell figyelembe venni.

A rendelkezés 23. §-a új intézményként emeli be a törvény szabályozásába a paritásos munkavédelmi testületet, melynek elsődleges célja a munkáltató és a munkavállalók között az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos, valóságos és hatékony munkahelyi párbeszéd, döntés-előkészítés intézményes fórumának megteremtése. Az így megvalósuló munkahelyi társadalmi párbeszéd egyik szereplője a munkavállalók által választott munkavédelmi képviselő, a másik pedig a munkáltató által kijelölt, döntésre jogosult vezető állású munkavállaló, illetőleg a munkáltató munkavédelmi szakembere. Azáltal, hogy a törvény a testületben döntésre, intézkedésre jogosult munkairányító közreműködését írja elő, lehetővé teszi, hogy a felmerülő probléma a legalacsonyabb szinten megoldható legyen az adott szakterületen kompetens személlyel együttműködve.

A testület feladatkörébe utalt munkahelyi munkavédelmi helyzet, tevékenység, valamint az ezekkel kapcsolatos lehetséges intézkedések értékelése nem érinti a munkáltatónak a hatáskörébe tartozó döntések meghozatalával kapcsolatos felelősségét, nem vonja el e döntések meghozatalának jogát a munkáltatótól. A testület

segítséget nyújt a döntéshozatalban a munkáltató számára - a helyzetértékelés, valamint a döntés-előkészítési folyamat során kialakított - döntési alternatíva felvázolása által.

A törvény a legalább ötven főt foglalkoztató munkáltatónál írja elő a testület létrehozását, melynek indoka egyrészt az, hogy a kötelező választással valószínűleg létrejön a képviselői érdekkifejezés, másrészt az, hogy a közép-és nagyvállalkozásoknál indokolt biztosítani a szervezetszerű együttműködést, tekintettel a magas munkavállalói létszámra.

A 24-28. §-okban a törvény pontos tartalommal tölti ki a szabályozást. Az Mvt. általános elvei (5-6. §) mellett külön is meghatározza a törvény a 24. §-ban a munkavédelem feladatai ellátásában szerepet játszó felek együttműködési kötelezettségének rögzítésén túlmenően a jogok és kötelezettségek rendeltetésszerű gyakorlása és teljesítése követelményét, teljesen összhangban a munka világának szabályozási alapelveivel (Mt. 4. §-a). A rendeltetésszerű joggyakorlás legfontosabb elemeként a szükséges információ, tájékoztatás egymás részére kellő időben történő megadását emeli ki a törvény. Kellő időben történik az információ megadása, ha a másik fél az ügyben még hatékonyan fel tud lépni. E követelmény különösen a munkáltatóra ró szigorú kötelezettséget, hiszen mindazon eszközzel rendelkezik, amellyel segítheti a rendelkezés teljesítését, illetve amellyel mindezt akadályozhatja.

A törvény 25. § (1) bekezdése szerinti szabályozás nem teremt párhuzamos jogkört a munkavédelmi képviselőt egyébként megillető, illetve a 20. §-ban meghatározott - a munkavédelemmel kapcsolatos tanácskozáson való részvételi - joga tekintetében. A szabályozásban az új 70. § rendelkezéseire történő utalás azon helyzetre vonatkozik, amikor a fenti tanácskozáson a munkavédelmi képviselő látja el a 20. §-ban meghatározott feladatokat is, így őt illetik az ott meghatározott - a munkavállalók részére is biztosított - jogosultságok.

A törvény 25. § (2) bekezdése, illetve a 26. §-a pontosítja a szabályozást és a munkavédelmi képviselő mellett az adott jogosultságok gyakorlójaként a bizottságot is feltünteti.

A törvény a 27. §-ban pontosan meghatározza a munkavédelmi képviselő - feladatai elvégzéséhez szükséges - munkaidő-kedvezményének legalacsonyabb mértékét, biztosítva ezáltal e szabály könnyebb megtartását, valamint meg nem tartása esetén a hatékonyabb szankcionálást.

A törvény a képviselőket támogatva újraszabályozza a munkavédelmi képviselők működését alapvetően segítő képzés óraszámát. Bár lecsökkenti a választást követő évben tartandó 32 órás képzést 16 órás képzésre, azonban fontos erősítő elemként jelenik meg az a szabály, miszerint ezt követően a képviselő évente legalább 8 órás továbbképzésen vehet részt, folyamatosan hozzájutva a korszerű munkavédelmi

követelmények ismeretéhez. Ezen óraszámoknak a képviselői megbízatás négy évére való kivetítése eredményeképpen a képviselők részére legalább 40 órás képzés biztosított a törvény szerint, ami lényegesen meghaladja a jelenlegi szabályozásban előírt óraszámot. A törvény a kialakult gyakorlatnak megfelelően módosítja továbbá a törvényi szabályozásnak a munkavédelmi képviselők képzésére vonatkozó egyéb rendelkezéseit - harmonizálva egyúttal az Irányelv e tárgykörre vonatkozó szabályait - akkor, amikor a képzést csak munkaidőben engedi meg - összhangban a munkáltatók oktatásra vonatkozó általános kötelezettségeivel, szabályaival - és lehetőséget teremt annak külső helyszínen történő megtartására is.

A munkavédelmi képviselők képzése, továbbképzése az erre szakosodott vállalkozások, intézmények tevékenysége keretében, korszerű módon, magas színvonalú oktatás során is megvalósítható. Ezen oktatási forma alkalmazását - már csak a szükséges és ideális tanulói létszám elérése okán is - teszi lehetővé tételesen a törvény szerinti módosítás.

A rendelkezés 28. §-a lényegi módosítást nem hajt végre a törvény szabályozásában, csupán az együttműködési keretszabályt emeli ki az Mvt. 76. § (1) bekezdéséből tekintettel arra, hogy ezen előírást a törvény 24. §-a tartalmazza.

A törvény 29-30. §-ai pontosítják az Országos Érdekegyeztető Tanács keretében működő Munkavédelmi Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) feladatkörét. Megőrzi a törvény azt az előírást, mely szerint a Bizottság véleményezi az Mvt. 11. §-ában megjelölt jogszabályok tervezeteit, a beszámolókat és időszakos programokat, de a döntési folyamat differenciált meghatározásával lehetőséget ad az oldalak számára a véleménykülönbségek kifejezésére.

Az utóbbi évek gyakorlatára, valamint a törvény szabályozásába a törvény által beemelt új előírásokra (munkavédelmi képviselők választásának rendje, a képviselők képzésének, továbbképzésének szabályai, a paritásos testület létrehozatala, működése stb.) tekintettel szükségesnek mutatkozott annak megfogalmazása, hogy a Bizottság ajánlásokat alakít ki a munkavédelmi kérdésekről, ezáltal segítve ezen rendelkezések hatékony végrehajtását.

A Bizottság nem kötelező jelleggel, de a gyakorlati tapasztalatok alapján kimunkált, és ezért jól hasznosítható, önkéntesen alkalmazható ajánlásokat alakít ki.

Külön feladatként fogalmazza meg a törvény, hogy a közvéleményt - az ügyrendben foglaltak szerint - a Bizottság tájékoztatja munkájáról, üléseiről, a fontosabb napirendjeiről, álláspontjáról.

A törvény előírja, hogy a Bizottság működésével kapcsolatos adminisztratív, titkársági teendőket az OMMF látja el, tekintettel arra, hogy a Bizottság nem rendelkezik az ehhez szükséges szakapparátussal.

A pénzbírságok felhasználása

Mvt. 80. § (1) A felügyeletek által a 82. § (1) bekezdése alapján kiszabott pénzbírságot az OMMF kincstári előirányzat-felhasználási keretszámlájára kell befizetni. A számla javára ilyen címen fennálló tartozás adók módjára behajtható köztartozásnak minősül.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bírságösszeg fele nyilvános pályáztatás útján kizárólag az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés céljainak támogatására, valamint fennmaradó része a közcélú állami munkavédelmi információs rendszer [14. § (1) bekezdés e) pontja] folyamatos működtetésére használható fel.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott pályázati és információs rendszer részletes szabályait a szociális és családügyi miniszter - az egészségügyi, valamint a gazdasági miniszterrel egyetértésben - rendeletben állapítja meg.

VII. Fejezet

A MUNKAVÉDELEM HATÓSÁGI FELÜGYELETE

Mvt. 81. § (1) A munkavédelemre vonatkozó szabályok megtartásának elősegítését, valamint ellenőrzését az e törvényben és külön jogszabályban megállapított jogállással és hatáskörrel rendelkező OMMF, ÁNTSZ és a bányafelügyelet, illetve ezek területi szervei (a továbbiakban együttesen: felügyelet) általános jelleggel látják el.

(2) A felügyeletek saját hatáskörükben megfelelő tájékoztatást adnak a közbeszerzési jogszabályban meghatározott ajánlattevő részére a munkavállalók egészségére és biztonságára vonatkozó kötelezettségekről.

(3) A felügyeletek tájékoztatással és tanácsadással segítik a munkáltatókat és munkavállalókat, a munkavédelmi képviselőket, továbbá az érdekképviselőket, hogy azok a munkavédelemmel kapcsolatos jogukat gyakorolhassák és kötelezettségeiket teljesíthessék.

(4) A felügyeletek ellenőrzése kiterjed

a) a munkáltatók és munkavállalók egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos feladatainak és kötelezettségeinek teljesítésére;

b) a munkahelyek létesítésére, a munkaeszközök üzemeltetésére, az alkalmazott technológiákra és anyagokra, valamint az egyéni védőeszközökre vonatkozó követelmények érvényesítésére;

c) a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések kivizsgálására, bejelentésére, nyilvántartására, valamint megelőzésére tett intézkedésekre.

(5) A felügyeletek jogosultak

a) az ellenőrzésük során feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében e törvényben és külön jogszabályban meghatározott intézkedés és felelősségre vonás alkalmazására.

b)

Mvt. 82. § (1) A felügyeletek munkavédelmi bírságot alkalmaznak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval szemben.

(2) A munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti különösen

- a) a 21. §-ban meghatározott feltételek szerinti munkavédelmi üzembe helyezés elmulasztása;
- b) a 23. § (1) bekezdésében meghatározott időszakos biztonsági felülvizsgálat elmulasztása;
- c) a 23. § (2) bekezdésében meghatározott soron kívüli ellenőrzés elmulasztása;
- d) az 54. § (2) bekezdésében meghatározott kockázatértékelés elmulasztása a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter rendelete szerinti legmagasabb veszélyességi osztályba tartozó munkáltató esetében;
- e) a szükséges védőberendezések, egyéni védőeszközök működésképtelensége, illetve hiánya;
- f) a veszélyes munkahelyen, veszélyes munkaeszkővel vagy veszélyes technológiai folyamatban végzett munka esetén a munkaköri alkalmasság esedékes orvosi vizsgálatának vagy az alkalmasságot megállapító orvosi véleménynek a hiánya is.

BH2001. 501. *A munkavédelmi bírság - célját tekintve - a veszélyeztetés mértékét szankcionálja, és a mulasztás személyi és tárgyi körülményeinek mérlegelését írja elő. A fokozatosság elvéről a jogszabály nem tartalmaz rendelkezést [1993. évi XCIII. tv. 54. § (1) bek., 82. §]*

A munkavédelem hatósági felügyelete

Vhr. 11/A. § A munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti a tevékenysége alapján a 2. számú melléklet szerinti I. veszélyességi osztályba sorolt munkáltató esetében a kockázatértékelés [Mvt. 54. § (2) bekezdés] elmulasztása.

(3) A munkavédelmi bírság összege 50 000 Ft-tól 10 000 000 Ft-ig terjedhet.

(4) A felügyelet a munkavédelmi bírságot telephelyenként szabják ki, amennyiben az azonos időben lefolytatott eljárás során megállapítást nyer, hogy az (1) bekezdésben leírt veszélyeztetést ugyanazon jogszabályi rendelkezést megsértve a munkáltató több telephelyén valósítja meg.

(5) A munkavédelmi bírságot a súlyos veszélyeztetést feltáró felügyelő javaslata alapján az illetékes területi szerv vezetője, az ÁNTSZ illetékességi körében a városi tisztifőorvos mint elsőfokú hatóság a veszélyeztetés mértéke alapján, valamint a mulasztás személyi és tárgyi körülményeinek mérlegelésével szabja ki.

A munkavédelmi bírság kiszabásának alapjául szolgáló általános tényállás megvalósításához szükséges hatályos Mvt. szerinti két feltételt - a munkavédelmi követelmények teljesítésének elmulasztását, és a munkavállalók élete, testi épsége vagy egészsége súlyos veszélyeztetését - a törvény már egy fő munkavállaló esetén is alkalmazni rendeli, szigorítva ezzel a munkáltató munkavédelmi kötelezettségei megsértéséhez fűződő joghátrányt. Gyakorlatilag nincs jelentősége a veszélyeztetett személyek számának a bírságolási jogcím, megalapozottság tekintetében, ugyanakkor a bírság mértéke kapcsán a mérlegelési körülményeknél fontos szerepe van.

A módosítás törvényi vélelemként, mintegy minimum szabályként - de nem taxatív - határozza meg a munkavállalók életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető legfontosabb - a veszélyeztetés tekintetében lehetséges legkirívóbb -

tényállásokat. Az a)-c) pontokban felsorolt tényállások, mint kiemelt biztonsági vizsgálatok, illetve a soron kívüli ellenőrzés elmulasztása, a d) pontban meghatározott, a mindenkori legmagasabb veszélyességi osztályba tartozó munkáltató által a kockázatértékelés elmulasztása - ideértve annak pusztán formális, a vizsgálat célját ki nem elégítő elvégzését is -, továbbá az e) pontban leírt védelmi eszközök hiánya, hatástalansága, illetve a veszélyesnek minősíthető körülmények közötti munka esetén az orvosi vizsgálat, alkalmassági döntés hiánya a tényleges veszélyhelyzettől függetlenül, önmagukban olyan súlyú mulasztások, amelyek megalapozzák a bírságolást. Közös jellemzőjük az átlagot meghaladó veszélytényezőn, mint jogilag megfogalmazott előfeltételen alapuló, kiemelt jelentőségű garanciális munkavédelmi feladat elmulasztása, amellyel összefüggésben a szakmai és az élettapasztalat szerint komoly esélye van a valóságos veszélyeztetés kialakulásának. Nem először élne ezzel az eszközzel az Mvt., a hatályos törvény ugyanis a védőberendezések, védőeszközök hiányát, működésképtelenségét, mint jogkövetkezményt (jogszerű munkamegtagadást) megalapozó törvényi vélelmi tényállást már a hatályba lépése óta alkalmazza.

Mvt. 82/A. § A Munka Törvénykönyve 106/A. §-ában meghatározott, a munkavédelemre vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzése céljából tartott vizsgálatok tapasztalatairól a felügyeletek beszámolót készítenek az ellenőrzés eredményeire vonatkozó tájékoztatás megadásáért felelős Gazdasági Minisztérium illetékes hivatala számára. A tájékoztatásban foglalt megállapításokra az e törvény 14. §-ának (1) bekezdése e) pontjában meghatározott jelentésnek ki kell terjednie.

Az OMMF, illetve a területi munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőségei jogkörére vonatkozó külön szabályok

Mvt. 82/B. § Az OMMF és területi munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőségei munkabiztonsági hatósági tevékenységére a Ket. szabályait e törvény eltérő rendelkezéseivel együtt kell alkalmazni.

Az Mvt. szabályait módosító 2004. évi XI. törvény 34. §-ának (5) bekezdése szerint, ahol jogszabály megyei (fővárosi) munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőséget említ, ott területi felügyelőséget kell érteni. Ezen értelmezési szabály indokolja az Mvt. alcímének törvény szerinti - kifejezett jogalkotási formában történő - módosítását. Az Mvt. 17. §-ának (3) bekezdése alapján a területi felügyelőségek székhelyét és illetékességi területét a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter állapítja meg. A törvényi felhatalmazásnak a miniszter külön rendelet kiadásával tesz eleget. Az Mvt. hatálybalépése óta a gyakorlatban jól bevált megyei (fővárosi) illetékességi rendszer működik, ezt kívánja megerősíteni a kiadandó rendelet.

Az OMMF és területi felügyelőségei munkabiztonsági hatósági tevékenységére általában a Ket. rendelkezéseit kell alkalmazni, néhány területen azonban - figyelemmel e tevékenység speciális jellegére - a Ket. felhatalmazása alapján a törvény eltérő szabályokat állapít meg. Ezen általános, illetve az eltérés indokolta különös szabályok együttes alkalmazását mondja ki a törvény.

Mvt. 82/C. § (1) A munkabiztonsági hatósági eljárások során az újrafelvételi eljárásra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók.

(2) Méltányossági eljárást pénzfizetésre kötelezett természetes személy a jogerős döntést hozó szervnél kezdeményezhet. Az eljárást a kötelezett azon hozzátartozója is kezdeményezheti, aki a pénzüsszeget a polgári jog szabályai szerint megfizetni köteles.

(3) Felügyeleti eljárás keretében a hatósági eljárás során hozott döntés nem változtatható meg és nem semmisíthető meg, ha a kötelezettséget megállapító döntés jogerőre emelkedésétől vagy ha a teljesítési határidő ezt meghaladja, akkor a teljesítési határidő utolsó napjától számított egy év eltelt.

(4) A hatósági eljárás során hozott döntés végrehajtását az OMMF első fokon eljáró szerve foganatosítja. E szervet a végrehajtás foganatosítása során a végrehajtó szolgálattal azonos jogok illetik meg és kötelezettségek terhelik.

A Ket. kérelemre induló jogorvoslati eljárásai közül a törvény kizárja az újrafelvételi eljárás alkalmazásának lehetőségét. A munkabiztonsági hatósági eljárások eredményeként feltárt jogsértések többsége a vizsgálat időpontjában állapítható meg, a munkabiztonsági előírások megszegését bizonyító körülmények, a munkavégzési szituációk gyorsan változnak. A megállapított jogsértések alapján hozott döntésekben meghatározott, kötelezettséget keletkeztető magatartási szabályokhoz rövid, 15, 30 napos teljesítési határidők kötődnek. Ezekből adódóan életszerűtlen az a lehetőség, hogy utólag merüljön fel az újrafelvételi eljárás kezdeményezésének szükségessége.

Az előzőeken túl a hatósági eljárásban hozott döntések megalapozottságát biztosítja a vizsgálatot folytató szerv azzal, hogy hivatalból köteles teljes körű bizonyítást lefolytatni. A többfokú - közigazgatási, bírósági - jogorvoslati rendszer további garanciát jelent ahhoz, hogy a döntések a jogszabályoknak maradéktalanul megfeleljenek.

A törvény - a Ket. 113. § (1) bekezdése alapján - nem zárja ki a méltányossági jog gyakorlásának lehetőségét, azonban annak igénybevételét kizárólag pénzfizetésre kötelezett magánszemély számára biztosítja. A gazdálkodó szervezetek esetében, ha a jogerős határozat meghozatalát követően áll be olyan változás, amely nem tenné lehetővé a határozat teljesítését, akkor ez a körülmény a felszámolási eljárás keretében figyelembe vehető. Ugyanakkor a természetes személy megváltozott életkörülményeit, gazdasági helyzetét - a gazdálkodó szervezetekhez hasonlóan - ugyancsak indokolt értékelni, ezt a körülményt kezeli a törvény. A törvény lehetővé teszi a természetes személy hozzátartozójának a méltányossági kérelemhez való jogosultságát is abban az esetben, ha a polgári jog szabályai szerint - pl. öröklés esetén - neki kell a pénzfizetésre kötelező határozatban meghatározott összeget megfizetnie. Egyéb esetekben a méltányosság gyakorlása nem lenne összhangban az általános - Ket. szerinti - jogalkotói céllal.

A Ket. 115. § (4) bekezdése a felügyeleti eljárással kapcsolatban úgy rendelkezik, hogy annak keretében a hatóság döntése nem változtatható meg és nem semmisíthető meg, ha azt jogszabály kizárja, vagy feltételhez köti.

A törvény nem él a kizárás lehetőségével, mivel a fellebbezésre nyitva álló határidő elmulasztása miatt jogerőre emelkedett határozatok esetében nem lenne jogorvoslati lehetőség sem. Ugyanakkor a Ket. szerinti öt éves felülvizsgálati határidőnél rövidebb - egy éves - időtartam meghatározást teszik indokolttá a kötelezettséget keletkeztető magatartási szabályokat előíró, rövid teljesítési határidőt kikötő munkavédelmi határozatok, valamint az, hogy gyakran a munkavégzési körülmények is megváltoznak. A törvény ezen időtartamot a kötelezettséget megállapító döntés jogerőre emelkedésének időpontjához, illetőleg amennyiben a döntés ezen időpontot meghaladó teljesítési határidőt tartalmaz, úgy e határidő utolsó napjához köti, összhangban a Ket. 115. §-a (4) bekezdésének d) pontjában meghatározottakkal. Az előzőek alapján életszerűtlen, hogy egy évnél hosszabb idő után legyen megállapítva a határozat esetleges hibája.

A Ket. 131. § (3) bekezdése felhatalmazásával élve a törvény a végrehatásra jogosultként az első fokon eljáró szervet határozza meg, felruházva egyúttal a végrehajtás foganatosítása során a Ket. 131. § (1) bekezdésében meghatározott végrehajtó szolgálattal azonos jogokkal és kötelezettségekkel. Ezt a megoldást az indokolja, hogy a végrehajtás eredményeként befolyó összegek - egyéb jogszabályokban megjelölt - speciális célt (a munkabiztonsággal kapcsolatos tájékoztatást szolgáló információs rendszer, munkabiztonsági pályázatok) szolgálnak az OMMF kezelésében. Figyelemmel arra, hogy az első fokon eljáró szervek végrehajtással kapcsolatos feladatai céljaikat és módszereiket tekintve is azonosak a végrehajtó szolgálat - külön jogszabály szerinti - feladataival, fontos, hogy azonos - a szolgálat speciális jogosultságait is magában foglaló - jogokkal rendelkezzenek. Ezt biztosítja a törvény szabályozása.

A törvény az önálló fellebbezéssel megtámadható végzések bírósági felülvizsgálatát nemperes eljárásra szorítja, tekintettel a Ket. 109. § (2) bekezdésében foglaltakra. A munkavédelmi hatósági ellenőrzések során hozott végzések tárgya indokolttá teszi azok gyors elbírását. Ezen kívül e végzéseket az egyszerű ténybeli és jogbeli megítélés jellemzi, ami szintén nem igényli a - hosszadalmasabb - peres eljárás lefolytatásának szükségességét.

(5)

Az OMMF, illetve a területi munkabiztonsági
és munkaügyi felügyelőségei jogkörére vonatkozó külön szabályok

Mvt. 83. § Az OMMF elsőfokú hatósági jogkörében

a) a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter rendelete szerint engedélyezi a Magyar Mérnöki Kamara hatáskörébe nem tartozó munkabiztonsági szakértők működését, és az engedélyezésekről nyilvántartást vezet.

b)

Mvt. 83/A. § (1) Az OMMF a munkabiztonsági hatósági ellenőrzés során hivatalból vagy a sérült, illetőleg hozzátartozója által a 68. § alapján kezdeményezett eljárásban jár el.

(2) Az OMMF felügyelője illetékességi területén kívül, valamint az OMMF köztisztviselője Magyarország egész területén az OMMF elnöke által kiállított megbízólevél birtokában végezhet ellenőrzést. Az ellenőrzés alapján indult eljárás lefolytatására az a felügyelőség jogosult, amelynek illetékességi területén az ellenőrzés történt, kivéve, ha a kizárási ok miatt másik felügyelőség került kijelölésre.

A törvény fontos garanciális szabályként meghatározza az eljárás megindításának két lehetőségét az OMMF munkabiztonsági hatósági eljárásában.

Az illetékességi területen kívüli eljárás szabályozásához a Ket. 25. § (1) bekezdése adja meg a felhatalmazást. A törvény ezt a lehetőséget csak egyedi esetekben engedi biztosítani. Ezt indokolja a munkaszervezés hatékonyabbá tétele, az átfogó hatósági ellenőrzések eredményességének javítása, illetve azoknak az eseteknek a kezelése, amikor a kizárási ok csak feltételezhető. Garanciális szabály, hogy az illetékességi területen kívüli eljárást, ellenőrzési jogosultságot a törvény az OMMF elnöke által kiállított megbízólevélhez köti. Külön jogszabályi rendelkezés hiányában is egyértelmű, hogy a megbízólevélnek tartalmaznia kell a keltezésen túl az elnöki kiadmányozás tényét, a jogosított személy megnevezését és azt az időpontot, eseményt, amelyre nézve a megbízás kiadásra került. Az illetékességi területen kívüli ellenőrzés alapján megindult eljárásra a törvény értelmében az a - megfelelő helyismerettel rendelkező - felügyelőség jogosult, amelynek illetékességi területén történt az ellenőrzés, kivéve azt az esetet, amikor bármely kizárási ok (pl. jogszabályban meghatározott összeférhetlenség) miatt másik felügyelőséget szükséges kijelölni.

Vhr. 12. § (1) Munkabiztonsági szakértői tevékenység az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség (a továbbiakban: OMMF), valamint a Magyar Mérnöki Kamara (a továbbiakban: MMK) területi kamarai szervezetei által kiadott engedély alapján a 6. számú mellékletben felsorolt szakterületeken folytatható.

(2) Szakértői engedélyt az kaphat, aki az adott szakterületen egyetemi vagy főiskolai végzettséggel és felsőfokú munkavédelmi (munkabiztonsági) szakképesítéssel, legalább 5 éves munkabiztonsági gyakorlattal, valamint a szakértői működésről szóló külön jogszabályban előírt feltételekkel, illetve műszaki szakterület esetén mérnök kamarai tagsággal rendelkezik.

(3) A tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló törvény szerint mérnök kamarai tagságra jogosult mérnökök, illetve a felsőoktatási alapképzés

műszaki, természettudományi vagy agrár szakán szerzett végzettséggel rendelkezők engedély iránti kérelmüket az MMK területi kamarai szervezeteinél nyújthatják be.

(4) A (3) bekezdésben fel nem sorolt, felsőfokú végzettséggel rendelkezők (pl. jogász, közgazdász, orvos, bölcsész) engedély iránti kérelmüket az OMMF-hez nyújthatják be.

(5) A munkabiztonsági szakértői engedély az alapképesítéshez tartozó szakterületre, valamint a 6. számú melléklet 30-32. pontjaiban felsorolt szakterületekre adható meg.

(6) A szakértői engedély iránti kérelemnek tartalmaznia kell az (1) bekezdés szerinti szakterületet a szakágazat megjelölésével, továbbá a kérelemhez csatolni kell a (2) bekezdésben előírt feltételekre vonatkozó érvényes okiratok, bizonyítványok hiteles másolatát, valamint az eddigi szakértői működés részletes leírását.

(7) Ha a kérelem nem felel meg az (1)-(2) bekezdésekben foglaltaknak, a hatáskörrel rendelkező (1) bekezdés szerinti engedélyező szerv a hiányok megjelölése mellett a kérelmezőt hiánypótlásra szólítja fel és egyben figyelmezteti, ha a kérelmet újra hiányosan nyújtja be vagy a hiánypótlási határidőt elmulasztja, az engedély kiadása iránti kérelmet elutasítja. Ha a kérelmező az e rendeletben, illetve a tervező- és szakértő mérnökök, valamint építészek szakmai kamaráiról szóló törvényben előírt feltételeknek megfelel, akkor az engedélyező szerv az engedély kiadását és a szakértő nyilvántartásba vételét nem tagadhatja meg.

(8) A kiadott engedély 5 évig érvényes, amely kérelemre meghosszabbítható.

(9) A szakértői engedélyt hivatalból vissza kell vonni, ha az engedélyező szerv megállapítja, hogy az engedély kiadásának feltételei nem álltak fenn. Az engedély visszavonható, ha a szakértő a tevékenységét az engedélyében foglaltaktól eltérően vagy az e rendeletben, illetve a szakértői működésről szóló külön jogszabályokban előírt rendelkezések megsértésével (pl. szakszerűtlenül) folytatja és a jogsértést az engedélyező szerv felszólítására sem szünteti meg.

(10) A munkavédelemmel kapcsolatos hatósági jogkört gyakorló személy [Mvt. 81. § (1) bekezdés] az illetékességi területén működő munkáltatónál munkabiztonsági szakértői tevékenységet nem végezhet.

Vhr. 13. § (1) A munkabiztonsági szakértői engedély kiadásáért 5000 Ft összegű igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni, a szakértői nyilvántartásba vételért pedig az illetékekről szóló törvényben meghatározott összegű illetéket kell illetékbélyegben a kérelmen leróni. A díjat a kérelem benyújtásával egyidejűleg kell az OMMF, illetve az MMK területi kamarája részére befizetni. A befizetés postai vagy banki átutalási megbízással történhet.

(2) A díjat, illetve túlfizetés esetén a díjtöbbletet hivatalból, harminc napon belül vissza kell téríteni, ha

a) a kérelem visszavonásáról - a kérelmező írásbeli bejelentése alapján - az engedélyező szerv a tevékenységének megkezdését megelőzően tudomást szerzett, vagy

b) a befizetést igazoló okiratok alapján megállapítható, hogy a kérelmező az (1) bekezdésben meghatározott összeget meghaladó díjat fizetett.

(3) A díjat a kérelem elutasítása esetén, illetve a (2) bekezdésben meghatározott eseteken túlmenően az engedélyező szerv nem köteles visszatéríteni.

(4) A nyilvántartásba vett munkabiztonsági szakértők névjegyzékét és az engedélyek érvényességi idejét az OMMF a hivatalos lapjában, az MMK pedig a szakértői névjegyzékében évenkénti rendszerességgel teszi közzé.

Mvt. 84. § (1) A területi munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőség felügyelője elsőfokú hatóságként jogosult

a) a munkahelyek tekintetében a munkáltatót határozatban kötelezni, hogy írásban nyújtson tájékoztatást a megjelölt munkabiztonsági követelmények teljesítéséről;

b) illetékességi területén valamennyi munkahelyen - külön engedély nélkül, ellenőrzési jogosultságát az erre jogosító igazolványával igazolva - ellenőrzést tartani. Az igazolvány a sorszámot, az eljáró felügyelő nevét és az illetékes felügyelőség megnevezését tartalmazza. Az illetékességi területen kívüli ellenőrzés feltételeire a 83/A. § (2) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni;

c) a munkabaleseteket, kivéve a közúti és légi közlekedéssel kapcsolatosakat - a munkáltató ez irányú felelősségét nem érintve - kivizsgálni;

d) a munkáltatót felhívni az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítésére;

e) a munkáltatót a feltárt hiányosságok meghatározott határidőn belül történő megszüntetésére kötelezni;

f) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírások súlyos megszegésével foglalkoztatott munkavállalót a kifogásolt munkavégzéstől eltiltani;

g) a munkavállaló egészségét, testi épségét közvetlenül fenyegető veszély esetén - annak elhárításáig - a veszélyes tevékenység, illetőleg üzem, üzembrész, munkaeszköz működésének, használatának felfüggesztését elrendelni;

h) elrendelni a 23. § (2) bekezdése szerinti ellenőrzést;

i) a balesetet munkabalesetnek minősíteni, továbbá a munkabaleset bejelentését vagy kivizsgálását elrendelni, ha a bejelentést vagy a kivizsgálást elmulasztották vagy nem a jogszabályban foglaltaknak megfelelően végezték, illetőleg ha a munkáltató a balesetet jogszabályba ütköző módon nem tekinti munkabalesetnek;

j) a munkaeszköz és egyéni védőeszköz működését, használatát felfüggeszteni, ha az nem rendelkezik a 18. § (3)-(4) bekezdéseiben meghatározott okirattal;

k) a munkáltatót arra kötelezni, hogy az éjszakai munkavégzés keretében foglalkoztatott munkavállalói átlagos statisztikai létszámát, munkarendjét, az éjszakai munkavégzés körülményeire vonatkozó - a határozatban megjelölt egyéb - információkat, valamint a közölt adatokban, tényekben bekövetkező változást időszakonként bejelentse;

l) a szabálysértésre vonatkozó külön jogszabályok szerint eljárni.

(2) A felügyelő köteles a bejelentett súlyos munkabalesetet - a munkáltató ez irányú felelősségét nem érintve - kivizsgálni.

(3) A felügyelő az (1) bekezdés f), g) és j) pontjaiban foglalt határozatának fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtását rendelheti el.

Fontos garanciális szabályt tartalmaz a törvény, amikor előírja, hogy a hatósági ellenőrzés során eljáró felügyelőnek ellenőrzési jogosultságát - meghatározott adatokat tartalmazó - igazolványával igazolnia kell. Az illetékességi területen kívül végzett ellenőrzés esetén az ellenőrzési jogosultságot a törvénynek megfelelően a 83/A. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint megbízólevéllel kell a felügyelőnek igazolnia.

A hatályos szabályozás nem adott választ egyértelműen arra, hogy a baleset minősítése a felügyelő meglévő jogosultságai körébe tartozik e. A hatósági jogkörök újrafogalmazása az ez irányú bírói gyakorlat következtetéseivel összhangban ad pontos jogértelmezést a balesetek minősítésére. Ez, összhangban a Ket. alapelvi rendelkezéseivel (pl. a szakszerűség követelménye) teljessé teszi a hatósági jogosítványokat a balesetek jognak megfelelő kezelésében. A balesetek helyes minősítése, a kivizsgálási kötelezettség teljesítése a megelőzés egyik legfontosabb munkavédelmi szakmai eszköze. A törvény ezzel összefüggésben (már a munkáltatói minősítés megtörténte utáni esetre hatósági eszközt biztosítva) kibővíti a munkabaleset bejelentésének, kivizsgálásának elrendelésére vonatkozó jogosultságát, biztosítja a baleset minősítésére, a bejelentésre, kivizsgálás elrendelésre vonatkozó felügyelői jogosultságot akkor, ha a munkáltató a 66. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva jogszabályt sértően nem minősítette a balesetet munkabalesetre vonatkozó jogszabályi fogalmi feltételeknek megfelelő munkabalesetnek.

A Ket. azonnali végrehajtásra vonatkozó rendelkezésének (101. § (3) bekezdés) az Mvt. azonos tárgykörre vonatkozó rendelkezésével (84. § (3) bekezdés) történő összevetése után megállapítható volt, hogy az Mvt. ezen rendelkezései rugalmas szabályozást tartalmaznak, azaz az adott ügyben elsőfokú határozatot hozó felügyelő mérlegelésére és döntésére bízzák, hogy a törvényben meghatározott esetekben él-e az azonnali végrehajtás elrendelésének lehetőségével. A Ket. szabályozásában meghatározott fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtás lehetősége - pl. az életveszéllyel vagy súlyos kárral fenyegető helyzet megelőzése, elhárítása okán - természetesen súlyos munkabiztonsági szabályszegés esetén sem kizárt, de maga a Ket. is tartalmaz felhatalmazást munkabiztonsági okra alapozott konkrét meghatározásra.

A törvény továbbra is meghagyja e körben a felügyelők döntési lehetőségét, az azonnali végrehajtás megfogalmazás helyett azonban a Ket. szabályozásának megfelelő terminológiát emeli be a törvény szabályozásába.

Mvt. 85. § Hatósági ügyben a fellebbezés elbírálására jogosult szervnek minősül

- a) a munkabiztonsági és munkaügyi felügyelő eljárása tekintetében az OMMF;
- b) a területi felügyelőség vezetője vonatkozásában az OMMF elnöke;
- c) az OMMF és elnöke tekintetében a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter.

A Ket. szabályozásával (108. §) összhangban határozza meg a törvény a hatósági ügyekben első fokon hozott határozatok, végzések ellen benyújtott fellebbezések elbírálására jogosult szerveket. Az Mvt. hatályos szabályaihoz képest a törvény e szervek körét a Ket. szabályozásának [116. § (2) bekezdés] megfelelően kibővíti a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszterrel az OMMF - mint a miniszter irányítása alá tartozó országos hatáskörű hatóság -, valamint annak elnöke tekintetében.

A törvény 207. §-a - a hatályos szabályozást továbbfejlesztve - a Magyar Szabadalmi Hivatal által a szabadalmi ügyekben hozott döntések felülvizsgálata körében részletesen szabályozza a megváltoztatási kérelmek benyújtásának feltételeit. A Ket.-tel összhangban - a fellebbezés lehetőségének a törvény 196. §-ában történő kizárásával egyidejűleg - az Szt. 85. §-a a megváltoztatási kérelemmel támadható döntések körét tekintve kiegészül az iratbetekintést kizáró vagy korlátozó végzésekkel, valamint az eljárási költség viselésének kérdésében hozott döntésekkel. A törvény az eljárási költség viselése kapcsán a Ket-tel megegyezően szól a halasztó hatály kizárásáról és a részjogerő beállításáról. A törvény nem tartalmazza azt a rendelkezést, amely szerint a szabadalom megsemmisítése tárgyában hozott döntés megváltoztatását a szolgálati találmány feltalálója is kérheti. Ennek oka, hogy - a Ket. 15. §-ában megállapított ügyfél-fogalomra tekintettel - a szolgálati találmány feltalálója az őt e minőségében megillető jogok lehető legteljesebb gyakorolhatóságának érdekében a szabadalom megsemmisítésére irányuló eljárásban ügyfélévé válik, így jogorvoslati jogára is az ügyfelekre vonatkozó szabályok lesznek irányadók.

Ami az iratbetekintést illeti, a törvény a Ket. 69. §-a (4) bekezdésének megfelelően biztosít az iparjogvédelmi jogorvoslati rendszerben önálló jogorvoslati jogot harmadik személyeknek, akik értelemszerűen csak az e tárgyban hozott végzések ellen élhetnek jogorvoslattal. A törvény a felmerült joggyakorlati problémákra figyelemmel rendezi azt az esetet, amikor valamely határidő elmulasztása eljárást befejező döntés meghozatalát eredményezi, és az igazolási kérelmet, amelyet az eljárást befejező döntés meghozatalát követően terjesztenek elő, a Magyar Szabadalmi Hivatal elutasítja. Ez a helyzet ugyanis azt eredményezi, hogy az igazolási kérelmet elutasító végzéssel szemben az ügyfél nem tud jogorvoslattal élni, hiszen ilyen esetben az igazolási kérelem elutasítása tárgyában a végzés meghozatalára már nem kerülhet sor az eljárásban, hiszen azt éppen az eljárás befejezését eredményező mulasztással szemben terjesztik elő, az ilyen végzés azonban rendes körülmények között éppen az eljárást befejező döntéssel szemben benyújtott megváltoztatási kérelemben lenne megtámadható. A törvény e problémát úgy orvosolja, hogy a megváltoztatási kérelem

benyújtására nyitva álló határidőt - meghatározott feltételekkel - az igazolási kérelmet elutasító végzés közlésétől rendeli számítani. A Ket-tel egyezően ugyancsak módosul a megváltoztatási kérelem benyújtására nyitva álló határidő, ha a döntés megváltoztatását az Alkotmánybíróság határozata alapján kéri. A megfelelő előkészítés biztosítása érdekében a hatályos szabályokhoz képest tizenöt napról harminc napra emelkedik a megváltoztatási kérelemnek és az ügy iratainak a bírósághoz történő továbbítására megállapított határidő, ha a Magyar Szabadalmi Hivatal elvi jelentőségű jogkérdésben írásbeli nyilatkozatot tesz. Új elem a megváltoztatási kérelmek továbbítása körében az is, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal - a Ket. 109. §-a (4) bekezdésének mintájára - a kérelem és az iratok továbbításáról az ellenérdekű felet is értesíti, ha a szabadalmi eljárásban ilyen fél is részt vett. A törvény a megváltoztatási kérelem kellékeire továbbra is a keresetlevélre vonatkozó szabályokat rendeli megfelelően alkalmazni. A „megfelelő alkalmazás”-on azt is érteni kell, hogy a megváltoztatási kérelemnek nem kell utalást tartalmaznia a közvetítői eljárásra. A közvetítői eljárásra utalás jelentősége a peres eljárásokban abban áll, hogy arról tájékoztasson: sor került-e a jogvita peren kívüli (békés) rendezésére, mielőtt a felek bíróság elé vitték volna ügyüket. A megváltoztatási kérelem azonban a Magyar Szabadalmi Hivatal döntése ellen benyújtott, természetét tekintve jogorvoslati jellegű kérelem, így a közvetítői eljárásra utalásnak e körben nincs értelme.

Mvt. 86. § Az OMMF, illetve a területi munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőség hatósági jogköre nem terjed ki a külön jogszabályban meghatározott munka- és sugáregészségügyi, az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos sugárvédelmi feladatok ellenőrzésére, a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó hatósági ügyekre, továbbá a fegyveres erőkre, a fegyveres szervekre (ideértve a hivatásos önkormányzati tűzoltóságot és más rendvédelmi szervet), a katasztrófavédelem központi és területi szerveire, amelyekre vonatkozóan az irányító jogkört gyakorló miniszter látja el a munkavédelmi hatósági felügyeleti tevékenységet.

BH2005. 189. *A balesetet megelőző intézkedésekre az a munkáltató köteles, akinél a munkaeszközt használják [1993. évi XCIII. törvénynek az ügyn irányadó 40. §, 54. § (5) bekezdés b) pont, 84. §; 1992. évi XXII. törvény 102. §].*

VII/A. Fejezet

A TÁVMUNKAVÉGZÉS ELTÉRŐ MUNKAVÉDELMI SZABÁLYAI

Mvt. 86/A. § (1) A távmunkavégzésre e törvény szabályait a jelen fejezetben felsorolt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A 2. § (2) bekezdése harmadik mondatában, illetve az 54. § (7) bekezdése c) pontjában foglaltakhoz képest a távmunkavégzés - a munkáltatóval kötött megállapodás alapján - a munkavállaló által biztosított munkaeszközzel is történhet. Az ilyen munkaeszköz használatát a munkáltató

munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatot követően engedélyezi. A vizsgálat elvégzésére megfelelően irányadók a 21. § (3)-(4) bekezdéseiben előírtak.

(3) Távmunkavégzés csak a munkáltató által munkavédelmi szempontból előzetesen megfelelőnek minősített munkahelyen folytatható. A munkahelyen a munkavállaló csak a munkáltató hozzájárulása alapján változtathatja meg a munkavédelmi szempontból lényeges munkakörülményeket.

(4) Az Mt. alkalmazásában indokolt esetnek minősül a munkáltató vagy megbízottjának ellenőrzése, ha az az 54. § (7) bekezdése *b*) pontjában leírt feladatok végrehajtása érdekében történik.

(5) A (4) bekezdésben szereplő ellenőrzésen túlmenően a munkáltató vagy megbízottja - így különösen a 8. §-ban, illetve 57-58. §-ban megjelölt személy - a szükséges munkavédelmi feladatok elvégzése, a munkavédelmi eljárások lefolytatása - így különösen az üzembe helyezés, kockázatértékelés, felülvizsgálat, balesetvizsgálat - céljából léphet be és tartózkodhat a munkavégzési helyként szolgáló ingatlan területén.

(6) A munkáltató a munkavállalót tájékoztatja a VI. fejezetben meghatározott munkahelyi munkavédelmi tanácskozási és érdek-képviselési lehetőségekről és gyakorlatról, továbbá az ezzel összefüggő feladatot ellátó felelős személyekről, elérhetőségük adatairól. A munkavégzési helyként szolgáló ingatlan területére a munkavédelmi képviselő a munkavállaló beleegyezésével léphet be és tartózkodhat.

(7) A 81. § (4) bekezdésében meghatározott hatósági ellenőrzést a felügyelet kizárólag munkanapon, 8 és 20 óra között végezheti. A felügyelet a munkáltatót és a munkavállalót az ellenőrzés megkezdése előtt legalább 3 munkanappal erről tájékoztatja. A munkáltató az ilyen céllal a munkavégzési helyként szolgáló ingatlan területére történő belépéshez szükséges hozzájárulást a munkavállalótól legkésőbb az ellenőrzés megkezdéséig beszerzi.

A Ket. hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályaival (91. § (1) bekezdés) összhangban, a távmunkát jellemzően magánlakásban végző munkavállaló speciális helyzetére, személyes jogaira figyelemmel a törvény - a Ket. kivételes szabályát kizárva - kizárólag munkanapon, meghatározott időtartamon belül engedi meg e körben a hatósági ellenőrzés lefolytatását. A munkavállaló jogait biztosító egyéb rendelkezések tekintetében a törvény a hatályos szabályozást fenntartja.

VIII. Fejezet

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

Mvt. 87. § E törvény alkalmazásában:

1. *Áttelepítés:* munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezésre kötelezett munkaeszköz olyan áthelyezése, amely üzembe helyezési, üzemeltetési körülményei tekintetében lényeges változást okoz.

1/A. *Baleset*: az emberi szervezetet ért olyan egyszeri külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid idő alatt következik be és sérülést, mérgezést vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetőleg halált okoz.

1/B. *Kockázat*: a veszélyhelyzetben a sérülés vagy az egészségkárosodás valószínűségének és súlyosságának együttes hatása.

2. *Létesítés*: az a folyamat, melynek eredményeként új üzem, munkahely jön létre, vagy meglévő felújítása, bővítése, átalakítása, illetve gép telepítése történik, függetlenül attól, hogy létrejötte után termelő vagy nem termelő célra használják.

2/A. *Megelőzés*: a munkáltató által megtett vagy tervezett intézkedések a munkáltatói tevékenység bármely fázisában, amelyeknek célja a munkával összefüggő kockázatok megelőzése vagy csökkentése.

3. *Munkabaleset*: az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül.

A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset, ha a munkavállalót a foglalkozás körében végzett munkához kapcsolódó közlekedés, anyagvételezés, anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás és a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás stb. igénybevétele során éri.

Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek (munkabalesetnek) az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt.

Bányászati munkabaleset: az a munkabaleset, amely a bányászati tevékenység során bármely munkáltatónál következett be.

Súlyos az a munkabaleset (bányászati munkabaleset), amely

a) a sérült halálát (halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított egy éven belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel összefüggésben életét veszítette), magzata vagy újszülöttje halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását;

b) valamely érzékszerv (vagy érzékelőképesség) és a reprodukciós képesség elvesztését, illetve jelentős mértékű károsodását okozta;

c) orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülést, egészségkárosodást;

d) súlyos csonkulást, hüvelykujj vagy kéz, láb két vagy több ujjá nagyobb részének elvesztését (továbbá ennél súlyosabb esetek);

e) beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulást, bénulást, illetőleg elmezavart okozott.

4. *Munkaeszköz*: minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak vagy azzal összefüggésben használnak (kivéve: az egyéni védőeszköz).

5. *Munkahely*: minden olyan szabad vagy zárt tér (ideértve a föld alatti létesítményt, a járművet is), ahol munkavégzés céljából vagy azzal összefüggésben munkavállalók tartózkodnak. Munkahelynek kell tekinteni a mást nem foglalkoztató, a munkáját kizárólag személyesen végző egyéni vállalkozó munkavégzési helyét e törvénynek a 9. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezései tekintetében.

5/A. *Munkaképtelen*: az a munkavállaló, aki a balesettel vagy egészségkárosodással összefüggő és gyógykezelést igénylő állapota miatt munkát nem tud végezni, függetlenül attól, hogy erre az időtartamra táppénzben részesül vagy sem.

6. *Munkavállaló*: a szervezett munkavégzés keretében munkát végző személy.

6/A. *Munkavédelmi képviselő*: olyan, a munkavállalók által választott személy, aki a munkáltatóval való együttműködés során képviseli az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő munkavállalói jogokat és érdekeket.

7. *Munkavédelmi üzembe helyezés*: az a munkavédelmi eljárás, amelynek során az üzemeltető meggyőződik arról, hogy az adott létesítmény, munkahely, technológia, munkaeszköz a munkavédelmi követelményeket kielégíti, és üzemeltetését elrendeli.

8. *Munkáltató*: a munkavállalót szervezett munkavégzés keretében foglalkoztató. Munkáltatónak kell tekinteni a munkaerő-kölcsönzés keretében átengedett munkavállalót kölcsönvevőként foglalkoztatót, a kirendelt munkavállalót foglalkoztatót, a szakképzés keretében gyakorlati oktatást folytatót, valamint a mást nem foglalkoztató, a munkáját kizárólag személyesen végző egyéni vállalkozót a munkavégzés hatókörében tartózkodók védelmére vonatkozó rendelkezések [9. § (2) bekezdés] tekintetében. A társadalmi munka esetén munkáltató a társadalmi munka szervezője.

8/A. *Sérülékeny csoport*: az a munkavállalói kategória, amelybe tartozó munkavállalókat testi, lelki adottságaik, állapotuk következtében a munkavégzéssel összefüggő kockázatok fokozottan fenyegetnek, illetve akik maguk is fokozott kockázatot jelenthetnek munkavégzésük során (pl. fiatalok, terhes, nemrég szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősebbek, megváltozott munkaképességűek).

9. *Szervezett munkavégzés*: a munkaviszonyban, a közszolgálati, illetve a közalkalmazotti jogviszonyban, szövetkezeti tagság esetén a munkaviszony jellegű jogviszonyban, a szakképző iskolákban a tanulói jogviszony keretében a szakmai képzési követelmények teljesülése során, továbbá a tanuló szerződés alapján, a hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során, a büntetés-végrehajtási jogviszonyban (előzetes letartóztatásban, elítéltként), a közigazgatási határozat alapján, a fegyveres erők, a fegyveres szervek (ideértve a hivatásos önkormányzati tűzoltóságot és más rendvédelmi szervet), a katasztrófavédelem központi és területi szerveinek tagjai által szolgálati viszonyukban, a polgári szolgálatban, az önkéntes jogviszonyban végzett munka, valamint a munkáltató által kezdeményezett, irányított vagy jóváhagyott társadalmi munka.

Szervezett munkavégzésnek kell tekinteni továbbá a 40. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazása szempontjából a munkavállalót nem foglalkoztató gazdasági társaság természetes személy tagjának személyes közreműködésével végzett munkát is.

A törvény módosítja az Mvt. kockázatra vonatkozó meghatározását, amikor a korszerű, harmonizált nemzeti szabványnak (MSZ-EN 292-1) megfelelő fogalomként emeli azt be a törvényi szabályozásba. Egyúttal az Európai Unió szabályozásnak megfelelően módosítja a súlyos (halálos) munkabaleset fogalmát. A hatályos szabályozás értelmében halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek

bekövetkezésétől számított 90 napon belül a sérült - orvosi szakvéleménnyel igazoltan - a balesettel összefüggésben veszíti életét. Ezen időtartam - törvény szerinti - egy évre emelése szigorítást jelent a munkáltatókat terhelő - a baleseti helyszín szerint illetékes felügyelethez történő - bejelentési kötelezettség teljesítésére rendelkezésre álló határidő emelkedésével. Mindez a baleset okainak feltárásával a hasonló balesetek megelőzését, a bekövetkezett kár reparálását, végső soron a munkavállalók életének, testi épségének fokozottabb védelmét szolgálja.

Az Mvt. törvény szerinti (19. §) módosításával szükségessé vált - az egységes jogértelmezést biztosítva - a most beemelt munkaképtelenség fogalmának pontos meghatározása is.

A törvény a valamennyi főbb jogintézményre kiterjedő értelmezési igénynek és egyben a jogharmonizációs követelményeknek tesz eleget, amikor a munkavédelmi képviselő megválasztására vonatkozó szabályokhoz (Mvt. 70/A. §) delegált jogintézményt (munkavédelmi képviselő) az értelmező rendelkezések közé beemelve - az egységes jogértelmezést biztosítva - külön is meghatároz, definiál.

A törvény az Mvt. új 50/A. § tartalmára vonatkozóan, garanciális szabályként határozza meg - az értelmező rendelkezések közé beemelve - a sérülékeny csoport, mint jogintézmény tartalmát (tájékoztatásul utalva a csoportba tartozó legfontosabb kategóriákra), biztosítva ezzel az egységes jogértelmezést.

A fegyveres szervek gyűjtőfogalomként - a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény rendelkezései alapján - került megjelenítésre a szervezett munkavégzés körében. Ez az Mvt. hatályos szabályozása tekintetében érdemi változást nem, csak fogalmi egyszerűsítést jelent. A katasztrófavédelem központi és területi szerveinél végzett munkának a szervezett munkavégzés fogalmi körébe történő beemelését az időközben bekövetkezett jogszabályi változások indokolják (A katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezéséről szóló 1999. évi LXXIV. törvény).

A törvény koncepciójában - a 89/391/EGK számú irányelv rendelkezéseivel összhangban - azon vezérlő elvet követi, amely szerint a szakképző iskolákban (pl. szakmunkásképző, szakiskola, szakközépiskola) tanulókat, és az ezekkel azonos megítélés alá eső, tanuló szerződés alapján munkát végző tanulókat mint munkavállalókat is teljes körű védelem illeti meg minden egészségüket és biztonságukat fenyegető veszéllyel szemben.

A törvény szabályozása ezért egyrészt biztosítja az uniós elvárásokkal egyezően ezen személyi kör védelmét az általuk végzett munkának a szervezett munkavégzés körébe történő nevesítésével, másrészt megőrzi - a hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés

során végzett munka tekintetében - a hosszú ideje alkalmazott és bevált magyar szabályozást.

A törvény a szervezett munkavégzés körébe korlátozott formában emeli be az Mvt. 40. § (2) bekezdése megváltozott tartalmára (8. §) vonatkozóan, szervezett munkavégzésnek minősítve a munkavállalót nem foglalkoztató gazdasági társaság természetes személy tagjának személyes közreműködésével végzett munkát. A munkavállalót foglalkoztató gazdasági társaság munkáltatónak minősül, ezért e minősége miatt eleve köteles a fenti joghely alkalmazására.

9/A. *Telephely:* a tevékenység (munkavégzés) gyakorlásának - a munkáltató székhelyétől különböző - helye, ideértve a munkáltató fióktelepét is.

10. *Újraindítás:* az olyan - munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezett - munkaeszköz, technológia újbóli üzembe helyezése, amelyet műszaki okból egybefüggően 30 napot meghaladóan nem használtak, vagy amelyen teljes szétszereléssel együttjáró javítási munkafolyamatot végeztek.

11. *Veszélyes:* az a létesítmény, munkaeszköz, munkafolyamat, technológia, amelynél a munkavállalók egészsége, testi épsége megfelelő védelem hiányában súlyos károsító hatásnak lehet kitéve.

12. *Veszélyes anyag:* minden anyag vagy készítmény, amely fizikai, kémiai vagy biológiai hatása révén veszélyforrást képviselhet, így különösen a

- robbanó,
- oxidáló,
- gyúlékony,
- sugárzó,
- mérgező,
- maró,
- ingerlő,
- szenzibilizáló,
- fertőző,
- rákkeltő,
- mutagén,
- teratogén,
- utódkárosító (beleértve a spontán vetélést, koraszülést és a magzat retardált fejlődését is),
- egyéb egészségkárosító

anyag.

13. *Veszélyforrás:* a munkavégzés során vagy azzal összefüggésben jelentkező minden olyan tényező, amely a munkát végző vagy a munkavégzés hatókörében tartózkodó személyre veszélyt vagy ártalmat jelenthet.

Veszélyforrás lehet különösen:

- a fizikai veszélyforrás, ezen belül a

- = munkaeszközök, járművek, szállító-, anyagmozgató eszközök, ezek részei, illetve mozgásuk, termékek és anyagok mozgása,
- = szerkezetek egyensúlyának megbomlása,
- = csúszós felületek,
- = éles, sorjás, egyenetlen felületek, szélek és sarkok,
- = tárgyak hőmérséklete,
- = a munkahelynek a föld (padló) szintjéhez viszonyított elhelyezése,
- = szintkülönbség,
- = súlytalanság,
- = a levegő nyomása, hőmérséklete, nedvességtartalma, ionizációja és áramlása,
- = zaj, rezgés, infra- és ultrahang,
- = világítás,
- = elektromágneses sugárzás vagy tér,
- = részecskesugárzás,
- = elektromos áramköri vagy sztatikus feszültség,
- = aeroszokok és porok a levegőben;
- a veszélyes anyag (lásd 12. pont);
- a biológiai veszélyforrás, ezen belül a
 - = mikroorganizmus és anyagcsereterméke,
 - = makroorganizmus (növény, állat);
- a fiziológiai, idegrendszeri és pszichés igénybevétel.

EBH2003. 980. *Munkabalesetnek minősül a munkavégzéssel kapcsolatban a súlyemelés és hajolás során bekövetkezett nagyfokú látásromlás, függetlenül attól, hogy az adott egészségkárosodás megelőző tünetei már korábban jelentkeztek (1993. évi XCIII. törvény 87. § 1. és 3. pont).*

BH2004. 297. *Szervezett társadalmi munka szervezője a megtérítési kötelezettség szempontjából nem minősül foglalkoztatónak [1997. évi LXXXIII. törvény 1. § (1) bekezdés a) pont; Tbj. 4., 5. §; 1993. évi XCIII. törvény 87. §].*

Vhr. 13/A. §

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Mvt. 88. § (1) E törvény 1994. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 19. §-ának (3) bekezdésében, 21. §-ának (1), (3) és (5)-(6) bekezdéseiben, 24. §-ában, 25. §-ában, 31-34. §-aiban, 40. §-ának (1) bekezdésében, 43. §-ában, 44. §-ának (1) bekezdésében, 45. §-ának (1) bekezdésében, 50. §-ában, 56. §-ában, 60. §-ában foglaltak részletes szabályait - a 47. §-ban leírt külön szabályozást nem érintve - a népjóléti miniszter a munkaügyi miniszterrel egyetértésben - a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény hatálya alá tartozó

tevékenységekre a munkaügyi miniszterrel és az ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszterrel egyetértésben - határozza meg.

(3) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a hatályát veszti

a munkavédelemről szóló 47/1979. (XI. 30.) MT rendelet, valamint az azt módosító és végrehajtásáról rendelkező jogszabályok:

- 64/1980. (XII. 29.) MT rendelet,
- 18/1984. (III. 31.) MT rendelet,
- 12/1985. (III. 14.) MT rendelet,
- 4/1987. (II. 9.) MT rendelet,
- 63/1989. (VI. 30.) MT rendelet,
- 96/1991. (VII. 23.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja,
- 4/1986. (IV. 15.) BkM rendelet,
- 10/1981. (IX. 17.) EüM rendelet és az azt módosító 2/1986. (IV. 7.) EüM rendelet,
- 5/1986. (V. 7.) ÉVM rendelet,
- 3/1986. (II. 27.) IpM rendelet és az azt módosító 2/1990. (II. 16.) IpM rendelet, 2/1990. (VIII. 21.)

IKM rendelet,

- 3/1986. (III. 9.) KM rendelet,
- 2/1986. (IV. 1.) KkM rendelet,
- 4/1986. (III. 9.) MÉM rendelet és az azt módosító 13/1990. (IV. 30.) MÉM rendelet és a 19/1992.

(I. 28.) Korm. rendelet 6. §-a,

- 9/1981. (VI. 13.) MM rendelet és az azt módosító 2/1986. (III. 20.) ME rendelet,
- 1/1982. (I. 1.) PM rendelet és az azt módosító 4/1990. (II. 7.) PM rendelet,
- a munkavédelmi szakértőkről szóló 4/1985. (II. 21.) ME rendelet,
- a munkavédelmi minősítésről szóló 7/1985. (VII. 20.) ME rendelet,
- a munkavédelmi oktatásról és vizsgáztatásról szóló 9/1985. (VII. 20.) ME rendelet, illetve az ezt módosító 18/1989. (VII. 4.) SZEM rendelet,

- a foglalkozási balesetek kivizsgálásáról, bejelentéséről és nyilvántartásáról szóló 3/1987. (XI. 4.) ME rendelet és az ezt módosító 5/1989. (III. 1.) SZEM rendelet,

- a munkahelyek általános egészségügyi követelményeiről szóló 2/1981. (II. 7.) EüM rendelet 2. § első mondata, 3. §, 7. § (1) bekezdése, 11. § (1) bekezdése, 19. § (1) bekezdése, 20. § (1) bekezdése és a 23-24. §-a,

- a munkavédelemről szóló 2/1986. (IX. 17.) MP rendelkezés,
- a munkavédelemről szóló 30/1981. (HK. 18.) HM utasítás és a módosításáról szóló 26/1984. (HK. 15.) HM utasítás,

- a munkavédelemről szóló 108/1987. (IK. 7.) IM utasítás, továbbá az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőségről szóló 98/1990. (XI. 28.) Korm. rendelet,

- a 22/1982. (XI. 26.) IpM rendelet a munkavédelemről a kisiparban,
- a 19/1982. (XII. 27.) BkM rendelet a munkavédelemről a magánkereskedelemben,

- a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 65. § (2) bekezdése, valamint a 197. § c) pontjából a „- (2)” szövegrész.

(4)

(5) Ahol jogszabály üzemegészségügyi szolgálatot említ, azon foglalkozás-egészségügyi szolgálatot, ahol üzemorvost, azon foglalkozás-egészségügyi orvost kell érteni.

(6) Ahol jogszabály az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőséget említi, ott Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőséget kell érteni.

(7) E törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban, a Tanács a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását szorgalmazó intézkedések bevezetéséről szóló 89/391/EGK irányelvvel, és a munkavállalók szolgáltatások nyújtása esetén történő kiküldetéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács 96/71/EK irányelvvel összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

Vhr. 14. § (1) E rendelet 1994. január 1-jén lép hatályba.

(2) Az e rendelet hatálybalépése előtt a 4/1985. (II. 21.) ME rendelet alapján kiadott munkavédelmi szakértői engedélyek, továbbá a 7/1985. (VII. 20.) ME rendelet alapján kiadott minősítő bizonyítványok az azokban foglalt időpontig és feltételekkel érvényesek.

1/a. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez

Az Mvt. 21. §-ának (2) bekezdése alá tartozó veszélyes munkaeszközök jegyzéke

A gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról szóló 21/1998. (IV. 17.) IKIM rendelet alapján:

1. Körfűrészek egy vagy több fűrészlappal, fa vagy hasonló, hús vagy hasonló anyagokhoz.

1.1. Rögzített szerszámmal dolgozó fűrészgépek, amelyeknek fix a gépágyuk és a munkadarabot kézi vagy leszerelhető előtolással juttatják a szerszámhoz.

1.2. Rögzített szerszámmal dolgozó fűrészgépek, amelyeknél az alternáló mozgású fűrészállványt kézzel vezérlik vagy azt hajtóművel szerelték fel.

1.3. Rögzített szerszámmal dolgozó fűrészgépek, amelyek a munkadarabot gépi előtolással mozgatják és a munkadarab behelyezése (adagolása) és/vagy kivétele kézzel történik.

1.4. Mozgószerszámú fűrészgépek gépi előtolással és a munkadarab kézzel végzett behelyezésével és/vagy kivételével.

2. Faipari gyalugépek kézi előtolással.

3. Faipari vastagsági gyalugépek egyoldali megmunkálásra, ha a munkadarab behelyezése és/vagy kivétele kézzel történik.

4. Szalagfűrészek egy vagy több fűrészlappal, fa vagy hasonló, hús vagy hasonló anyagokhoz, ha a munkadarab behelyezése és/vagy kivétele kézzel történik.

5. Az 1-4. és a 7. pont alatti munkaeszköz kombinált kivitelben.
 6. Faipari csapmarógépek több szerszámtartóval, kézi előtolással.
 7. Kézi láncfűrészgépek fa megmunkálására.
 8. Függőleges marógépek kézi előtolással, fa és hasonló anyagok megmunkálására.
 9. Prések, hajlítógépek fémmegmunkáláshoz, ha a munkadarab behelyezése és/vagy kivétele kézzel történik és a mozgó elemek lökete túllépheti a 6 millimétert, valamint a sebesség a 30 mm/s-ot.
 10. Műanyag-feldolgozó fröccsöntőgépek vagy formázóprések, ha a munkadarab behelyezése és/vagy kivétele kézzel történik.
 11. Gumiipari fröccsöntőgépek vagy formázóprések, ha a munkadarab behelyezése és/vagy kivétele kézzel történik.
 12. Föld alatti munkára szolgáló
 - vasúti munkagépek, mozdonyok és fékezőkocsik;
 - hidraulikus energiával működtetett emelőtalpak;
 - munkagépekbe beépített belső égésű motorok.
 13. Háztartási hulladékgyűjtő teherjárművek kézi töltésű és présmechanizmussal rendelkező kivitelben.
 14. A 21/1998. (IV. 17.) IKIM rendelet 1. számú mellékletének 3.4.7. pontjában meghatározott védőburkolatok és erőátviteli tengelyek univerzális csatlakozóval.
 15. Járművekre szerelt emelők.
 16. Személyek emelésére szolgáló gépek, amelyeknél fennáll a több mint 3 méter magasból történő leesés veszélye.
 17. Pirotechnikai termékeket gyártó gépek.
- Egyéb jogszabályok alapján:***
18. Daruk és futómacskák gépi meghajtással.
 19. Gépi hajtású emelőtargoncák.
 20. Villamos emelődobok.
 21. Rakodógépek.
 22. Mezőgazdasági és erdészeti traktorok.
 23. Járműűrités és -mozgatás különleges berendezései.

1/b. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez

Az Mvt. 21. §-ának (5) bekezdése alá tartozó egyes veszélyes munkaeszközök jegyzéke

1. Helyszíni összeszerelésű gépi meghajtású daruk
2. Járműűrités és -mozgatás helyszíni összeszerelésű különleges berendezései

2. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez

Munkavédelmi (munkabiztonsági) szakképesítéssel rendelkező személy foglalkoztatásának feltételei

1. A munkáltatók tevékenységük alapján a következő munkavédelmi szempontú veszélyességi osztályba tartoznak [ágazati számjelként a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozás rendszeréről szóló 9003/2002. (SK 6.) KSH közlemény számjele szerepel]:

Ágaza ti számj el	Gazdasági tevékenység megnevezése
----------------------------	--------------------------------------

I. VESZÉLYESSÉGI OSZTÁLY

- 02.01 Erdőgazdálkodási termék-előállítás
- 10 Szénbányászat, tőzegkitermelés
- 11.10 Kőolaj-, földgázkitermelés
- 12 Urán-, tóriumérc-bányászat
- 13 Fémtartalmú érc bányászata
- 14 Egyéb bányászat
- 15.1 Húsfeldolgozás
- 15.2 Halfeldolgozás
- 20 Fafeldolgozás, fonottáru gyártása
Kivéve:
 - 20.52 Parafa-, fonottáru gyártása
- 21 Papír, papírtermék gyártása
- 23 Kokszyártás, kőolaj-feldolgozás,
nukleáris fűtőanyag gyártása
- 24 Vegyi anyag, termék gyártása
- 25 Gumi-, műanyag termék gyártása
- 26 Nemfém ásványi termék gyártása
- 27 Fémalapanyag gyártása
- 28.2 Fémtartály, fűtési kazán, radiátor
gyártása
- 28.3 Gőzkazán gyártása
- 28.4 Fémalakítás, porkohászat
- 29 Gép, berendezés gyártása

- 35.11 Hajógyártás, -javítás
- 35.2 Vasúti, kötöttpályás jármű gyártása
- 37.10 Fém visszanyerése hulladékból
- 40 Villamosenergia-, gáz-, gőz-,
melegvízellátás
- 45 Építőipar
- 60 Szárazföldi, csővezetékes szállítás
- 61 Vízi szállítás
- 62 Légi szállítás
- 63 Szállítást kiegészítő tevékenység,
utazásszervezés
Kivéve:
 - 63.3 Utazásszervezés
 - 63.4 Szállítmányozás
- 73 Kutatás, fejlesztés
Kivéve:
 - 73.2 Humán kutatás, fejlesztés
- 90 Szennyvíz-, hulladékkezelés,
szennyeződés mentesítés

II. VESZÉLYESSÉGI OSZTÁLY

- 01 Mezőgazdaság, vadgazdálkodás
- 02 Erdőgazdálkodás
Kivéve:
 - 02.01. Erdőgazdálkodási termék-
előállítás
- 05 Halgazdálkodás
- 15 Élelmiszer, ital gyártása
Kivéve:
 - 15.1 Húsfeldolgozás
 - 15.2 Halfeldolgozás
- 16 Dohánytermék gyártása
- 17 Textília gyártása
- 18 Ruházati termék gyártása,
szőrmekikészítés, -konfekcionálás
- 19 Bőrkikészítés, táskafélék, szíjzat,
lábbeli gyártása
- 20.52 Parafa-, fonottáru gyártása

- 22 Kiadói, nyomdai, egyéb sokszorosítási tevékenység
- 28 Fémfeldolgozási termék gyártása
Kivéve:
 - 28.2 Fémtartály, fűtési kazán, radiátor gyártása
 - 28.3 Gőzkazán gyártása
 - 28.4 Fémalakítás, porkohászat
- 30 Iroda-, számítógépgyártás
- 31 Máshova nem sorolt villamos gép gyártása
- 32 Híradástechnikai termék, készülék gyártása
- 33 Műszergyártás
- 34 Közúti jármű gyártása
- 35 Egyéb jármű gyártása
Kivéve:
 - 35.11 Hajógyártás, -javítás
 - 35.2 Vasúti, kötöttpályás jármű gyártása
- 36 Bútorgyártás, máshova nem sorolt feldolgozóipari termék gyártása
- 37 Nyersanyag visszanyerése hulladékból
Kivéve:
 - 37.10 Fém visszanyerése hulladékból
- 41 Víztermelés, -kezelés, -elosztás
- 50.2 Gépjárműjavítás
- 64 Posta, távközlés
Kivéve:
 - 64.1 Postai, futárpostai tevékenység
- 74.3 Műszaki vizsgálat, elemzés
- 74.6 Nyomozási, biztonsági tevékenység
- 74.7 Takarítás, tisztítás
- 80.22 Szakmai középfokú oktatás
- 80.3 Felsőoktatás

- 80.42 Máshova nem sorolt felnőtt- és egyéb oktatás
- 85 Egészségügyi, szociális ellátás
Kivéve:
 - 85.3 Szociális ellátás
- 92.11 Film-, videógyártás
- 92.2 Rádió-televízió műsorszolgáltatás
- 92.3 Egyéb szórakoztatás
- 93 Egyéb szolgáltatás

III. VESZÉLYESSÉGI OSZTÁLY

- 50 Járműkereskedelem, -javítás, üzemanyag-kereskedelem
Kivéve:
 - 50.2 Gépjárműjavítás
- 51 Nagykereskedelem
- 52 Kiskereskedelem
- 55 Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás
- 63.3 Utazásszervezés
- 63.4 Szállítmányozás
- 64 Posta, távközlés
Kivéve:
 - 64.2 Távközlés
- 65 Pénzügyi közvetítés
- 66 Biztosítás, nyugdíjalap
- 67 Pénzügyi kiegészítő tevékenység
- 70 Ingatlanügyletek
- 71 Kölcsönzés
- 72 Számítástechnikai tevékenység
- 73.2 Humán kutatás, fejlesztés
- 74 Egyéb gazdasági szolgáltatás
Kivéve:
 - 74.3 Műszaki vizsgálat, elemzés
 - 74.6 Nyomozási, biztonsági tevékenység
 - 74.7 Takarítás, tisztítás
- 75 Közigazgatás, védelem, kötelező

társadalombiztosítás

80 Oktatás

Kivéve:

80.22 Szakmai középfokú oktatás

80.3 Felsőoktatás

80.42 Máshova nem sorolt felnőtt-
és egyéb oktatás

85.3 Szociális ellátás

91 Érdekképviselés

92 Szórakoztatás, kultúra, sport

Kivéve:

92.11 Film-, videogyártás

92.2 Rádió-televízió

műsorszolgáltatás

2. A munkáltatókat a veszélyességi osztályon belül az általuk foglalkoztatott munkavállalók előző évi átlagos állományi - ennek hiányában a besoroláskori átlagos állományi - létszáma alapján kell csoportosítani:

a) 1-9 munkavállaló között;

b) 10-49 munkavállaló között;

c) 50-500 munkavállaló között;

d) 501-1000 munkavállaló között;

e) 1000 munkavállaló felett.

3. Az 1. és 2. pontban leírt szempontok alapján besorolt munkáltató - a 4-5. pontokban meghatározott eltérés figyelembevételével - legalább a következő számú és munkavédelmi szakképesítésű személyt köteles, minimálisan az e pontban megállapított munkaidőtartamot kitöltő, munkavédelmi tevékenységre foglalkoztatni:

I/a) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű heti két órára,

I/b) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi két órára,

I/c) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi négy órára,

I/d) egy fő felsőfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel,

I/e) egy fő felsőfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel és minden megkezdett 600 munkavállaló után további egy-egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel,

II/a) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű heti egy órára,

II/b)-d) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi egy órára [II/b) esetén] napi két órára [II/c) esetén], illetve teljes munkaidővel [II/d) esetén],

II/e) egy fő felsőfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel és minden megkezdett 800 munkavállaló után további egy-egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel,

III/a) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű heti egy órára,

III/b)-d) egy fő középfokú munkavédelmi szakképesítésű napi egy órára [III/b)-c) esetén], illetve napi négy órára [III/d) esetén],

III/e) egy fő felsőfokú munkavédelmi szakképesítésű teljes munkaidővel.

4. A legfeljebb 9 fő munkavállalót foglalkoztató munkáltató (mikrovállalkozás) esetén, továbbá ha a munkáltató a tevékenysége alapján a II. vagy III. veszélyességi osztályba tartozik, és 50 főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztat (kisvállalkozás), akkor külön szakember kijelölése (foglalkoztatása) helyett kijelölt munkavállalójával vagy természetes személy munkaadóként maga is elláthatja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés munkáltatói feladatait, amennyiben a kijelölt személy vagy ő maga rendelkezik az azok ellátásához a munkáltató tényleges szakmai tevékenységére tekintettel szükséges ismeretekkel, készséggel és jártassággal. Valamennyi esetben (kijelölés, foglalkoztatás vagy a munkavédelmi feladatok személyes ellátása) a munkáltató kötelessége továbbá, hogy a munkavédelemre vonatkozó szabályokban előírt munkabiztonsági szaktevékenység elvégzésére munkavédelmi (bányászati) szakképesítésű személyt vegyen igénybe. Ez a személy lehet a kijelölt (foglalkoztatott) szakember vagy - a szakképzettségi feltétel fennállása esetén - a természetes személy munkáltató is.

5. Az 1. és a 2. pont szerinti besorolásról és ez alapján a 3. pont szerinti foglalkoztatásról a munkáltató saját felelősséggel gondoskodik.

Amennyiben a munkáltató az ágazati számjele szerinti tevékenység mellett más veszélyességi osztályba sorolásra alapot adó tevékenységet is folytat:

- ha ez utóbbi tevékenység magasabb veszélyességi osztályba tartozik és az e körben foglalkoztatottak száma az összlétszám 40%-át eléri, számjeléhez képest eggyel magasabb;**
- ha ez utóbbi tevékenység alacsonyabb veszélyességi osztályba tartozik és az e körben foglalkoztatottak száma az összlétszám 60%-át eléri, számjeléhez képest eggyel alacsonyabb**

veszélyességi osztályba kell a munkáltatót besorolni.

A 2. pontban megjelölt létszámkategória szerinti besorolás alapja minden esetben a munkáltató teljes állományi létszáma (akkor is, ha a létszám százalékos aránya miatt magasabb vagy alacsonyabb veszélyességi osztályba kell sorolni a fentiek szerint).

Tanulókat, hallgatókat abban az arányban kell a munkavállalói létszámhoz számítani, amilyen arányt a gyakorlati képzésük képvisel a teljes oktatási idő tartamához képest.

6. A munkavédelmi hatósági ellenőrzés során a munkáltatónak kell bizonyítani a besorolás helyességét, az alapul vett adatok valóságát.

A munkabaleset kivizsgálásának szempontjai

A munkabaleset vizsgálatakor az esemény térbeni és időbeni környezetében fel kell tárni a veszélyes körülményeket és veszélyes cselekedeteket, valamint azokat a tényezőket, melyeknek szerepük lehetett a sérülést eredményező mozzanat vagy folyamat beindulásában.

A munkabaleset kivizsgálása során helyszíni szemlét kell tartani. A helyszíni szemle eredményét szükség szerint jegyzőkönyvben, rajzon, fényképen, videofelvételen rögzíteni kell.

A munkabalesetről információval rendelkező személyeket - ha szükséges jegyzőkönyvileg - meg kell hallgatni.

Ezek lehetnek:

- a sérült,
- a balesetet okozó személy,
- a szemtanúk,
- a sérült munkatársa,
- a sérült közvetlen vezetője.

A munkabaleset kivizsgálása során meg kell állapítani:

- a létesítmények, gépek, berendezések, szerszámok, eszközök, a munka tárgya (anyaga) biztonságtechnikai állapotát, ennek keretében a munkavédelmi minőségre, üzembe helyezésre, műszaki felülvizsgálatra, technológiára, kezelésre, karbantartásra vonatkozó előírások meglétét, megfelelőségét, érvényesülését, előre nem látható esemény (pl. üzemzavar, műszaki hiba) fellépését;

- az egyéni és kollektív védőeszközök, a sérült öltözet, védőberendezések, jelzőberendezések, védőburkolatok meglétét, megfelelőségét, alkalmazásukra és használatukra vonatkozó előírások érvényesülését;

- a környezeti tényezőket, ezek jelenlétét, mértékét, hatását (szükség esetén műszeres méréssel):

1. mechanikai tényezők,
2. kémiai tényezők (ezen belül: gázok, gőzök, por),
3. elektromos tényezők,
4. zaj és rezgés,
5. sugárzás (ezen belül: világítási tényezők),
6. meteorológiai tényezők,
7. klímátényezők,
8. hőmérséklet hatásai,
9. élőlény hatásai,

10. egyéb ártalmas és/vagy veszélyes hatások;

- a munkaszervezés, a belső ellenőrzés, irányítás rendszerét, a munkavégzés ütemét, a munkatér nagyságát, munkakörnyezetben az ergonómia érvényesülését, utasítást, jelzést, figyelmeztetést adó táblák, feliratok létét, minőségét, figyelemelterelő jelenségek, tevékenységek jelenlétét, az üzemi rend és tisztaság, az anyagtárolás, szállítás, közlekedés szabályainak érvényesülését, a munkáltatás egyéb körülményeit;

- a balesetet szenvedett munkavállaló (balesetet okozó személy) és társak baleset bekövetkezése előtti feladatát, szándékát és cselekedeteit, a környezeti tényezők baleset előtti állapotát;

- az érintett termelőberendezésekre, munkaeszközökre, munkafolyamatra, sérülti (okozói) és társi cselekedetre vonatkozó előírások érvényesülését, az előírástól való eltérés mértékét;

- a balesetet kiváltó okot, okokat, az eddig felsorolt minden tényező hatásának tételes vizsgálatával, a közrehatás valószínűsíthető arányának megállapításával;

- hogyan lett volna elkerülhető a munkabaleset;

- az összes lehetséges javító intézkedést, és ezek függvényében azt, hogy mit kell tenni hasonló baleset megelőzése érdekében.

A munkabaleset vizsgálatának megállapításait olyan részletességgel kell rögzíteni, hogy az így készült dokumentumok alkalmasak legyenek a baleset okainak megállapítására és a megállapított összefüggések, körülmények tényszerű alátámasztására.

4/a. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez

5 évig irattárban megőrzendő!	Év	Hó	Sorszám	
Munkabaleseti nyilvántartás sorszáma:	2	0		
MUNKABALESETI JEGYZŐKÖNYV				
[Az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 4/a. számú melléklete alapján] Írógéppel, számítógéppel vagy nyomtatott betűvel töltendő ki!				
Az 56-83. , a 85-88. , a 93-95. és az egyéb szürke kódnégyzeteket a felügyelet tölti ki!	Területi kód:		1	2
	A MUNKÁLTATÓ neve:		A létszám-kategória szerinti besorolása:	3

Címe:		Irányítószáma:																			
		Telefon	Szám				-														
E-mail címe:		Fax					-														
Statisztikai számjele:		Törzsszám:					Szakágazat:					Gazd. forma	Terület								
		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
A SÉRÜLT neve: (születési neve)										táj-száma:											
										21	22	23	-	24	25	26	-	27	28	29	
Anyja neve:																					
Születési helye:			Neme; Születési év, hó nap; Áll. polg.				Lakcíme (lakóhelye):					Irányítószáma:									
			30	31	32	33	34	35	36	37											
			1	9																	
A sérült foglalkoztatásának jellege:				Munkaköre (FEOR számmal is):																	
				38				39				40	41	42							
A foglalkoztatási viszony tartama:			43			A munkaidő mértéke:			44			A sérülés súlyossága:			45						
A BALESET időpontja:		20		46		47	48	49	50	51	52	53	A baleset helyszíne:								
A baleset körülményeinek				A helyszínt jelölő kistérségi																	

meghatározása:	54	kódszám:	H	U					
----------------	----	----------	---	---	--	--	--	--	--

A BALESET ELŐZMÉNYEI ÉS RÉSZLETES LEÍRÁSA:

A baleset leírása a második oldalon folytatható!

A BALESET ELŐZMÉNYEI ÉS RÉSZLETES LEÍRÁSA (folytatás):

A baleset leírása külön lapon folytatható!

A BALESET HELYSZÍNVÁZLATA:

Méretarányos helyszínrajz a dokumentációhoz külön csatolható!

A munkavégzés helye:		Munkahelyi környezet									
0 Nem meghatározott	1 Állandó (szokásos) munkahely	55			56	57	58	59	60		
2 Változó munkavégzési hely	9 Egyéb munkavégzési hely										
Munkafolyamat:	61-62										
A sérült konkrét fizikai tevékenysége:	63-67										
A munkabalesethez kapcsolható munkaeszköz:	68-74										
A balesetet kiváltó esemény:	75-76										
A sérüléssel összefüggésben lévő anyag:	77-79										
A baleseti sérülés (károsodás) külső oka:	80-81										
Személyi tényező:	82-83										
A munkaképtelenség időtartama: nap											
1 (4-6 nap), 2 (7-13 nap), 3 (14-20 nap), 4 (min. 21 nap, de kevesebb mint 1 hónap), 5 (min. 1 hó < 3 hó), 6 (min. 3 hó < 6 hó), 6 (6 hó ≤)											
Baleseti sérülés, mérgezés és külső okok következményei:											
								85	86	87	88

A VÉDŐ- ÉS JELZŐBERENDEZÉSEK, EGYÉNI VÉDŐESZKÖZÖK ALKALMASSÁGA

Alkalmas, rendeltetésszerűen	Alkalmatlan, nem	Védőburkolat		
------------------------------	------------------	--------------	--	--

1	használták	5	rendeltetésszerűen h.		89
2	Alkalmas, nem rendeltetésszerűen használták	6	Alkalmatlan, nem használták	Védőberendezés	90
3	Alkalmas, nem használták	7	Szükséges, de nem volt	Jelzőberendezés	91
4	Alkalmatlan, rendeltetésszerűen használták	8	Nem szükséges	Egyéni védőeszk.	92
MUNKÁLTATÓI INTÉZKEDÉS a hasonló munkabaleset megelőzése érdekében:					93
A MUNKAVÉDELMI KÉPVISELŐ RÉSZVÉTELE, ILLETVE VÉLEMÉNYE					94
<p>_____</p> <p>A munkavédelmi képviselő aláírása</p>					Nincs mv. képvis.
ADATSZOLGÁLTATÁS JELLEGE új (1) módosítás, törlés (3) kiegészítés (2)					96
Egyéb megjegyzések, észrevételek					
A BALESETET VIZSGÁLÓ		A MUNKÁLTATÓ képviselőjének			P. H.
Neve (cégneve): Címe:		Neve:			
A vizsgáló neve:		Beosztása			
Mv. képzettség ig. (törzslap sz., kelte):					
Aláírása:		Aláírása			
Kelt:		20 év hó nap			
20 év hó nap					
A MUNKABALESET VIZSGÁLATÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ (CSATOLT) DOKUMENTÁCIÓK JEGYZÉKE					

(Pl. meghallgatási jegyzőkönyvek, fénykép-, videofelvételek, orvosi vizsgálatok, technológiai, kezelési, karbantartási utasítások, oktatás dokumentációi, a munkavédelmi képviselő külön lapon leírt észrevétele)

FELÜGYELŐI ÉSZREVÉTEL, INTÉZKEDÉS

Hatósági intézkedések (közigazgatási, szabálysértési stb.)

1		16	
2		17	
3		18	
4		19	
5		20	
6		21	
7		22	
8		23	
9		24	
1 0		25	
1 1		26	
1 2		27	
1 3		28	

1 4		29	
1 5		30	

A felülvizsgálatot végző felügyelő neve:

aláírása:

20

		év			hó		nap

4/b. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez

5 évig irattárban megőrzendő!	Év	Hó	Sorszám
A munkabaleseti nyilvántartás sorszáma:	2	0	
<p>..... számú</p> <p>MÓDOSÍTÓ MUNKABALESETI JEGYZŐKÖNYV</p> <p>(KIZÁRÓLAG A MUNKAKÉPTELENSÉG IDŐTARTAMÁNAK KÖZLÉSÉRE HASZNÁLHATÓ)</p> <p>[Az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 4/b. számú melléklete alapján]</p> <p>Írógéppel, számítógéppel vagy nyomtatott betűvel töltendő ki!</p>			
A felügyelői záradékot a felügyelet tölti ki!			
			Területi kód:
A MUNKÁLTATÓ neve:			
Címe:	Irányítószáma:		
	Telefon	Szám	-
E-mail címe:	Fax		-
A SÉRÜLT neve:		taj-száma:	
(születési neve)			
Anyja neve:			
Születési helye:	Születési idő	Lakcíme (lakóhelye):	
	év hó nap		
			Irányítószá

							ma:										
			1	9													
A BALESET év hó nap óra			A munkaképtelenség időtartama: nap 1 (4-6 nap), 2 (7-13 nap), 3 (14-20), 4 (min. 21 nap, de kevesebb 84 mint 1 hónap) 5 (min. 1 hó < 3 hó) 6 (min. 3 hó < 6 hó) 7 (6 hó≤)														
időpontja			2	0													
MUNKÁLTATÓI INDOKOLÁS A MÓDOSÍTÁSRÓL																	
A BALESETET VIZSGÁLÓ						A MUNKÁLTATÓ képviselőjének											
Neve (cégneve):						Neve:											
Címe:						P. H.											
A vizsgáló neve:												Beosztása					
Mv. képzettség ig. (törzslap sz., kelte):												Aláírása					
Aláírása:																	
Kelt: év hó nap						év hó nap											
2 0						2 0											
FELÜGYELŐI ZÁRADÉK						Intézkedések:											
Felügyelő neve:					 felügyelő aláírása											
.....																	
Kelt: év hó nap																	
2 0																	

5. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez

A munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltési útmutatója

A munkáltatónak - írógéppel, számítógéppel vagy nyomtatott betűvel - ki kell töltenie a munkabaleseti jegyzőkönyv (a továbbiakban: jegyzőkönyv) valamennyi szöveges választ igénylő rovatát. Szöveges választ igényelnek az 1-55., 84., 89-92. és 96. kódnégyzetek és a *-gal jelölt rovatok. Az 56-83., 85-88. és a 93-95. kódnégyzeteket, a felügyelői észrevétel, intézkedés, záradék rovatokat az illetékes felügyelet (OMMF területi felügyelősége, MBH területi bányakapitánysága) tölti ki.

A munkáltatónak figyelemmel kell lennie a munkavédelemről szóló törvény (Mvt.) 57. §-a (3) bekezdésének h) pontjában foglalt előírásra, amely szerint a munkáltató által kijelölt (vagy foglalkoztatott, megbízott) személy feladata a munkabalesetek kivizsgálása, valamint az Mvt. 65. §-ának (2) bekezdésében foglalt azon előírásra, amely munkabiztonsági szaktevékenységnek minősíti a súlyos munkabaleset, valamint az olyan munkaeszköz, illetve technológia által okozott munkabaleset kivizsgálását, amely kettőnél több személy egyszerre (egy időben), azonos helyen történő sérülését vagy más egészségkárosodását okozta. A kivizsgálás egyik tartalmi eleme a jegyzőkönyv szakszerű kitöltése, amely jogszabályban előírt szakképzettséggel rendelkező szakember bevonásával történhet.

TERÜLETI KÓD: (1-2. kódnégyzet)

Annak a területnek (Budapest/megye/külföld) megfelelő kódszámát kell beírni az 1-2. kódnégyzetbe ahol a munkabaleset bekövetkezett.

Területi
kód

01	Budapest
02	Baranya
03	Bács-Kiskun
04	Békés
05	Borsod-Abaúj-Zemplén
06	Csongrád
07	Fejér
08	Győr-Moson-Sopron
09	Hajdú-Bihar
10	Heves
11	Komárom-Esztergom
12	Nógrád
13	Pest
14	Somogy
15	Szabolcs-Szatmár-Bereg
16	Jász-Nagykun-Szolnok

17	Tolna
18	Vas
19	Veszprém
20	Zala
21	Külföld

A MUNKÁLTATÓ LÉTSZÁM-KATEGÓRIA SZERINTI BESOROLÁSA (3. kódnégyzet)

A 3. kódnégyzet kitöltésekor a munkáltató összlétszámát kell beírni. Az összlétszám alatt a rész- és teljes munkaidőben, a munkáltató központjában és telephelyén (telephelyein) foglalkoztatott munkavállalók együttes létszáma értendő. Abban az esetben is a munkáltató összlétszámát kell beírni, ha a munkáltató valamely telephelyén (változó munkaterületén) tevékenységet végző munkavállaló szenved munkabalesetet.

Létszám- kategória kódszám	Létszám-kategória határok
0	Nincs munkavállaló
1	1-9 fő munkavállaló
2	10-19 fő munkavállaló
3	50-249 fő munkavállaló
4	250-499 fő munkavállaló
5	500 vagy több munkavállaló
9	A munkavállalók száma ismeretlen

A MUNKÁLTATÓ STATISZTIKAI SZÁMJELE (4-20. kódnégyzet)

Amennyiben az adatszolgáltatásra kötelezett munkáltató statisztikai számjellel nem rendelkezik, akkor a 4-20. kódnégyzetekbe a munkáltató adószámát kell beírni.

[A szakágazatot jelölő kódnégyzetekbe - 12-15. kódnégyzet - a 9003/2002. (SK 6.) KSH közlemény melléklete szerinti TEÁOR 03. kódszámot, a gazdasági forma jelölésére szolgáló kódnégyzetekbe - 16-18. kódnégyzet - a 9001/2002. (SK 3.) KSH közlemény 2. számú melléklete szerinti kódszámot kell beírni.]

A SÉRÜLT NEVE

Amennyiben a sérült a születésekor anyakönyvezett nevétől eltérő házassági nevet használ, úgy minden esetben a születésekor anyakönyvezett (pl. leánykori név) nevet is fel kell tüntetni.

E rovatban a megfelelő helyen a sérült adatai közül az „anyja nevét” kell feltüntetni.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI AZONOSÍTÓ JEL (21-29. kódnégyzet)

A kódnégyzetekbe a munkabalesetet szenvedett munkavállaló a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX.

törvény 6. §-ának (2) bekezdése szerinti egészségügyi, szociális, társadalombiztosítási és a magánnyugdíj rendszerrel kapcsolatos nyilvántartások, azonosító kódját (taj-szám) kell beírni.

SZÜLETÉSI HELY, A SÉRÜLT NEME, SZÜLETÉSI ÉV, HÓ, NAP (30-36. kódnégyzet)

Ha a munkabalesetet szenvedett munkavállaló születési helye Magyarország államhatárán kívüli területre esik, akkor annak az országnak a nevét kell feltüntetni a jegyzőkönyvben, ahol a születési okmányt kiállították.

A sérült nemének megjelölésekor a 30. kódnégyzetbe magyar állampolgárságú férfi esetén 1-es, nő esetén 2-es, külföldi állampolgárságú férfi esetén 5-ös, nő esetén 6-os kódszámot kell beírni, ismeretlen nem esetén 9-es kódszámot kell alkalmazni.

A hónap és nap kódokba (33-36.) egytagú, egykarakterű szám esetén 0-át kell a szám elé beírni. (Pl. 1954. augusztus 03-án született magyar állampolgárságú férfi esetében a 30-36. kódnégyzeteket a következő módon kell kitölteni: 1 19540803.).

A SÉRÜLT ÁLLAMPOLGÁRSÁGA (37. kódnégyzet)

A 37. kódnégyzetbe külön meg kell jelölni a munkabalesetet szenvedett munkavállaló állampolgárságát az alábbi kódszámokkal:

0	Ismeretlen állampolgárságú
1	Magyar állampolgár (belföldi)
2	Nem belföldi, de EU-tagállamból való
3	Nem belföldi és EU-tagállamon kívüli

A SÉRÜLT LAKCÍME (LAKÓHELYE)

Itt elsősorban a személyi igazolványba vagy más, személyazonosításra alkalmas okmányba bejegyzett és postai irányítószámmal ellátott lakóhelyet (annak a lakásnak a címét, amelyben él) kell feltüntetni. Ha ez nem állapítható meg, úgy ebbe a rovatba a tartózkodási helyet kell beírni. Erről a körülményről a munkáltatónak az „Egyéb megjegyzések, észrevételek” rovatban tájékoztatást kell adnia.

A SÉRÜLT FOGLALKOZTATÁSÁNAK JELLEGE (38. kódnégyzet)

A 38. kódnégyzetbe a munkabalesetet szenvedett munkavállaló - a munkáltató vezetői szintű munkavállalóját is beleértve - foglalkoztatásának jellegét kell beírni az alábbi kódszámok felhasználásával:

0	Ismeretlen
1	Munkavállaló (ideértve a munkáltató - vállalkozás, társadalmi szervezet stb. - bármilyen szintű vezetője is)
2	Tanuló (szakmai, gyakorlati képzés során)
9	Egyéb [ide sorolandó a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 72/A. §-a szerint foglalkoztatott személy is]

A SÉRÜLT MUNKAKÖRE (39-42. kódnégyzet)

A szövegbeírásra alkalmas rovatba azt a munkakört kell beírni, amelyben a sérült munkavállalót a szervezett munkavégzés (Mvt. 87. § 9. pont) keretében foglalkoztatták. A 39-42. kódnégyzetekbe a többszörösen módosított 9029/1993. (SK1./1994) KSH közlemény melléklete szerinti FEOR kódszámot kell beírni (FEOR: Foglalkoztatások Egységes Osztályozási Rendszere).

A FOGLALKOZTATÁSI VISZONY TARTAMA (43. kódnégyzet)

A 43. kódnégyzetbe a munkabalesetet szenvedett munkavállaló foglalkoztatási viszonyának tartamára utaló kódszámot kell beírni.

- 1 Határozatlan időtartamra létrejött foglalkoztatási viszonyban foglalkoztatott munkavállaló
- 2 Határozott időtartamra létrejött foglalkoztatási viszonyban foglalkoztatott munkavállaló
- 3 Idénymunka jellegű foglalkoztatási viszonyban foglalkoztatott munkavállaló

Idénymunkának kell tekinteni az olyan munkavégzést, amely az előállított áru vagy a nyújtott szolgáltatás természete miatt - a munkaszervezés körülményeitől függetlenül - évszakhoz, az év adott valamely időszakához vagy időpontjához kötődik.

A MUNKAI DŐ MÉRTÉKE (44. kódnégyzet)

A 44. kódnégyzetben kell jelölni, hogy a munkabalesetet szenvedett munkavállalót teljes vagy részmunkaidőben foglalkoztatták-e.

- 1 Teljes munkaidő
- 2 Részmunkaidő (az Mt.-ben meghatározott teljes munkaidő mértékét el nem érő munkaidő)

A SÉRÜLÉS SÚLYOSSÁGA (45. kódnégyzet)

A 45. kódnégyzetbe a nem súlyos, de 3 napot meghaladó munkaképtelenséggel járó munkabaleset, valamint a súlyos munkabaleset (Mvt. 87. § 3. pont) súlyosságának mértékét jelölő kódszámot kell beírni.

- 0 Nem súlyos munkabaleset, a munkaképtelenség időtartama 1-3 nap
- 1 Nem súlyos munkabaleset, a munkaképtelenség időtartama meghaladja a 3 napot
- 2 Nem súlyos csonkolással járó munkabaleset
- 3 Súlyos csonkolásos munkabaleset
- 4 Halálos munkabaleset (sérült, magzata, újszülöttje)
- 5 Önálló életvezetést gátló maradandó károsodás
- 6 Valamely érzékszerv (vagy érzékelő képesség) és a reprodukciós

képesség elvesztésével, illetve jelentős mértékű károsodásával járó munkabaleset

7 Orvosi vélemény szerint életveszélyes sérüléssel, károsodással járó munkabaleset

8 A beszélőképesség elvesztésével, feltűnő torzulással, bénulással, elmezavarral járó munkabaleset

A BALESET IDŐPONTJA (46-53. kódnégyzet)

A 46-47. kódnégyzetekbe az év utolsó 2 számát (pl. 2003. esetében 03-at), a 48-49. kódnégyzetekbe a baleset hónapját (pl. május hó: 05-öt), az 50-51. kódnégyzetekbe a munkabaleset napját (pl. harmadika: 03-at) kell beírni. Az 52-53. kódnégyzetbe a baleset bekövetkezésének időpontját, 24 órás időszámítás szerint kell kódolni (pl. ha a munkabaleset délután 4 és 5 óra között következett be, akkor 16-ot, ha hajnali 4 és 5 óra között történt, 04-et kell írni).

A BALESET HELYSZÍNE, A HELYSZÍNT JELÖLŐ KISTÉRSÉGI KÓDSZÁM

Abban az esetben, ha a munkabaleset külföldön következett be, szövegesen be kell írni a baleset helyét és a kódnégyzetekben „0” kódszámot kell alkalmazni.

Példa a rovat helyes kitöltésére:

A baleset helyszíne:						
Szlovák Köztársaság						
Sturovo-Komarno, 10 sz. főközlekedési út						
124+10 szelvénye						
A helyszínt jelölő kistérségi						
kódszám:						
HU	0	0	0	0	0	0

A kistérségi kódszámot a „HU” jelölés után öt kódnégyzetbe kell beírni. A kódszámokat a KSH elnökének 9002/2004. (SK 3.) számú - a 244/2003. (XII. 18.) Korm. rendeleten alapuló - közleménye tartalmazza. A kódszámképzés a NUTS-on (a rövidítés magyarul: Eurostat statisztikai célú területi egységek nómenklatúrája) alapul, mely összhangban van az ESAW (a rövidítés magyarul: Munkahelyi Balesetek Európai Unió Statisztikája) előírásaival.

Példa a rovat helyes kitöltésére:

A baleset helyszíne a munkáltató tiszaföldvári 2. számú telephelye

X.Y. Kft. 2. telephely Tiszaföldvár, Víz utca 2.

A baleset helyszíne:						
X.Y. Kft. 2. telephely						
Tiszaföldvár, Víz utca 2.						
A helyszínt jelölő kistérségi						
kódszám:						
HU	3	2	2	0	3	

A BALESET KÖRÜLMÉNYEINEK MEGHATÁROZÁSA (54. kódnégyzet)

Az 54. kódszámnál meg kell jelölni, hogy a munkabalesetet a munkavállaló milyen fő tevékenység közben szenvedte el.

- 1 Munkavégzés közben
- 2 Nem munkavégzés közben, de azzal közvetlenül összefüggő tevékenység során (pl. anyag-, szerszámvételezés)
- 3 Nem munkavégzés közben és azzal nem közvetlenül összefüggő tevékenység során (pl. tisztálkodás, étkezés)
- 4 Nem munkavégzés közben és nem azzal összefüggésben folytatott tevékenység során (pl. verekedés)
- 5 Telephelyen kívüli munkaterület(ek) megközelítése közben - a munkakezdést követően - a munkáltató saját vagy általa bérelt, a munkavállaló saját, engedéllyel használt járművével. A telephelyen kívüli munkaterület(ek)ről a telephely megközelítése közben a munkáltató saját vagy általa bérelt, a munkavállaló saját, engedéllyel használt járművével. A szállás, lakás és a munkahely közötti közlekedés közben, a munkáltató saját vagy általa bérelt, a munkavállaló saját, engedéllyel használt járművével.

A BALESET ELŐZMÉNYEI ÉS RÉSZLETES LEÍRÁSA

A munkáltató ebben a rovatban a lehető legpontosabban köteles leírni a baleset tényleges lefolyását (hogyan történt maga a baleset), tömören és egyértelműen rögzíteni kell a balesettel kapcsolatos összes tényt, körülményt, tevékenységet. Pontosán meg kell jelölni a

- munkahelyi környezetet (pl. nagyolvasztó-garat adagolószint, színesfém előkészítő-üzem),

- azt a munkafolyamatot, fő tevékenységet, amelyben a munkavállaló a baleset időpontjában részt vett (pl. raktározás, állattenyésztés),

- a munkabalesetet szenvedett munkavállaló konkrét fizikai tevékenységét (pl. textilnyomógép indítása, leállítása, emelőgép kezelése),

- azt a munkaeszközt (anyagi tényezőt), amellyel a munkabalesetet szenvedett munkavállaló a baleset pillanatában tevékenységet végzett, érintkezésbe került (pl. esztergagép, botlásveszélyes járófelület),

- a balesetet kiváltó eseményt (különleges), amely a balesetet kiváltotta (pl. robbanás, munkaeszköz, anyag törése),

- a sérüléssel összefüggésben lévő anyagot (pl. járműbaleset esetén a járművezető hastáji sérülést szenved a kormánykeréktől, akkor a kormánykerék anyagát - műanyag),

- a sérülés, károsodás külső okát (pl. villamos áram hatása, mérgező anyag szervezetbe jutása belégzéssel),

- a baleset bekövetkezésében szerepet játszó személyi tényezőt (pl. a sérült munkavállaló szakképzetlensége, kioktatásának hiánya, gyógyszer, kábítószer hatása, egyéb abnormális élettani hatás, figyelmetlenség, fegyelmezetlenség, szabályszegő, utasításellenes magatartás, tevékenység).

A baleset leírása külön lapon folytatható!

A kitöltésnél külön figyelemmel kell lenni a következőkre:

A baleset előzményeinek és részletes leírásán túl, a *-gal jelölt - 56-83. kódnégyzetekhez tartozó - sorokban, egy-egy szóval jelölni kell: a munkahelyi környezetet, a munkafolyamatot, a sérült konkrét fizikai tevékenységét, a munkabalesethez kapcsolható munkaeszközt, a balesetet kiváltó eseményt, a sérüléssel összefüggésben lévő anyagot, a baleseti sérülés, károsodás külső okát (BNO-10 XX. fejezete alapján), valamint azt a személyi tényezőt, amely befolyással volt a baleset bekövetkezésére.

Az 56-83. kódszámok kitöltése a felügyelet feladata.

Példák:

1. Két munkavállaló feladata volt, hogy a 148-as számú közút és a vasút szintbeli kereszteződésében a szalagkorlát végénél a növényzetet kézi motoros kaszával vágja le. Az egyik munkavállaló a vasúti pálya menetirány szerinti jobb oldalánál, a másik a menetirány szerinti bal oldalánál végezte a munkát. Időközben egy gyorsvonat érkezett az átjáróhoz. A mozdonyvezető az útátjáró előtt észlelte a menetirány szerinti jobb oldalán munkavégző személyt, ezért az utasításoknak megfelelően hangjelzést adott. Az átjáró áttekintése során észrevette, hogy a menetirány szerinti bal oldalon az elsodrési határon belül egy személy tartózkodik. Gyors fékezést alkalmazott, és a járművét megállította. A megállás után tapasztalták, hogy a vasúti szerelvény menetirány szerinti bal oldalon munkát végző személy a földön fekszik. Értesítették a mentőket, akik rövid időn belül a helyszínre érkeztek. A mentőorvos a munkavállaló halálát állapította meg.

A munkabaleset kivizsgálása során megállapították, hogy a munkáltató elmulasztotta a vasúti pálya közelében végzett munkát a vasút üzemeltetője - MÁV Rt. - illetékes szervének bejelenteni, a munkavállalókat a vasút közelében végzendő munkák veszélyforrásaira kioktatni. A vizsgálat egyéb, a baleset bekövetkezésével összefüggésben lévő tényeket is feltárt.

A fenti tényállás alapján az 56-83. *-gal jelzett kódnégyzetekhez tartozó sorok a következőképpen tölthetők ki:

- munkahelyi környezet: vágányterület közelsége,
- munkafolyamat: növényzetnyírás,
- konkrét fizikai tevékenység: fűnyírás,
- munkaeszköz: személyszállító vonat (jelen esetben nem a motoros fűkaszát - amellyel a munkavállaló dolgozott - kell figyelembe venni),
- a balesetet kiváltó esemény: elsodródás (elütés),

- a sérüléssel összefüggésben lévő anyag: fém (a mozdony burkoló lemeze),
- a sérülés, károsodás külső oka: ütközés mozgó tárggyal (mozdonnyal),
- személyi tényező: kioktatás hiánya.

2. A munkáltató egyik telephelyén lévő gépműhelyben a szerelői képesítéssel és gyakorlattal rendelkező munkavállalót a szerelőcsarnokban a kombájn vágóasztal javítását végző szerelőhöz osztották be segítőként. A munka során a munkavállalók elvégezték a vágóasztal lemezelését, furatokat képeztek, és csavarozási munkát végeztek. A vágóasztal egy ipari kialakítású szállítókocsin volt biztonságosan elhelyezve, a furatokba a csavarok többségét csak ideiglenesen helyezték el. A szállítókocsit a rajta elhelyezett 5,1 m hosszú, kb. 1000 kg súlyú vágóasztallal együtt kitolták a szabadban elhelyezett kombájnhoz, erről a műveletről a művezetőt nem tájékoztatták. A szállítókocsit a kombájn előtt felszerelési irányba állították. Ezt követően acélbakot helyeztek el a vágóasztal két végénél. Az irányító szerelő (aki egyben a kombájn vezetője is volt) elindította a kombájnt, és „ráállt” a vágóasztalra. A szerelési előírásoknak megfelelően a kombájn ferde felhordójának 2 db akasztó kengyelére azt felakasztotta. A vágóasztalt megemelte, hogy az pontosan a helyére kerüljön (a vezető szerelő elmondása szerint a kombájn rögzítő fékét behúzta). A beosztott szerelő a következő munkaműveletet az irányító szerelővel nem egyeztette, és a szállítókocsit a vágóasztal alól kihúzta, emiatt a vágóasztal nem volt biztonságosan rögzítve. Az irányító szerelő és a beosztott szerelő a két odakészített acélbakot a vágóasztal alá helyezte. Az alábakolás után zivatar miatt a munkát meg kellett szakítani, majd az időjárás jobbra fordulása után mindketten visszamentek, hogy a vágóasztalt rögzítsék a kombájnhoz. Az irányító szerelő a vágóasztalt megkerülve indult a rögzítő csapok elhelyezésére, a beosztott szerelő a vágóasztal kaszaujjait megfogva, teljes súlyával, lábaival előrecsúsztatva a vágóasztal alá került. Ekkor a szabálytalanul alábakolt és még rögzítetlen vágóasztal rázuhant a segítő szerelőre. A mentők az értesítést követően rövid időn belül a helyszínre érkeztek, a mentőorvos a segítő szerelő halálát tudta csak megállapítani.

A munkabaleset kivizsgálása során megállapításra került, hogy a munkavállalók előírás-ellenesen, rögzítés helyett csak alábakolták a vágóasztalt.

Az adott baleseti eseménnyel kapcsolatban az 56-83. *-gal jelzett kódnégyzetekhez tartozó sorok a következőképpen tölthetők ki:

- munkahelyi környezet: műhelyudvar,
- munkafolyamat: összeszerelés,
- konkrét fizikai tevékenység: munkaeszköz fogása,
- munkaeszköz: betakarítógép,
- balesetet kiváltó esemény: munkaeszköz leesése,
- a sérüléssel összefüggésben lévő anyag: fém,
- a sérülés, károsodás külső oka: munkaeszköz alászorulás,
- személyi tényezők: szabályszegő magatartás.

3. A munkáltató megbízása alapján építési munkaterületen a munkavállaló a családi ház palatetőjének magas nyomású víz tisztítását végezte. A munkaterületet, nevezetesen a tetősíkot egy 9 fokos alumínium létra használatával lehetett megközelíteni, ahonnan a munkaterületre fektetett falétra vezetett. A mosóberendezés a talajszinten volt elhelyezve. A vízszintes tisztítást végző munkavállaló egyensúlyát veszítette, a palára esett, s ott végigcsúszva a földre esett. A tető hajlásszöge kb. 40°-os volt. Az ereszcsonna +5,5 méter magasságban volt. Az esés után a sérültet kórházba szállították, ahol 3 nap múlva koponyasérüléseibe belehalt.

A munkabaleset kivizsgálása során megállapításra került, hogy a munkavállaló sem a leesés elleni védelmet biztosító védőkötelet, sem pedig a részére kiadott egyéni védőeszközt nem viselte.

Az adott baleseti eseménnyel kapcsolatban az 56-83. *-gal jelzett kódnégyzetekhez tartozó sorok a következőképpen tölthetők ki:

- munkahelyi környezet: építési munkaterület,
- munkafolyamat: munkaterület tisztítása,
- konkrét fizikai tevékenység: tetőtisztítás,
- munkaeszköz: tér, szint feletti épületrész (jelen esetben nem a nagy nyomású mosóberendezést, hanem a tér, szint feletti munkaterületet kell megjelölni),
- a balesetet kiváltó esemény: elcsúszás,
- a sérüléssel összefüggésben lévő anyag: föld (ez esetben az épület előtti járófelület anyagát kell megjelölni),
- a sérülés, károsodás külső oka: esés egyik szintről a másikra,
- személyi tényezők: szabályszegő magatartás.

A BALESET HELYSZÍNÁZTLATA

A munkáltató a jegyzőkönyv e területén - akár méretarányos helyszínrajzot is csatolva - rögzítheti a munkabaleset helyszínét, eleget téve e rendelet 3. számú mellékletének második bekezdésében foglaltaknak.

A MUNKAVÉGZÉS HELYE (55. kódnégyzet)

A munkavégzés helyét jelölő kódnégyzetbe a négy kódszám valamelyike írható:

0 Nem meghatározott

E kódszámmal a munkavégzés helyszínét akkor kell megjelölni, amikor a munkavállaló nem az állandó szokásos munkahelyén a munkaköréhez nem közvetlenül tartozó tevékenységet végez (pl. a karosszerialakatost megbízzák azzal, hogy az ügyfél gépkocsijában esett kárt annak garázsában mérje fel, és eközben balesetet szenvedett).

1 Állandó (szokásos) munkahely

Szokásos munkahelynek kizárólag a munkáltató telephelyén belüli területet kell tekinteni, illetve az a közterület minősül ilyennek, amelynek gondozása munkáltatói kötelezettség (pl. a járda takarítása).

2 Változó munkavégzési hely

Ilyen munkavégzési helynek kell tekinteni a munkabalesetekkel kapcsolatos eljárás során a különböző helyszínen munkát végzők (pl. a gépkocsivezető, mozdonyvezető, postás, kiküldetésben lévő munkavállaló, kéményseprő) telephelyen kívüli munkaterületét (pl. közút, vasúti pálya, másik munkáltató telephelye, szolgáltatás helyszíne).

9 Egyéb munkavégzési hely

A fentiekhez nem kapcsolható munkaterület.

A MUNKAKÉPTELENSÉG IDŐTARTAMA (84. kódnégyzet)

Abban az esetben, ha a munkabaleseti jegyzőkönyv beküldési határidejéig a munkaképtelenség időtartama ismertté válik, akkor a munkáltatónak a 84. kódnégyzetbe a munkaképtelenség miatt kieső napok számát az alábbiakban megadott kódszámokkal kell beírnia. (Pl. ötnapos munkaképtelenség esetében a 84. kódnégyzetekbe 1-et, tizenöt napos munkaképtelenség esetén 3-at kell beírni).

Abban az esetben, ha a munkaképtelenség időtartama a jegyzőkönyv beküldési határidejéig nem állapítható meg, a 84. kódszámhoz tartozó első kódnégyzetbe „A” betűjelzést kell beírni. Ilyen munkabaleset esetében a 4/b. számú melléklet szerinti „MÓDOSÍTÓ MUNKABALESETI JEGYZŐKÖNYV”-et kell a munkaképtelenség megszűnését követően haladéktalanul felvenni és a felügyelőségre - továbbá egyidejűleg az alapjegyzőkönyv többi címzettjének - megküldeni. [Lásd még „Az adatszolgáltatás jellege (96. kódnégyzet)” magyarázatát.]

A módosító munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltési útmutatóját e melléklet utolsó bekezdése tartalmazza.

Kódszám	A munkaképtelenség időtartama
0	halálos munkabaleset esetén, ha a sérült a baleset időpontjától számított 72 órán belül meghal
1	4-6 nap
2	7-13 nap
3	14-20 nap
4	minimum 21 nap, de kevesebb, mint 1 hónap
5	minimum 1 hónap, de kevesebb, mint 3 hónap
6	minimum 3 hónap, de kevesebb, mint 6 hónap
7	legalább 6 hónap

Abban az esetben, ha a balesetet szenvedett munkavállaló magzata vagy újszülöttje hal meg - amelyet az „Egyéb megjegyzések, észrevételek” rovatban jelöltek -, a 84. kódnégyzetbe a „sérült” munkavállaló munkaképtelenségének időtartamát kell beírni.

BALESETI SÉRÜLÉS, MÉRGEZÉS ÉS KÜLSŐ OKOK KÖVETKEZMÉNYEI (85-88. kódnégyzet kitöltése a felügyelet feladata)

A munkabaleset során megsérült testrészt és a sérülés fajtáját kell szövegesen beírni, figyelembe véve a Betegségek és az egészséggel kapcsolatos problémák Nemzetközi Statisztikai Osztályozása (BNO-10) kódlistában meghatározott fogalmakat.

A fogalmak fő csoportjai:

- Fejsérülések (felületi sérülés, nyílt seb, koponya- és arccsonttörés, fejjízület-sérülés, agyidégsérülés, szem-, szemgödörsérülés, agyrázkódás, traumás amputáció, pl. skalpolás, fülleszakadás)

- Nyaksérülések

- Hátcsigolyák sérülései

- Mellkas, mellkasi szervek, medence, medencei szervek (törzs) sérülései

- Felső végtag(ok) sérülése (váll és felkar, könyök, alkar, kéz, ujj, csukló, többszörös sérülések)

- Alsó végtag(ok) sérülése (csípő és comb, térd és lábszár, boka, lábfej, lábujj, többszörös sérülések)

- Több testtájra kiterjedő sérülések (égés, fagyás, mérgezés - toxikus hatás -, maródás)

- Egyéb károsodás (sugárhatás, hőség, fény - hóguta, napszúrás -, természetes testnyíláson behatoló idegen test hatása - szem, fül, légző és emésztő traktus, nemi-, húgyúti szervekben stb. -, külső okok - villámlás, áramütés, vízbe fulladás stb. -, egyéb)

A VÉDŐ- ÉS JELZŐBERENDEZÉSEK, EGYÉNI VÉDŐESZKÖZÖK ALKALMASSÁGA (89-92. kódnégyzet)

A kódnégyzetekben a munkabaleset vizsgálata alapján a munkaeszköz védőburkolatával, védőberendezésével, jelzőberendezésével, az egyéni védőeszközzel kapcsolatos megállapításokat kell a munkáltatónak az 1-8. kódszámok valamelyikével megjelölni.

MUNKÁLTATÓI INTÉZKEDÉS A HASONLÓ MUNKABALESET MEGELŐZÉSE ÉRDEKÉBEN (93. kódnégyzet kitöltése a felügyelet feladata)

A munkáltatónak itt kell választ adnia arra, hogy álláspontja szerint szükséges-e intézkedés, ha igen, akkor milyen intézkedésekkel kerülhető el a hasonló baleset. Ha intézkedést tart szükségesnek, akkor határozza meg annak jellegét, tartalmát (abban az esetben is, ha már a baleset után azonnal megtörtént). Az intézkedést a munkahelyre, munkaeszközre, szervezési feladatra konkretizálva, egyértelműen és pontosan meg kell határozni. (Pl. a sérültet oktatni kell arról, hogy munka közben ne hordjon gyűrűt; a villamos szeletelő gépet el kell látni olyan reteszelővel, amely megakadályozza a védőberendezés kiiktatását; a munkáltató telephelyén a lépcsőházi elkopott lépcsőfokokat csúszásmentesíteni kell; a fröccsöntő gépen vissza kell állítani a munkavédelmi minősítő jegyzőkönyv szerinti eredeti állapotot.)

Az intézkedés lehet műszaki jellegű (pl. technológia megváltoztatása, munkaeszköz átalakítása, biztonsági berendezés felszerelése), szervezési, szabályozási jellegű (pl. munkarend megváltoztatása, pihenőidő beiktatása, a munkáltató belső szabályozásának megváltoztatása, egyéni védőeszköz juttatása) és oktatással kapcsolatos.

A MUNKAVÉDELMI KÉPVISELŐ RÉSZVÉTELE, ILLETVE VÉLEMÉNYE; EGYÉB ÉSZREVÉTELEK, MEGJEGYZÉSEK (94-95. kódnégyzet kitöltése a felügyelet feladata)

A „Nincs mv. képvis.” (azaz nincs munkavédelmi képviselő) kódnégyzetbe „X” jelet kell beírni, ha a munkáltatónál nem választottak munkavédelmi képviselőt.

Ha a jelölt kódnégyzetbe az „X” jellel nem jelölik, hogy a munkáltatónál munkavédelmi képviselő nincs, és a munkavédelmi képviselők részére biztosított rovat kitöltése, illetőleg a képviselő aláírása elmarad, az felügyelői intézkedést von maga után.

Ebben a két rovatban lehetősége van a munkáltatónak, hogy az előző rovatokon túlmenően bármilyen, a munkabalesettel kapcsolatos és általa lényegesnek tartott tény, körülményt, véleményt rögzítsen.

Itt kell feltüntetni a munkavédelmi képviselő részvételének tényét a vizsgálatban, valamint azt, hogy volt-e a képviselőnek a munkáltatóétól eltérő megállapítása, véleménye. A munkavédelmi képviselő ezen véleményét, megállapítását - kérésére - külön lapon kell a munkabaleseti jegyzőkönyvhöz csatolni. A baleseti vizsgálatban részt vevő munkavédelmi képviselő részére lehetővé kell tenni, hogy a rovatot aláírásával elláthassa.

Itt kell indokolni az adatszolgáltatásban meghatározott határidőn túli késedelmet. Ugyancsak e rovatban kell utalni arra, hogy lakóhely hiányában, milyen cím került rögzítésre.

Ha a jegyzőkönyv nyomtatványon biztosított hely nem lenne elegendő a megjegyzések megtételére, akkor az észrevételeket a jegyzőkönyvhöz csatolt külön lapon kell folytatni.

AZ ADATSZOLGÁLTATÁS JELLEGE (96. kódnégyzet)

1-es, új jegyzőkönyvre utaló sorszámot kell beírni a 96-os kódnégyzetbe abban az esetben, ha az adott balesetről első alkalommal töltöttek ki munkabaleseti jegyzőkönyvet.

2-es, módosításra, kiegészítésre utaló sorszámot kell beírni - kivéve a 84. kódnégyzet változásának esetét -, ha a balesetről már korábban töltöttek ki jegyzőkönyvet, de valamely adattal, tényezővel, megállapítással kapcsolatosan módosítás vált szükségessé. A 84. kódnégyzetben történő későbbi adatváltozás esetén e rendelet 4/b. számú melléklete szerinti módosító jegyzőkönyvet kell felvenni.

3-as, törlésre utaló sorszámot kell beírni, ha az adatszolgáltatásban meghatározott bejelentés megtétele után bekövetkezett, vagy utólag felismert tény, körülmény miatt, esetleg hatósági, bírósági döntés alapján a jegyzőkönyvet törölni kellett.

A BALESETET VIZSGÁLÓ

Kötelező a rovat kitöltése, ha munkavédelmi (munkabiztonsági) szakképesítéssel rendelkező személy folytatja a vizsgálatot, ideértve a munkabiztonsági szaktevékenység alá tartozó munkabaleset vizsgálatát is [Mvt. 57. § (3) bekezdésének h)-i) pontjai, 65. § (2)

bekezdése], illetve, ha a balesetvizsgálat szolgáltatás keretében történik, egyéb esetekben (e rendelet 2. számú mellékletének 4. pontja) az adatszolgáltatás önkéntes.

A rovatba be kell írni:

- szolgáltatás esetén a szolgáltatást ellátó cég (vállalkozás) nevét, címét (az adatokat tartalmazó bélyegzőlenyomattal is teljesíthető),

- a munkabalesetet kivizsgáló személy (vagy vizsgálóbizottság vezető) nevét,

- a munkavédelmi szakképesítést igazoló okmány számát és keltét.

A munkabalesetet vizsgáló a munkabaleset kivizsgálását lezáró (összefoglaló) jegyzőkönyvet aláírásával köteles ellátni.

A balesetet vizsgálónak keltezésként a vizsgálat lezárásának időpontját kell beírnia, amely nem minden esetben egyezik meg a munkáltató képviselője - a munkabaleseti jegyzőkönyvet hitelesítő - aláírásának időpontjával.

A MUNKÁLTATÓ KÉPVISELŐJÉNEK NEVE, BEOSZTÁSA, ALÁÍRÁSA

E rovatba a munkáltató vezetőjének vagy az általa írásban (egyedileg vagy ügyrendben) feljogosított személynek a nevét és beosztását kell beírni. Az a személy írhatja alá, akit a munkáltató neve, beosztása rovatba beírtak, és aláírását a munkáltatója működése során jogszerűen használt bélyegzőjével hitelesíti.

A MUNKABALESET VIZSGÁLATÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ (CSATOLT) DOKUMENTÁCIÓK JEGYZÉKE

A munkabaleseti jegyzőkönyv ezen oldalán lehetőség van arra, hogy a munkáltató a baleset vizsgálatával összefüggésben keletkezett dokumentációkat rendszerezve feljegyezze.

Például:

- meghallgatási jegyzőkönyvek [sérült, tanú(k)],

- fényképfelvételek száma,

- alkoholos befolyásoltság(ok) vizsgálatának eredménye,

- szakmai képzés, kezelési jogosultság dokumentumának másolata,

- munkaköri szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági orvosi vizsgálat eredménye,

- vonatkozó technológiai, kezelési, karbantartási utasítás másolata,

- műszeres mérések eredménye,

- szakértői vélemény,

- a munkavédelmi képviselő külön lapon leírt észrevétele.

A jelölt dokumentációk csatolása súlyos munkabaleset esetén feltétlenül indokolt.

FELÜGYELŐI ÉSZREVÉTEL, INTÉZKEDÉS

Az adott munkabaleset vizsgálatával, munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatos észrevételek, intézkedések feljegyzésére e rovatban van lehetőség. Telefonon történt egyeztetés esetén célszerű a tárgyalás tárgyát, időpontját, a tárgyalófél nevét e rovatban rögzíteni.

A munkabaleseti esemény elemzését (vizsgálatát, kódolását) követően a felügyelő köteles a jelölt helyre

- a hatósági intézkedések iktatószámát (ha keletkezett),
- a felülvizsgálat lezárásának napját és a nevét

beírni, majd ezt követően a jegyzőkönyvet aláírni.

A módosító munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltése

A „MÓDOSÍTÓ MUNKABALESETI JEGYZŐKÖNYV”-et (a továbbiakban: jegyzőkönyv) kell kitöltenie a munkáltatónak, ha egy adott baleseti eseménnyel összefüggésben kitöltött munkabaleseti jegyzőkönyv 84. kódnégyzetébe „A” betű beírása történt.

Ugyancsak jegyzőkönyvet kell kitölteni, ha a munkabalesetet szenvedett munkavállaló ugyanazon esemény kapcsán, a munkabaleset időpontjától számított egy éven belül ismételten munkaképtelenné válik. Ilyen esetben a „MUNKÁLTATÓI INDOKOLÁS A MÓDOSÍTÁSRÓL” rovatban részletesen jelölni kell a munkaképtelenség időintervallumait (lásd példa).

A munkaképtelenség időtartamának ismertté válását követően haladéktalanul gondoskodni kell a jegyzőkönyv kitöltéséről.

A jegyzőkönyv egy-egy példányát mindazon helyekre el kell juttatni, ahova az eredeti jegyzőkönyvet megküldte a munkáltató.

A munkáltatónak - írógéppel, számítógéppel vagy nyomtatott betűvel - kell kitöltenie a jegyzőkönyv valamennyi adatát.

Az eredeti munkabaleseti jegyzőkönyvön lévő adatokkal azonosan kell kitölteni az alábbi rovatokat:

- munkabaleseti nyilvántartás sorszama,
- területi kód,
- a munkáltató neve, címe, irányítószáma, e-mail címe, telefon-(fax-)száma,
- a sérült neve (és születési neve), taj-száma, anyja neve,
- a sérült születési adatai (hely, idő),
- a sérült lakóhelye (lakcíme), irányítószáma,
- a baleset időpontja.

A MUNKAKÉPTELENSÉG IDŐTARTAMA

A munkaképtelenség időtartama rovatba a napok számának pontos megjelölésével kell a munkaképtelenség időtartamát beírni.

Az eredeti jegyzőkönyvvel megegyező kódszámmal (84.) ellátott kódnégyzetbe a jegyzőkönyvön a munkáltató írja be a napok számának megfelelő kódszámot.

MUNKÁLTATÓI INDOKOLÁS A MÓDOSÍTÁSRÓL

E rovat lehetőséget biztosít arra, hogy a munkáltató tájékoztatást adjon arról, hogy milyen különleges - a felgyógyulás elhúzódását jelző októl különböző - események, okok játszottak közre, amelyek a jegyzőkönyv kitöltését indokolták (pl. ismételten munkaképtelenné válás).

A rovat kitöltése nem kötelező, ha a módosító munkabaleseti jegyzőkönyv felvételét kizárólag a munkaképtelenség időtartamának változása indokolja.

A „BALESETET VIZSGÁLÓ” és „A MUNKÁLTATÓ KÉPVISELŐJÉNEK” rovatok kitöltése általában megegyezik az eredeti jegyzőkönyv kitöltéséhez kapcsolódó kitöltési útmutatóban foglaltakkal. Ha időközben változás következik be a baleset vizsgálója vagy a munkáltató képviselője tekintetében, úgy e rovatokat nekik kell kitölteni és aláírni.

FELÜGYELŐI ZÁRADÉK

A jegyzőkönyvet a felügyelőségre történő beérkezését követően kell felügyelői záradékkal ellátni, amely tartalmazza, hogy a felügyelő mikor gondoskodott a munkaképtelenség időtartamának regisztrálásáról, mikor csatolta a módosító jegyzőkönyvet az eredeti jegyzőkönyvhöz.

Példa a módosító munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésére:

A munkavállaló 2005. február 10-én munkabalesetet szenvedett, aznapról keresőképtelenné vált. Sérüléséből a tárgyhót követő 03. 08-ig (jegyzőkönyv beküldési határidő) nem gyógyult fel. Március 29-én azonban munkába állt. Tevékenységét április 30-ig folytatta. Mivel nem gyógyult fel teljesen, orvosi javaslatra május 02-án újabb műtétet hajtottak végre, majd rehabilitációs kezelést alkalmaztak. Emiatt ismét munkaképtelen volt, és csak június 06-án kezdett újra dolgozni.

A helyes munkáltatói eljárás ez esetben:

A munkáltató:

- 2005. március 08-ig az OMMF-nek a baleset helyszíne szerint illetékes területi felügyelőségére eljuttatja a munkabaleseti jegyzőkönyvet, amelynek 84. kódnégyzetébe „A” betűt ír.

- Március 26. után - haladéktalanul -, de legkésőbb április 08-ig megküldi az „1. számú MÓDOSÍTÓ MUNKABALESETI JEGYZŐKÖNYV”-et. E jegyzőkönyv „A munkaképtelenség időtartama” rovatába a tényleges naptári napok számát - 47 - és az 5. kódszámot bejegyezte.

Mivel a munkavállaló ismételten munkaképtelenné vált, 2005. május 02-től az eseményt a munkabaleseti nyilvántartásban sorszám nélkül előjegyzi. Miután június 06-tól újra dolgozni kezdett a munkavállaló, újabb jegyzőkönyv kitöltése indokolt.

- 2005. június 06-a után haladéktalanul, de legkésőbb 06. 08-ig megküldi a „2. számú MÓDOSÍTÓ MUNKABALESETI JEGYZŐKÖNYV”-et. E jegyzőkönyv „A munkaképtelenség időtartama” rovatába a tényleges, összesített napok számát - 82 - és az 5. kódszámot bejegyezte.

A 2. számú jegyzőkönyv a „MUNKÁLTATÓI INDOKOLÁS A MÓDOSÍTÁSRÓL” rovatába az alábbiakat jegyzi be.

X.Y. 2005. február 10-én 7 óra 35 perckor bekövetkezett munkabalesetének következtében a munkaképtelenség időtartama az alábbiak szerint alakult:

2005. február 10.-március 25-ig (47 nap)

május 02.-június 05-ig (35 nap)

összesen: 82 nap

A fenti példa szerint a munkáltató egy munkabaleseti jegyzőkönyv (négy oldalas) és két (külön sorszámú) módosító munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltéséről és megküldéséről köteles gondoskodni.

6. számú melléklet az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelethez

Munkabiztonsági szakértői szakterületek

1. Épület, műtárgy szerkezeti biztonsága
2. Épületvillamosság biztonsága
3. Épületgépészet biztonsága
4. Villamosenergia-ipar és berendezései biztonsága
5. Kohászat és berendezései biztonsága
6. Gépipar és berendezései biztonsága
7. Közlekedéseszköz-ipar és berendezései biztonsága
8. Villamosgép- és készülék-ipar és berendezései biztonsága
9. Híradás- és vákuumtechnikai ipar és berendezései biztonsága
Műszeripar és berendezései biztonsága
10. Építőanyagipar és berendezései
11. biztonsága
Vegyipar és berendezései biztonsága
12. Gumi- és műanyagfeldolgozó ipar és
13. berendezései biztonsága
Könnyűipar és berendezései biztonsága
14. Élelmiszeripar és berendezései
15. biztonsága
Építőipari kivitelezés biztonsága
16. Vas- és fémipari szerelési és kivitelezési

17. munkák biztonsága
 - Mezőgazdaság biztonsága
18.
 - Erdőgazdálkodás biztonsága
19.
 - Közlekedés biztonsága
20.
 - Szállítás, anyagmozgatás, raktározás
21. biztonsága
 - Emelőgép-tevékenység biztonsága
22.
 - Vízgazdálkodás biztonsága
23.
 - Az egészségügy berendezései és
24. biztonsága
 - Egyéni védőeszközök biztonsága
25.
 - Zaj- és rezgés elleni műszaki védelem
26.
 - Légszennyezés elleni műszaki védelem
27.
 - Világítástechnika
28.
 - Veszélyes hulladékok elhelyezése és
29. kezelése
 - Beruházásszervezés
30.
 - Üzem- és munkaszervezés
31.
 - Munkavédelem gazdasági elemzése
32.
 - Ergonómia
- 33.